

SPRAWOZDANIE WYDZIAŁU

TOWARZYSTWA DLA POPIERANIA NAUKI POLSKIEJ

za rok 1911.

(od 1. stycznia do 31. grudnia 1911).

LWÓW

Nakładem Towarzystwa.

Z drukarni Wł. Łozińskiego, pod zarządem J. Niedopada.

1912.

 P. T. Członków czynnych założycieli, uiszczających wkładki ratami, jako też członków czynnych zwyczajnych i wspierających zwyczajnych upraszamy o rychłe odnowienie wkładek (Adres: Lwów, archiwum Bernardyńskie). Dołączony blankiet przekazu.

X-64260
28917 II

 Przy przesyłaniu wkładek z wdzięcznością przyjmować będziemy naddatki na Fundusz bibliotek prowincjonalnych (str. 28 Sprawozdania).

 Prosimy o dary w książkach i innych przedmiotach bibliotecznych na rzecz bibliotek prowincjonalnych.

 Zwracamy uwagę P. T. Członków na sprawę obejmowania delegatur Towarzystwa dla jednania członków (str. 24 i 64 Sprawozdania).

TREŚĆ.

I. Sprawozdanie Wydziału.

1. Uroczysty obchód dziesiątej rocznicy założenia Towarzystwa. Dar jubileuszowy. Przygotowania do jubileuszu. Praca prof. dr. Przemysława Dąbkowskiego: *Pierwsze dziesięciolecie Towarzystwa dla popierania nauki polskiej (1900—1910)*. Uroczystość jubileuszowa. Przemówienie wiceprezesa. Przemowy delegatów. Telegramy i pisma gratulacyjne. Odczyty. Konkurs naukowy. Poruszenie myśli zbierania daru jubileuszowego dla Towarzystwa. Wynik składek do końca r. 1911 i utworzenie z nich stałego funduszu jubileuszowego. str. 1
2. Ruch członków. Stan funduszy Towarzystwa. Kronika za rok 1911. Ruch członków i znaczne ich zwiększenie się w roku jubileuszowym. Delegaci Towarzystwa i apel o dalsze podejmowanie delegatur. Fundacje celem uczczenia pamięci zmarłych członków rodziny. Wzrost funduszy zakładowego i bibliotecznego. Nowe fundusze stałe: daru jubileuszowego i im. ś. p. Olgi Stonawskiej, ten ostatni utworzony przez hojną ofiarę p. Ludwika Stonawskiego. Ogólny wzrost i stan funduszy stałych z końcem roku. Obrót kasowy Towarzystwa i stan funduszu obrotowego. Subwencje instytucyj. Dalki osób prywatnych na ogólne cele Towarzystwa i na fundusz bibliotek prowincjonalnych. Udział nasz w jubileuszach prof. A. Małeckiego, ks. bisk. Likowskiego, p. Al. Kraushara i prof. J. Nusbau-
ma. Członkowie zmarli. str. 22
3. Wydawnictwa Towarzystwa i działalność w kierunku popierania celów naukowych. Subwencja dla dra L. Bernackiego na kopiowanie tekstów najdawniejszych zabytków piśmiennictwa dramatycznego polskiego. Wydawnictwa Towarzystwa: J. T. Trembeckiego *Wiry-darz poetycki* tom II. w wydaniu prof. Al. Brücknera; prof. Prz. Dąbkowskiego *Prawo prywatne polskie* tom II.; dra A. Ohanowicza *Ciężary publiczne duchowieństwa w Polsce*; ukończony pierwszy tom *Bulletin de la Société polonaise pour l'avancement des sciences*. Komunikat o napisie pamiątkowym z r. 1648 na cegle kościoła nowomiejskiego. Stosunki z innemi instytucjami naukowemi. str. 31
4. Sprawa zakładania Bibliotek publicznych w ważniejszych miastach prowincjonalnych Gromadzenie zbiorów bibliecznych. Czasopisma udzielane bezpłatnie w roku 1911. Dary w książkach i innych przedmiotach bibliecznych. Obecny stan naszych zbiorów. str. 36
- II. Sprawozdanie kasowe str. 39
- III. Skład Wydziału Towarzystwa str. 44
- IV. Instytucje i osoby, które poparły cele Towarzystwa
znaczniejszymi datkami str. 45
- V. Poczet członków Towarzystwa str. 46
- VI. Wyciąg ze statutów Towarzystwa str. 62
- VII. Wskazówki co do otrzymywania premij przez członków
Towarzystwa str. 63
- VIII. Instrukcja dla Delegatów Towarzystwa str. 64
- IX. Wydawnictwa Towarzystwa str. 65

I. Sprawozdanie Wydziału.

I.

Uroczysty obchód dziesiątej rocznicy założenia Towarzystwa. Dar jubileuszowy.

Przygotowania do jubileuszu. Praca prof. dr. Przemysława Dąbrowskiego: *Pierwsze dziesięciolecie Towarzystwa dla popierania nauki polskiej (1900—1910)*. Uroczystość jubileuszowa. Przemówienie wiceprezesa. Przemowy delegatów. Telegramy i pisma gratulacyjne. Odczyty. Konkurs naukowy. Poruszenie myśli zbierania daru jubileuszowego dla Towarzystwa. Wynik składek do końca r. 1911 i utworzenie z nich stałego funduszu jubileuszowego.

Rozpoczęliśmy rok ubiegły uroczystym obchodem jubileuszowym. Dnia 26 marca 1911 r. upłynęło właśnie dziesięć lat od pierwszego Walnego Zgromadzenia, na którym doszło do skutku ukonstytuowanie się naszego Towarzystwa, i od którego rozpoczęła się prawidłowa jego działalność. Po zamknięciu tego pierwszego, wstępnego niejako okresu naszego istnienia, odczuliśmy żywą potrzebę stanąć przed społeczeństwem, którego współudział i poparcie stworzyły naszą instytucję i umożliwiły jej rozwój, a zarazem uważaliśmy sobie za obowiązek zdać przed nim dokładną sprawę z dotychczasowej naszej działalności. Pytaniem, w jaki sposób obchód urządzić, zajmował się Wydział, jako też osobna w tym celu ustanowiona komisja już w ciągu r. 1910; ostatecznie ustalone tu zostały następujące szczegóły:

Przedewszystkiem postanowiono wydać dokładną historię działalności Towarzystwa w pierwszych dziesięciu latach jego istnienia. Uproszony przez Wydział, sekretarz Towarzystwa, prof. dr. Przemysław Dąbrowski podjął się opracowania rzeczonyj historii i ogłosił ją w nakładzie naszym w początkach r. 1911 p. t. *Pierwsze dziesięciolecie Towarzystwa dla popierania nauki polskiej (1901—1910)*, Lwów 1911 (str. 51). Praca ta przedstawia w wyczerpujący sposób dzieje założenia naszej instytucji, zasady organizacyjne, na których się ona oparła, jej rozwój wewnętrzny zarówno co do substratu osobowego jak i majątkowego, wreszcie rozpatruje szczegółowo wszystkie kierunki jej działalności w sprawie popierania zadań naukowych. Oparta w całości na materiale autentycznym, urzędowym,

opatrzona różnemi tablicami statystycznymi, podaje ona najdokładniejszy przegląd dziejów naszej instytucji w owem początkowym stadium jego rozwoju, a zarazem pozostanie na zawsze trwałem, cennem źródłem do poznania jego urządzeń i działalności. Ogłoszona jako publikacja osobna, dołączona została ponadto do zeszłorocznego Sprawozdania Wydziału i rozesłana wszystkim członkom Towarzystwa jako też instytucjom naukowym polskim.

Sama uroczystość jubileuszowa, w formie posiedzenia publicznego, połączonego z zwyczajnem dorocznem Walnem Zgromadzeniem członków, wyznaczona została na dzień 21 marca 1911 r. w wielkiej sali ratuszowej we Lwowie. Zaproszenie do wzięcia w niej udziału otrzymały wszystkie instytucje naukowe i kulturalne na przestrzeni całej Polski, tudzież ważniejsze tego rodzaju instytucje innych krajów słowiańskich, redakcje pism polskich, ponadto szereg osobistości miejscowych, wyróżniających się nauką, pracą literacką, zasługami społecznymi czy stanowiskiem urzędowem, wreszcie szereg życzliwych Towarzystwu przyjaciół poza obrębem Lwowa. Przybyli na uroczystość: dostojnicy państwowi i autonomiczni, przedstawiciele Uniwersytetu i Politechniki oraz szkół średnich i fachowych, delegaci Towarzystw naukowych, przedstawiciele świata naukowego, liczni członkowie Towarzystwa i doborowa publiczność, która salę wypełniła po brzegi.

Uroczystość zagałę wiceprezes Towarzystwa prof. Oswald Balzer następującem przemówieniem:

»Po dziesięciu latach pracy stajemy po raz pierwszy publicznie przed ogółem — nie, żeby się szczycić jej owocami. Nauka tyle ma wszechstronnych kierunków rozwoju, a w obrębie każdego z nich tyle olbrzymich zadań do spełnienia, że to, co w krótkim okresie lat dziesięciu zdziałać dla niej zdoła nawet najzasobniejsza w środku instytucja, jest, i musi być znikającą drobnostką; a cóż dopiero instytucja nowa, od niczego poczynająca, w skromne zasoby wyposażona, jak Towarzystwo nasze.

Stajemy przed ogółem, żeby uczynić zadość odczutej potrzebie zdania sprawy z postępu naszych prac; żeby się wyświadczyć, że obowiązki nasze staraliśmy się spełniać w miarę sił i możliwości; żeby objaśnić, dlaczego nie działaliśmy więcej, choć tyle jeszcze innych zadań było do spełnienia. Stajemy, żeby przypomnieć ogółowi, że — jesteśmy, i powiedzieć mu, że nadal pracować chcemy; wreszcie żeby w tem zetknięciu z nim zaczerpnąć moralnego bodźca do — wytrwania.

Z radością szczerą i żywą wdzięcznością witamy tedy wszystkich, którzy tu przybyli: dostojnych i szanownych gości, którzy tę dla nas uroczystą chwilę obecnością swoją uświetnili; przedstawicieli pokrewnych nam instytucyj, którzy stając tu obok nas, dają wyraz cennej nam nadewszystko zgodności dążeń i kierunków pracy; naszych członków wreszcie, którzy przybyciem swem nowy złożyli dowód życzliwości dla Towarzystwa i przejęcia się jego sprawami. Dzięki — wszystkim.

Powstało to nasze Towarzystwo, żeby służyć sprawom nauki polskiej. Nie tej nauki, jak się ją także nieraz w języku naszym określa, która jest pracą odtwórczą; której zadaniem ustalone już przez umiejętność prawdy upowszechniać i rozszerzać, w jakimkolwiek zresztą sposobie, poczynając od popularyzacyi dla wykształconych, a kończąc na nauczaniu maluczkich; ale tej, która jest szukaniem i dociekaniem prawd nieznanych, ustalaniem faktów, zjawisk, czy prawideł dotąd niestwierdzonych, która niesie pochodnię światłą w ciemne, nierozjaśnione dotąd dziedziny umysłowości; która — jednym słowem — jest pracą twórczą, jedynym środkiem i warunkiem koniecznym wszelkiego postępu wiedzy ludzkiej. Jej działalność obraca się tedy — na szczytach, lub, jeśli kto chce, u gruntu, u samych podstaw; bo wszystko, co naprawdę naukowo wiedzieć da się, wiedzieć można tylko dzięki wynikom pojętej w ten sposób nauki.

Zadania nasze i ostateczny cel, do którego dążymy, są zatem w zasadzie takie same, jak w towarzystwach naukowych, lub choćby w akademiach; tylko co do środków i sposobów działania zachodzi różnica między Towarzystwem naszym a tamtymi instytucjami. Tamte przez własne swoje organy pracują bezpośrednio same nad postępem wiedzy; my poprzestajemy na tem, że pracy naukowej, poza ramami organizacyi naszej podjętej, udzielamy w jakimkolwiek sposób materialnego poparcia.

Możnaby zapytać — a byli tacy, którzy pytanie to stawiali — czy na ogół istnieje racya bytu takiego Towarzystwa; czy nie lepiej pozostawić troskę o materialne poparcie zadań naukowych tym istniejącym u nas instytucjom, które same nad rozwojem nauki pracują, przedewszystkiem zaś naszej, najlepiej zasłużonej, Akademii Umiejętności. Stwierdźmyż odrazu, że środki materialne, którymi rozporządzają wszystkie te instytucje razem wzięte, nie wyłączając Akademii, są najniedostateczniejsze. Wszelka praca w zakresie badań naukowych jest rzeczą bardzo kosztowną, wymagającą często wysokich wkładów materialnych; można też powiedzieć, choć pozornie nie zachodzi tu żaden związek pojęciowy, że postęp nauki w danym narodzie zależy nie tylko od ilości pracowników i tęgości głów pracujących, ale także od materialnego poparcia, jakiego tu badania naukowe doznają. U narodów szczególniejszych powstają setki i tysiące Towarzystw naukowych, zakładają się liczniejsze Akademie i instytuty naukowe, płyną najobficiej hojne subwencye państwowe i prywatne na cele nauki; są Akademie, które rozporządzają milionami dochodu rocznego, a ogół wydatków na cele naukowe ponoszonych, idzie tu w dziesiątki milionów.

A przecież i tam odczuwa się jeszcze braki pod tym względem. Dość przypomnieć, że w państwie, które ma kilka bogatych Akademii, kilkanaście Uniwersytetów, bezlik Towarzystw naukowych, w najnowszych właśnie czasach założono towarzystwo, oparte prawie dosłownie na tych samych, tylko na znacznie wyższą materialną skalę napiętych zasadach organizacyjnych, co nasze, z tym

samym wytkniętym mu celem: udzielania materialnego poparcia badaniom naukowym.

U nas, na przestrzeni całej Polski jest towarzystw naukowych stosunkowo niewiele, przeważnie z dochodami bardzo szczupłymi, nasza zaś Akademia pod względem uposażenia należy do uboższych. Można mieć wątpliwości, czy suma wydatku rocznego, jaki wszystkie nasze instytucje naukowe razem wzięte przeznaczyć mogą na cele nauki polskiej, dochodzi do pół miliona koron; na pewno nie przewyższa jej znacznie.

Ta cyfra, zestawiona z wielumilionowymi wkładami innych narodów, daje dosadny obraz zewnętrznych pęt, w jakie zakuty jest rozwój nauki polskiej. tłómaczy najlepiej słabsze jej tętno w porównaniu z tętnem nauki na dalszym Zachodzie. Obmyślenie nowych dla niej środków materialnego poparcia, stworzenie innych, niebijących przedtem źródeł dochodu, jest i będzie po wsze czasy ważnym naszym obowiązkiem narodowym, tem naglejszym, tem istotniejszym, że niema żadnej organizacji państwowej, którejby ta sprawa bezpośrednio leżała na sercu, i że społeczeństwo samo musi tu, według sił, wyrównać to, co gdzieindziej w najszerszej mierze przejmują na swe barki państwo samo.

Na tem tle ideowem urodziła się przed laty dziesięciu myśl założenia naszego Towarzystwa, organizacji, mającej na celu w tych trudnych dla rozwoju nauki naszej warunkach, gromadzić nowe środki materialne dla jej popierania. I w tem tkwi uzasadnienie jego bytu. Mniejsza o to, że poparcie to, jak na teraz przynajmniej, nie jest i nie może być zbyt wydatne; w każdym razie stanowi ono pozycję dodatnią w bilansie nauki polskiej, a pośrednio w rachunku zysków narodowych. I trzeba podkreślić, że te źródła dochodów, jakie na cele nauki polskiej Towarzystwo nasze otworzyło, są właściwie całkiem nowe. W części bowiem ze względu na substrat osobowy Towarzystwa, w części zaś znowuż na charakter i wysokość wpływów, dochody nasze nie są w zasadzie dostępne innym Towarzystwom naukowym specjalnym, czy też przedewszystkiem Akademii. Co nasze Towarzystwo zbiera, tego nie odbiera tamtym instytucjom; nie skierowuje prądu, który i tak popłynąłby na cele nauki, w inną tylko stronę. Owszem, gromadzi to, co zresztą nie byłoby zużytkowane na te cele; stwarza tedy naprawdę całkiem nowe dla nauki źródło zasiłku.

Na tej myśli oparta organizacja naszego Towarzystwa z wkładkami członkowskimi od najniższych do względnie wysokich, zakreśliła też ramy, w obrębie których całe bez wyjątku społeczeństwo znajduje jedyną w swoim rodzaju sposobność przyczynienia się, jak na to kogo stać, do poparcia spraw naszej nauki. Powtórzę słowa, jakie były napisane przed laty dziesięciu, kiedy się to nasze Towarzystwo zakładało: »Z jednostek (jakie doń należeć mogą) — nie wiadomo kogo pominąć; uczeni i profesorowie, t. z. inteligencja, i wreszcie wszyscy inni, w kapocie, choćby nawet w siermiędze, wszyscy, którzy się nauką trudnią lub z niej korzystają, i ci którzy się nią nie zajmują lub korzystać z niej bezpo-

średnio nie mogą, ale odczuwają jej doniosłość i mają serce dla sprawy narodowej, wszyscy, nie tylko stąd najbliżsi, ale i dalsi, skądkolwiekby, mogą tu sobie podać wspólną dłoń, ażeby skromną wkładką przyczynić się do urzeczywistnienia ważnego celu. W spisie członków Towarzystwa znajdują się może Curzydłowie, którzy jeżeli już nie dziesiątkami tysięcy, to przynajmniej małym datkiem rocznym poprą sprawę nauki polskiej; tym, których zdobi biret doktorski, wstyd będzie, jeśli ich w tym spisie zabraknie. Gdyby wszyscy, na których ciąży moralny obowiązek poparcia nauki, uczynili mu zadość, Towarzystwo stanęłoby od razu na silnej podstawie i mogłoby rozwinąć szeroką, skuteczną działalność.

Ten udział wszystkich da się zresztą uzasadnić nie tylko momentem ideowym. Towarzystwo nasze, w miarę wniesionych wkładek, udziela członkom publikacyj swych jako bezpłatnych premij. Mniejsza o to, że w książce wraca się tu wartość wkładu pieniężnego; ta książka w ręku członka spełnia ponadto pewną misję kulturalną. Przeczyta ją nie tylko specjalista z obowiązku, ale, mając pod ręką, zajrzy do niej i laik, może ją przerzuci i przepatrzy, a zainteresowany przedmiotem, może ją nawet przestudyuje gruntownie; ten sam laik, który o istnieniu tej książki może byłby się nie dowiedział wcale, albo wiedząc, nie byłby się kwapił z jej nabyciem i przeczytaniem. Rozrzucone w szersze koła publiczności wydawnictwa nasze budzić tedy mogą, a zapewne i budzą, pewne żywsze zajęcie się kwestyami naukowemi, a zarazem przynoszą najlepsze co do nich, bo wprost u źródła zaczerpnięte pouczenie. I tak Towarzystwo nasze prócz tego, w czym służy samemu postępowi wiedzy, spełnia zarazem pośrednio zadanie jej popularyzacyi w wyższym stylu.

Jak się ono w ciągu lat dziesięciu rozwijało na wewnątrz i na zewnątrz, przedstawi osobny odczyt w dalszym ciągu tego posiedzenia. Co do rozwoju wewnętrznego, wystarczy stwierdzić rzecz podstawową: że jak obliczano trzeźwo przy samem założeniu Towarzystwa, główny substrat jego dochodów stanowiły i stanowią wkładki członków. Znaczniejszych ponadto datków, albo raczej powrotnych, corocznych subwencyj, udzielały nam tylko niektóre instytucje i organy publiczne, przedewszystkiem Sejm krajowy, Ministerstwo oświaty i Rada m. Lwowa, o których nie możemy wspomnieć bez wyrażenia najgłębszej wdzięczności za to wydane poparcie.

Osoby prywatne, ponad swe wkładki, wносиły czasem znaczniejsze dary, jak na to było kogo stać, dołączając nieraz taki serdeczny odzew i tak życzliwe słowa zachęty, że były nam one najlepszem zadośćuczynieniem za poniesiony trud. Ale tych znaczniejszych datków prywatnych czy zapisów było przez całych dziesięć lat tylko kilka, najwyższy z nich nie przekroczył kwoty 400 K. Nie przyszedł do nas żaden Curzydło, czy Kochman lub Osławski, choćby z daleko mniej hojną dłońią; całkiem inaczej niż gdzieindziej, nie tylko u obcych, ale i u naszych, w innych dzielnicach, np. w Królestwie, gdzie podobna do naszej instytucja, Kasa

naukowa im. Mianowskiego, otrzymuje co chwila zapisy i dary tysiączne i wielotysiączne. Może dlatego, że ta nasza początkująca instytucja nie dawała jeszcze rękomi trwałości i nie budziła zaufania. Może także i dlatego, że tutejsza ofiarność publiczna, rozbita na tysiączne cele, rozszczepiła się w wydatności. Może wreszcie i z tego powodu, że zrozumienie doniosłych zadań nauki w rozwoju życia narodowego nie sięga jeszcze zbyt głęboko, i że ofiarność publiczna, zwłaszcza ofiarność jednorazowo wydatniejsza, urobiwszy sobie przez dawniejszą praktykę pewne szablonowe ujęcia, w nich tylko szuka zaspokojenia dla siebie, czasem ponad istotną potrzebę, nie troszcząc się o utorowanie sobie ujęć nowych.

A i to, co nam przyniosło poparcie społeczeństwa w zastępie dostarczonych członków, nie sięga zbyt daleko. Z tych, co w kapocie, liczymy pewną ilość w naszym gronie; z tych, co w birecie, brakuje jeszcze bardzo wielu; z tych zaś, co między kapotą a biretem, w surducie, czy w kontuszu, w sutannie, czy pióro dzierżą w ręku, czy lemiesz, czy kredkę do zliczania kapitałów, czy cokolwiek zresztą, czy się znaczą tylko prostym inicjałem literowym, czy koroną, nie zliczyć, ilu ich tu jeszcze niedostaje. I jeszcze jedno: nawet z pośród tych, którzy w tym czy owym roku lub kilku latach, udzielili nam poparcia jako członkowie, poważna większość wycofała się po upływie krótkiego czasu. Wielu, bardzo wielu nie zdołało wytrwać; choć przy niskich wkładkach członkowskich, wytrwanie to nie przedstawiało trudności ani uszczerbku majątkowego. Gdyby nie ta gromadna dezercja, gdyby wszyscy, którzy kiedykolwiek byli naszymi członkami, byli nimi pozostali po dziś dzień, liczylibyśmy ich zamiast 1000, około 3000; zaczęłoby i w szeregu naszych wydawnictw, byłoby zapewne do wykazania o kilkadziesiąt publikacyj naukowych więcej, aniżeli ich dzisiaj wykazać możemy.

To są cienie: nie brak jednak i punktów świetlnych. Więcej najpierw: tych 120.000 kor. z górą, które w ciągu lat dziesięciu zdołaliśmy zgromadzić na cele naukowe. A potem: tych 50.000 z górą, które z sumy powyższej odłożyliśmy jako kapitał zakładowy, trwała podstawa dalszego bytu naszego. A potem: tych trzydzieści wydawnictw naukowych, jakie w czasie tym z pozostałej reszty ogłosiliśmy; o których mamy prawo przyjąć, że są rzetelnym dorobkiem naszej nauki. I znowuż: tych 30.000 tomów, które zgromadziliśmy na założenie wielkiej biblioteki prowincjonalnej, wraz z kapitałem przeszło 6.000 kor. na zbudowanie gmachu bibliotecznego. Ponad wszystko wreszcie wysuwa się rzecz inna: że to nasze Towarzystwo, jak istniało przed laty dziesięciu, tak istnieje po latach dziesięciu; że przez ten czas nie tylko nie zmarniało, ale i w działalności swojej nie osłabło; że poczęte bez grosza kapitału zawiązkowego, wspiera się dzisiaj na silnej, niewzruszalnej podstawie materyjalnej; że nie tylko nie myśli o ograniczeniu któregośkolwiek z dotychczasowych kierunków swej akcji, ale owszem szykuje się do statecznego ich rozwijania i pogłębienia. Tyle przez

ten sam czas powstawało u nas stowarzyszeń, nieraz o najpiękniejszych celach i z najlepszymi intencjami założycieli, i tyle ich po jednodniowym żywocie upadło lub w żywot niedokrewny się rozpląnęło! Dla czego, nie tutaj miejsce rozbierać; wystarczy stwierdzić, że Towarzystwo nasze okres próby przetrwało zwycięsko, że w tem zaczątkowem stadium rozwoju nie tylko nie osłabło, ale zmężniało, że dzisiaj stoi jako instytucja silna i pewna, że więc w ślad za tem ma prawo od społeczeństwa żądać zaufania, którego nie zawiedzie, życzliwego poparcia, którego nie zmarnuje.

Prawda, że i przez to jeszcze nie trafi swą ideą do przekonania wszystkich. Są tacy, którym zda się, że twórcza, ściśle naukowa praca, w trudnych warunkach naszego bytu narodowego, jest pewnego rodzaju zbytkiem; że w najlepszym razie wystarczy tu to, co już mamy: Akademia i dwadzieścia kilka towarzystw naukowych na przestrzeni całej Polski; że całą naszą i wyłączną usilność na polu zadań kulturalnych winniśmy skierować do popularyzowania wiedzy w najszerzych warstwach, do szerzenia oświaty ludowej. Mało kto ma odwagę wypowiedzieć to zdanie otwarcie, ale jest legion takich, którzy mu hołdują w praktyce. Uznając doniosłość popularyzacji wiedzy i oświaty ludowej, jedni i drudzy bronią oczywiście rzeczy dobrej; ale z tak jednostronnie sformułowaną tezą schodzą na manowce i bezdroża. W kulturalnym pochodzie ludzkości każdy naród ma wyznaczony sobie pewien najkonieczniejszy udział w pracy około postępu wiedzy. Wolno mu to zadanie spełnić, albo go nie spełnić; ale jeśli go nie spełni, przesłanie kroczyć w rzędzie narodów kulturalnych. To jedno. A druga rzecz, to ta, że popularyzacja wiedzy i oświecenie ludu nie da się naprawdę pomyśleć bez równoczesnego prawidłowego postępu badawczej pracy naukowej. Wszystkie te trzy kierunki rozwoju umysłowości są ze sobą związane organicznie; zamarcie czy zastój jednego jest też wyrokiem śmierci na inne: zwłaszcza zastój w postępie wiedzy, która oświatowej pracy dostarcza coraz to nowych soków ożywczych. Nie dla siebie tylko pracują badacze uczeni, i nie dla szczupłego tylko grona wybranych; są oni pośrednio nauczycielami całego społeczeństwa; ich praca jest nie tylko służbą wobec nauki i prawdy, ale zarazem służbą społeczną i obywatelską. Biada tej oświacie ludowej, któraby z takiej ciągle naprzód postępującej twórczej pracy naukowej korzystać nie mogła; jej wykładnikiem i wynikiem będzie zastój w narodzie, nie tylko w dziedzinie umysłowości, ale i w całym życiu społecznem.

To też im więcej instytucyj, służących celom ściśle naukowym, im więcej środków do ich poparcia, tem lepiej — nie już dla nauki samej, ale i dla społeczeństwa. Nam stać na ich straży tem silniej i wytrwalej, że w nieszczęsnych warunkach bytu, jakie nam zgotował los, nie tylko piętrzą się zewsząd trudności co do ich tworzenia, ale dotyczą też nieraz straty najdotkliwsze co do tego, co już posiadliśmy. Mieliśmy najpoważniejsze towarzystwa naukowe, jakby Akademie; te nam zamykano. Mieliśmy pierwszorzędne biblioteki, jakich nam pozazdrościć mogły najprzedniejsze

zbiory Europy: te nam konfiskowano i bez ogródek zabierano dla siebie. Mieliliśmy, prócz tych dwu, jakie się ostały po dziś dzień, inne uniwersytety polskie: te nam kasowano lub w narzędzia wynarodowienia zamieniano. Tem usilniej strzec należy tego, co jest, i co utrzymane być może, choćby to nawet były instytucje, jak na dziś, mniej rozwinięte, mniej w skutkach swej działalności wydajne, jak nasze Towarzystwo. To nasze Towarzystwo, które dziś zakreszyć sobie musi skromne pole działania, jeśli się będzie rozwijało prawidłowo, za lat pięćdziesiąt stać się może — potęgą; jak może byłoby już dziś potężną dźwignią nauki, gdyby o jego założeniu było się pomyślało przed laty pięćdziesięciu. Trzeba umieć obliczać cele na dalszą metę, nie szukając zaraz wielkiego sukcesu natychmiastowego. Za lat pięćdziesiąt — nas już nie będzie; ale będzie ten naród, do którego należymy, może tak samo, jak dziś, pozbawiony ciała własnej organizacji państwowej, w przejawach życia swego z zewnątrz krępowany, zaświadczaający swą żywotność pracą kulturalną, potrzebujący dla tej pracy jak największej ilości organów, odpowiednio urządzonych i działających. Byłoby źle, gdyby do tego czasu nie stworzył sobie całego zasobu nowych tego rodzaju organów, jakich dotąd nie posiada; ale byłoby zgubnem, gdyby zmarnieć dał tym, jakie już ma, jakie utrzymać i ukrzepić może. W ich szeregu, nie na pierwszym oczywiście, ale może i nie na ostatnim miejscu, to nasze Towarzystwo dla popierania nauki polskiej niechaj mu będzie zlecone w opiekę.

Z kolei nastąpiły przemówienia delegatów, przedewszystkiem Jego Magn. Rektora Uniwersytetu lwowskiego, ks. dra Błażeja Jaszowskiego: »Zaproszony razem z kolegami do wzięcia udziału w posiedzeniu uroczystem, urządzonem w dziesiątą rocznicę założenia Towarzystwa dla popierania nauki polskiej, mam zaszczyt imieniem Senatu Akademickiego lwowskiego uniwersytetu złożyć Szanownemu Towarzystwu, jego założycielom i kierownikom jak najżywsze i jak najserdeczniejsze życzenia. A niki chyba z pośród uczestników tego uroczystego posiedzenia, a w szczególności przedstawicieli ciał naukowych, którzy tu dziś pospieszyli z swemi życzeniami, nie znajdzie z pewnością większego odemnie tytułu i silniejszej podniety do objawów życzliwości i uznania dla tego Towarzystwa, skoro mi przypadło w tej chwili przemawiać imieniem naszej Almae Matris. Wszak to właśnie nasza Alma Mater, uniwersytet nasz patrzył przed dziesięciu laty z wielką otuchą na powstanie tego Towarzystwa, jako dorodnej gałęzi z pnia uniwersyteckiego wyrosłej, z żywą radością śledził z bliska jego wzrost i rozwój pod egidą jednego z najdzielniejszych swych profesorów, z każdym rokiem coraz bardziej się wzmacniający; przez cały ten czas jego istnienia zasiliał go przeważnem (jak sprawozdanie głosi) przyczynieniem się swoich profesorów i docentów do dalszego wzrostu i rozwoju, więc też słusznie dziś patrzeć może z chlubą na wydajne już wyniki prac tej młodej instytucji, którą nie bez dumy szlachetnej nazwać mu się godzi: »kością ze swej kości i ciałem

z ciała swego powstałem i wspaniale rozwinieciem». Lat dziesięć istnienia, to okres wcale krótki, który u powstających dopiero towarzystw wypełniony bywa zazwyczaj jedynie usuwaniem trudności początkowych, torowania drogi na przyszłość. Ale oto w Towarzystwie dla popierania nauki polskiej okres ten wystarczył zupełnie, aby już dziś wykazać się mogło dorodnymi owocami swych starań i zabiegów około wydawnictw literackich z zakresu dawnego i współczesnego piśmiennictwa rodzimego, znamiennymi wynikami swej działalności w kierunku popierania celów naukowych, a nawet poważnym już inwentarzem, jako materiałem skrzętnie zgromadzonym, w celu zakładania bibliotek publicznych w ważniejszych miastach prowincjonalnych. Życzę tedy, aby jak Szanowne Towarzystwo już dotąd w początkowej fazie swego bytu zdołało sobie pozyskać do tysiąca członków, tak w dalszej przyszłości liczyło ich z każdym lat dziesiątkiem na tysiące, by mu zarazem przybywało coraz więcej funduszków dla urzeczywistnienia jego idealnych zadań, by wreszcie w żadnym naszym ważniejszym mieście nie zabrakło biblioteki jego staraniem i trudem wytworzonej. Daj Boże, aby zacny jego założyciel i niestrudzony kierownik p. Oswald Balzer, jak miał niegdyś wzniosłą myśl pomnożenia tak nie wielu w stolicy naszej ognisk naukowych i jak okazał dotąd szczęśliwą rękę w roznieceniu tego ogniska, tak też cieszyć się mógł już w niedługich latach spełnieniem swych gorących życzeń i urzeczywistnieniem ukochanych przez się celów. Na dalszą zatem błogą i owocodajną przyszłość: Szczęść Boże!«.

Imieniem Politechniki lwowskiej przemówił Jego Magn. pan Prorektor Bronisław Pawlewski: »Czcigodny Panie Prezesie i Dostojne Zgromadzenie! W zastępstwie Jego Magnificencji, Rektora Politechniki, który z powodu równocześnie odbywanego posiedzenia Rady Narodowej tu, mimo szczerej chęci, przybyć nie może — mam zaszczyt imieniem Politechniki złożyć wyrazy hołdu i uznania Towarzystwu popierania nauki polskiej w dzisiejszą rocznicę dziesięciolecia jego powstania, mam zaszczyt powitać dostojne Zgromadzenie. W gronie członków założycieli Towarzystwa popierania nauki polskiej profesorowie Politechniki wzięli udział w liczbie wcale znacznej, uznając tem ważność zadań Towarzystwa i dając aprobatę pełną jego celom. Szkoła politechniczna z radością witała każdy widoczny objaw pracy Towarzystwa i w miarę możliwości brała udział czy to w pracach Wydziału Towarzystwa, czy to radami, czy ocenami prac wydawanych przez Towarzystwo i w tym kierunku Towarzystwo nadal liczyć może na współudział w dalszych swoich pracach i przedsięwzięciach. I nic zresztą dziwnego, wszak cele i zadania Towarzystwa są i naszymi wspólnymi celami: i Towarzystwu i nam chodzi o podniesienie nauki polskiej, o stworzenie nowego ogniska wiedzy, o podniesienie kultury naszej. Z radością też ocenia Politechnika dotychczasowe rezultaty działalności Towarzystwa, z radością stwierdza, że w krótkim stosunkowo czasie, a w warunkach dla rozwoju nauki u nas wcale niełatwych, Towarzystwo wyka-

zując się wydaniem 30 poważnych prac z różnych niw wiedzy, osiągnęło już dziś bardzo wiele, wniosło poważny, wybitny przyczynek do naszej kultury, znakomity wkład do skarbnicy cywilizacji polskiej. Politechnika za ten dzisiejszy już rezultat składa podziękowanie i hołd Świątnemu Prezydium, każdorazowym Wydziałom Towarzystwa i całemu Towarzystwu, a na przyszłość życzy, by Towarzystwo skutecznie łamało trudności, śmiało szło naprzód w obranym kierunku i by plany i zamiary, które co tylko skreślił Czcigodny Prezes dzisiejszego zebrania, w całości się ziściły*.

Z kolei przemówił prof. dr. Ludwik Finkel: »Imieniem Towarzystwa Historycznego, a w zastępstwie i z polecenia jego Prezesa, składam Szanownemu Towarzystwu dla popierania nauki polskiej wyrazy głębokiego poważania oraz życzenia niezmiennego dalszego powodzenia. Dla Towarzystwa Historycznego jest dzisiejsza uroczystość świętem, rzec można, rodzinnem. Raz dla tego, że czcigodny założyciel, twórca i kierownik Towarzystwa dla popierania nauki polskiej, to również jeden z założycieli naszego Towarzystwa, jego długoletni sekretarz, wiceprezes i redaktor Kwartalnika Historycznego, naszych prac i w ogólności polskiej historyjografii przodownik i potężny filar. Powtóre dla tego, że myśl utworzenia nowej instytucji naukowej objawił po raz pierwszy na posiedzeniach Wydziału Towarzystwa Historycznego; ujrzała ona światło dzienne w naszym gronie, weszliśmy niejako w uczestnictwo doniosłego zdarzenia w dziejach polskiej nauki. Śmiały i trudny zdawał się zamysł pobudzenia naszego społeczeństwa do ofiar na rzecz nauki. To też zrzeszenie dokoła tego celu tysiąca prawie członków i zebranie z drobnych składek kapitału, wynoszącego z górą 50.000 K., wywołuje nie tylko uznanie, lecz także podziw szczerzy i serdeczną wdzięczność. Okazało się, ile może zdziałać u nas wola mocna i wytrwała jednego górującego umysłu, jeśli całą duszą obejmie sprawę dobra powszechnego; a w tem upatruję wielki sukces społecznego i narodowego znaczenia. Do znakomitych dzieł naukowych, szeroko znanych i uznanych, Oswald Balzer dołożył już nie pierwszą zasługę czynu obywatelskiego, za który należy mu się hołd rzetelny. Składam go zaś nie tylko od Towarzystwa Historycznego, lecz również imieniem Macierzy Polskiej*.

Następnie prof. dr. Jan Łukasiewicz odczytał adres Polskiego Towarzystwa filozoficznego: »Do Towarzystwa popierania nauki polskiej we Lwowie. W dniu, w którym Towarzystwo popierania nauki polskiej święci uroczystie dziesięciolecie swego istnienia, Polskie Towarzystwo filozoficzne składa swej starszej Siostrzycy głęboki hołd za nieustanną, wszechstronną i tak owocną działalność, z której korzystają i nauki filozoficzne, oraz najgorętsze życzenie, ażeby i na przyszłość Towarzystwo popierania nauki polskiej, na wzór krakowskiej Akademii Umiejętności, pozostało ośrodkiem i ostoją polskiej kultury naukowej na ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej. Z życzeniem tem polskie To-

warzystwo filozoficzne łączy wyrazy najgłębszej czci i najżywszego podziwu dla nieustrudzonej pracy Założyciela i Orędownika Towarzystwa, profesora dra Oswalda Balzera, którego Duch potężny oby przez długie jeszcze lata prowadził Towarzystwo ku szczytom coraz pełniejszego rozwoju. Imieniem Polskiego Towarzystwa filozoficznego: Dr. Kazimierz Twardowski, przewodniczący; Jan Łukasiewicz, za sekretarza».

Następnie przemówił prof. dr. Wiktor Hahn: »Imieniem Towarzystwa literackiego im. Adama Mickiewicza we Lwowie składaam w dniu jubileuszu Towarzystwa serdeczne życzenia. Patrzymy z podziwem prawdziwym na bogaty plon pracy Towarzystwa, jednej z najważniejszych placówek naszych kulturalnych, z uznaniem tem większem, jeżeli uwzględnimy trudne okoliczności, z jakimi Towarzystwo w pierwszym swem dziesięcioleciu swego istnienia musiało walczyć. Z prawdziwą wdzięcznością podnosimy też zasługi Towarzystwa, jakie położyło dla historii literatury polskiej, ogłaszając szereg publikacji, między innymi tak cenne wydania Wacława Potockiego: Ogród fraszek i Trembeckiego: Wirydarz. Życzymy Sz. Towarzystwu jak najpomysłniejszego rozwoju na dalsze lata, z roku na rok coraz świetniejszego. Daj Boże, by po drugich dziesięciu latach liczba członków Towarzystwa wzrosła co najmniej w dwójnasób, a tem samem oby i Towarzystwo mogło ramy swej działalności rozszerzyć. Do tych życzeń składaamy też wyrazy najgłębszego hołdu i uznania dla niezmordowanej i wytrwałej pracy czcigodnego założyciela Towarzystwa, prof. Oswalda Balzera».

Wreszcie prof. dr. Karol Zagajewski odczytał adres Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych we Lwowie: »Szanowny Wydziale! Ogrom pracy, wielkość wysiłków, mnogość ofiar stworzyły w ciągu lat dziesięciu podstawy niewzruszone pod trwały byt instytucji, godnej stać w pierwszym szeregu środków, którymi naród nasz walczy o utrzymanie tego, co z upadku ocalał, i o ponowne zdobycie tego, czego upadek go pozbawił. Nauka polska, kultury narodowej zdobycz najwspanialsza, znalazła i znajduje w Towarzystwie, stworzonym własnymi siłami społeczeństwa, z zasobów tak bardzo odartego, poparcie i pomoc i podstawę coraz bujniejszego rozwoju na tych wschodnich Rzeczypospolitej kresach. Więc w radosnym dniu dzisiejszym nauczycielstwo szkół wyższych, samo czerpiąc treść swego życia z nauki, i do krzewienia nauki powołane, składa Towarzystwu popierania nauki polskiej gorące i z głębi serca płynące życzenia jak najwspanialszego rozkwitu i jak najpotężniejszego rozwoju, a z życzeniami temi łączy wyrazy wielkiej i szczerej czci dla Czcigodnego Twórcy i nieustrudzonego Pomnożyciela Towarzystwa, dla Jaśnie Wielmożnego Profesora Uniwersytetu Dra Oswalda Balzera, który oby w lata najdłuższe działał jak dotąd dobroczynnie w narodzie czynem i przykładem. Za Zarząd główny Tow. nauczycieli szkół wyższych we Lwowie: dr. Kazimierz Twardowski, przewodniczący; dr. Karol Zagajewski, sekretarz.

Z kolei odczytał przewodniczący nadesłane na ręce Wydziału telegramy i pisma gratulacyjne:

»Z powodu rocznicy 10-letniego założenia Towarzystwa dla popierania nauki polskiej we Lwowie przyjemnie nam jest w imieniu Krakowskiej Akademii Umiejętności przyłączyć się do tych, którzy pospieszą dnia 21 marca b. r. wyrazić swoje gorące uznanie dla działalności tej wybitnej i zasłużonej Instytucji i Mężów Nauki, którzy Nią z tak znacznem powodzeniem kierują. Dołączamy najserdeczniejsze życzenia dalszego szybkiego rozwoju i wzbogacenia naszej literatury naukowej coraz to nowemi publikacyami«. W Krakowie, dnia 11 marca 1911. St. Tarnowski, prezes; B. Ulanowski, sekretarz generalny.

»Česká Akademie pro vědy, slovesnost a umění gratuluje k desítileté úspěšné činnosti Vaší a přeje hojně zdaru k dalším mnohým letům rozvoje«. W Praze dne 18 března 1911. Randa, president; K. Vrba, gener. sekretář.

»Radostneho jubilea upříme vzpomina a dalsi činnosti tovarzystva nejkrasnejšiho zdaru přeje Praesidium Musea království českého.

»Przesyłamy wyrazy uznania dla owocnej dotychczasowej pracy Towarzystwa oraz życzenia dalszego rozwoju ku pożytkowi i chwale nauki polskiej«. Prezes Al. Jabłonowski; zast. sekretarza Jaworski.

»Szczery hołd dziesięcioletniej owocnej pracy Prześwietnego Towarzystwa, życzenia najszczerze rozwoju, składa Towarzystwo naukowe Płockie«. Prezes Maciesza, sekretarz Rokitnicki.

Zasýłamy serdeczne życzenia z powodu jubileuszu. Towarzystwo przyjaciół nauk Przemysł. Tarnawki, Przyjemski.

»Czcigodni Panowie! Zaproszenie na posiedzenie jubileuszowe, łaskawie nadesłane do Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Wilnie otrzymaliśmy, i za ten nowy dowód pamięci i przychylności dla nas jak najserdeczniej dziękujemy. Lubo Towarzystwo nasze w osobie delegata swego w chwili obecnej wziąć udziału w święcie Waszem, Czcigodni Panowie, nie może, wszakż tym goręcej myślą łączy się z Wami w dniu uroczystym, śląc Wam jednocześnie z głębi serca życzenia jak najdłuższej równie niezmordowanej, równie zdumiewającej i owocnej pracy, jak dotychczasowa, która w ciągu dziesięcioletniego zaledwie okresu już tyle dla dobra nauki zdziałała! Łączymy wyrazy jak najgłębszego szacunku w imieniu Towarzystwa naszego«. Wiceprezes. dr. Wł. Zahorski; sekretarz dr. St. Kościółkowski.

»Winszując dotychczasowej pożytecznej działalności, życzymy dalszego świetnego rozwoju w najdłuższe lata«. Za Grono konserwatorów Galicyi Zachodniej. Tomkowicz, Muczkowski.

»Towarzystwo opieki nad polskimi zabytkami sztuki i kultury w Krakowie przesyła gorące powinszowania w dniu jubileuszowym i serdeczne życzenia na przyszłość«. Jerzy Mycielski, prezes; Stanisław Turczyński, sekretarz.

»Śledząc z najżywszą sympatyą od pierwszych zawiązków prace Towarzystwa o tak doniosłych w naszym społeczeństwie celach, pozwalamy sobie w obecnej chwili, która jest już świetnym etapem spełnionych zadań, wyrazić Szanownemu Towarzystwu nasze najszczerze gratulacye. Biblioteka Uniwersytecka śmie się liczyć do tych instytucyj, które umieją rzetelnie ocenić pracę Towarzystwa, jest z najgłębszem uznaniem dla wielostronnej Jego działalności, pokrewnej nawet w pewnej części programu z jej zadaniem, — życzy przeto Szanownemu Towarzystwu szczerze najpomysłniejszego nadal rozwoju i plonów, z każdym dziesięcioleciem mnożących się stokrotnie z płodnych myśli Jego Czcigodnych Twórców, Kierowników i Współpracowników«. We Lwowie dnia 21 marca 1911. Za Dyrekcyę c. k. Biblioteki Uniwersyteckiej dr. Mańkowski.

»Komitet Towarzystwa biblioteki publicznej w Warszawie śle Towarzystwu popierania nauki polskiej na uroczystość dzisiejszą gorące życzenia dalszego pomyślnego rozwoju«.

»Życzenia dalszego, równie pomyślnego rozwoju przesyłają: Biblioteka Krasieńskich, Towarzystwo miłośników historyi Warszawy«.

»Komitet Towarzystwa biblioteki publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie ma zaszczyt złożyć Przświetnemu Towarzystwu dla popierania nauki polskiej życzenia, aby działalność Jego jak najpomysłniej się rozwijała ku pożytkowi i sławie wiedzy ojczyściej. Z poważaniem za prezesa Komitetu M. Dobrski, sekretarz Jaczewski.

»Czcigodny Panie! Pracując w tym samym kierunku, a w ciśniejszym jedynie zakresie, odczuwamy tem żywiej i wdzięczniej doniosłość organu, który dzięki Twym zabiegom, gorliwej i mądrej zapobiegliwości w społeczeństwie naszym do życia powołanym został, zachwycamy się jego rozwojem i z całego serca życzymy, by Towarzystwo popierania nauki polskiej stało się w najbliższej przyszłości społeczeństwa naszego powszechną potrzebą, chlubą, a potęgą zarazem«. W imieniu Tow. Przyrodników im. Kopernika: Romer, przewodniczący; prof. S. Sokołowski, sekretarz.

»Założycielowi Towarzystwa dla popierania nauki polskiej przesyła Towarzystwo Historyczne w dziesiątą rocznicę szczęśliwego dzieła wyrazy głębokiego poważania i czci oraz życzenia niezmiennych dalszych powodzeń«. Tadeusz Wojciechowski.

»K dnesni jubilejni schuzí srdečné pozdravy zasíla Historický klub w Praze«.

»Dziesięcioletnia praca pod sztandarem nauki polskiej i dla jej celów, przedsięwzięta przez Towarzystwo i jego Czcigodnego Założyciela i kierownika, wydała już obecnie wspaniałe owoce. Długi szereg wydawnictw, materyalna pomoc pracownikom nauki, poparcie prac naukowych, zakładanie bibliotek publicznych po większych miastach kraju, łączność z życiem naukowym i kulturalnem narodu i podniesienie poziomu tego życia i kultury — oto

wynik pierwszego decennium. W hołdzie tedy i w powszechnem uznaniu łączy się i Towarzystwo miłośników przeszłości Lwowa, składając Szanownemu Wydziałowi i Czcigodnemu Założycielowi Towarzystwa serdeczne życzenia dłużej jeszcze i coraz owocniejszych prac na polu podniesienia polskiej nauki«. Dr. Tadeusz Rutowski, wiceprezes; dr. A. Czołowski, sekretarz.

»Towarzystwo miłośników historyi i zabytków Krakowa przesyła życzenia najświetniejszego rozwoju«. Krzyżanowski, Bąkowski.

»Z radością witamy dziesiątą rocznicę powstania Towarzystwa, zasyłamy wyrazy hołdu Czcigodnym Twórcom i Kierownikom tak zasłużonej Instytucji wraz z życzeniami, by rosła, rozwijała się jak najpotężniej na sławę nauki polskiej, na chwałę narodu polskiego«. Za Wydział Towarzystwa Heraldycznego we Lwowie. Zygmunt Luba-Radziwiński, prezes; dr. Helena Polackówna, sekretarka.

»W dniu jubileuszu przesyła życzenia rozkwitu nauki polskiej Towarzystwo krajoznawcze w Warszawie.«

»W dziesiątą rocznicę założenia Towarzystwa, które tak chlubny cel »popierania nauki polskiej« za zadanie swej działalności obrało, zasyła Zarząd Towarzystwa Muzeum etnograficznego w Krakowie, życzenia dalszego pomyślnego rozwoju i dalszej owocnej i tak skutecznej, jak dotąd pracy dla dobra i chwały naszego społeczeństwa«. Dr. Talko-Hryncewicz, przewodniczący; dr. Eugeniusz Kiernik, sekretarz; Seweryn Udziela, kustosz muzeum.

»Dziękując najuprzejmiej za łaskawe nadesłanie nam zaproszenia do wzięcia udziału w Walnem Zgromadzeniu Szanownego Towarzystwa, donosimy zarazem, że jednocześnie odnosimy się z prośbą do pp. dr. Zdzisława Próchnickiego i dr. Jana Opieńskiego, aby na Zgromadzeniu tem wzięli udział imieniem Zarządu Głównego«. Zarząd Główny Towarzystwa Szkoły Ludowej: wiceprezes Stefan Natanson; sekretarz Antoni Januszewski.

»W dziesiątą rocznicę powstania w stolicy dawnych ziem ruskich Rzeczypospolitej zasyłamy Nowej Macierzy nauki polskiej wyrazy hołdu i życzenia jak najbujniejszego nadal rozkwitu. Utinam crescat, floreat ad multos annos!«. Za Zarząd Związku okręgowego T. S. L. we Lwowie: dr. Ernest Adam; dr. Helena Polackówna.

»W dziesiątą rocznicę założenia Towarzystwa, przesyła Związek Nauczycielek we Lwowie, najszczerze wyrazy uznania za chlubną działalność i serdeczne »Szczęść Boże!« na przyszłość«. Marya Skrzyńska, przewodnicząca; Aniela Alexandrowiczówna, sekretarka; Helena Szatkowska.

»Serdeczne »Szczęść Boże« w dalszej pracy nad rozwojem nauki polskiej przesyła Macierz szkolna księstwa Cieszyńskiego«.

»W dniu jubileuszu dziesiątej rocznicy powstania Towarzystwa popierania nauki polskiej zasyła wyrazy czci Zasłużonym In-

ciatorom i życzenia najpomyślniejszego rozwoju Redakcja »Rusi«. Franciszek Rawita Gawroński, dr. Helena Polaczkówna.

»Serdeczne życzenia rozkwitu na pożytek Polski przesyła »Tygodnik Ilustrowany«. Józef Wolff, Bolesław Prus, Artur Oppman.

»Z powodu dziesięciolecia Towarzystwa składam życzenia dalszego rozwoju i powinszowania, że już tyle osiągnęło«. Z. Wasilewski za redakcyę »Słowa Polskiego«.

Wreszcie odczytał przewodniczący nadesłane pisma i telegramy z życzeniami od osób prywatnych, przeważnie od dawnych, najżyczliwszych, przyjaciół naszego Towarzystwa, a mianowicie od PP. red. Samuela Dicksteina z Warszawy, adw. dra Józefa Dobrowolskiego z Doliny, adw. Stanisława Van der Noot Kijeńskiego z Warszawy, Józefa Leopolda z Rzepiszowa (ziemia Sieradzka), prof. dra Ignacego Łyskowskiego ze Lwowa, Jerzego Osmołowskiego z Bobryka (gub. Mińska), dyr. Stanisława Rybickiego ze Lwowa i prof. dra Kazimierza Twardowskiego ze Lwowa.

Z kolei nastąpił wykład prof. dra Przemysława Dąbrowskiego: *Pogląd na rozwój i działalność Towarzystwa w pierwszym dziesięcioleciu jego istnienia*, podający ogólny rys dotychczasowej działalności Towarzystwa, oparty na wyczerpującej, poprzednio wspomnianej pracy autora.

Następnie prof. dr. Antoni Kostanecki wygłosił odczyt p. t. *Filozofia własności u Dantego*, wysłuchany z żywym zainteresowaniem i nagrodzony rześistymi oklaskami zgromadzonych słuchaczy.¹⁾

Wreszcie ogłosił przewodniczący następujący konkurs naukowy: »Towarzystwo dla popierania nauki polskiej we Lwowie, z okazji dziesiątej rocznicy swego założenia, a ku uczczeniu zbliżającego się jubileuszu fundacyi Uniwersytetu lwowskiego przez króla Jana Kazimierza, rozpisuje następujący konkurs naukowy: Zbadać i rozpatrzeć w dowolnie obranem terytoryum i okresie czasu, z doby istnienia Rzeczypospolitej polskiej, jakkolwiek kierunku wpływu kultury polskiej na ruską i wzajemny ich stosunek do siebie. O nagrodę ubiegać się mogą prace źródłowe, ściśle naukowe, pisane w języku polskim, objętości 15—25 arkuszy druku, przedtem ani w całości, ani w wyimkach drukiem nieogłoszone. Nagroda wynosi 1000 koron, po której wypłaceniu prawo własności nagrodzonej pracy przechodzi na Towarzystwo; praca ta ogłoszona zostanie w jego publikacyach bez dalszego honorowania autora. Rękopisy z dołączeniem zamkniętej koperty, zawierającej nazwisko i adres autora, nadsyłać należy do końca roku 1912 do Sekretaryatu Towarzystwa (Lwów, archiwum Bernardyńskie). Oceną nadesłanych prac zajmie się sąd konkursowy, złożony

¹⁾ Praca ta w obszerniejszem ujęciu ogłoszona w języku niemieckim w Kohlera, Zeitschrift für vergl. Rechtswissenschaft, 1911.

z członków Wydziału, profesorów Wł. Abrahama, O. Balzera, Prz. Dąbkowskiego, L. Finkla, W. Halna i A. Małeckiego; sądowi przysługuje w razie potrzeby prawo kooptowania innych członków z poza grona Wydziału.

Na tem zakończyła się właściwa uroczystość jubileuszowa. Liczne, wszechstronne objawy życzliwości, jakich nam przy tej okazji nie szczędzono, były nam sowitą nagrodą poniesionych trudów, a zarazem bodźcem i zachętą do dalszej pracy. Dziękujemy za nie Wszystkim z całego serca, tem bardziej, że tkwiło w nich zarazem stwierdzenie użyteczności i potrzeby samego Towarzystwa, jako też właściwości dróg, jakie ono sobie wytknęło dla urzeczywistnienia podjętych zadań. W związku z tem odczuwamy też żywą potrzebę wyrazić gorące podziękowanie Wszystkim Autorom i Redakcyom, za których sprawą, tuż przed uroczystością lub wnet po niej, pojawiły się obszerniejsze, całą dotychczasową działalność naszą życzliwie omawiające artykuły, a mianowicie JWPP. redaktorowi Stanisławowi Bełzie w Warszawie (artykuł w »Ziarnie« nr. 12), prof. dr. Wiktorowi Halnowi (artykuły w »Gazecie wieczornej« z 21 marca i w »Książce« nr. 1), dr. Kazimierzowi Hartlebowi (artykuł w »Życiu« nr. 14), p. Just. (artykuł w »Świecie« z 22 kwietnia), dr. Norbertowi Michałowiczowi (artykuł w »Słowie Polskiem« z 19 marca) i prof. dr. Albertowi Zipperowi (artykuł w »Wiener Abendpost« nr. 166 z 22 lipca).

Odgłosem uroczystości jubileuszowej stała się poruszona wnet potem przez życzliwego naszej instytucji pana P. P., myśl zebrania drogą składek publicznych daru jubileuszowego dla Towarzystwa z okazji ukończonego właśnie pierwszego dziesięciolecia jego działalności. W osobnym artykule, zamieszczonym w »Słowie Polskiem« z 7 kwietnia, który w całości lub części powtórzyły także niektóre inne dzienniki, pan P. P., zwracając uwagę na hojny dar hr. Józefa Potockiego, ofiarowany właśnie w tym czasie na rzecz warszawskiego Towarzystwa naukowego, wartości około pół miliona koron, jako też na tysiączne i wielotysiączne datki, z jakimi przy tej sposobności pospieszyły inne osoby na rzecz tegoż Towarzystwa, wywodzi: »Z okazji obchodzonego właśnie dziesięcioletniego jubileuszu Towarzystwa nadarzała się najlepsza sposobność opatrzenia tej instytucji znacznie szerszymi darami. Jest zwyczaj, że Towarzystwa, służące celom kulturalnym, a potrzebujące do tego odpowiednich zasobów materialnych, o ile nie zawiodły pokładanej w nich nadziei, otrzymują w czasie jubileuszu odpowiedni dar jubileuszowy celem zasilenia funduszków i ułatwienia dalszej ich działalności. Mało komu należał się on tak słusznie, jak Towarzystwu lwowskiemu, które mimo skromne środki zasłużyło się już poważnie wobec naszej nauki, i którego działalność spotykała się od początku z pełnem uznaniem wszystkich powołanych czynników. Są prace narodowe, których, kiedy są w toku, i rozwijają się dodatnio, bezkarnie lekceważyć nie wolno. Takie zaniedbanie może się później zemścić... Rzucam tedy myśl, zebrania drogą składek publicznych

jubileuszowego daru dla Towarzystwa popierania nauki polskiej we Lwowie. Jest i u nas spory poczet jednostek, które bez uszczerbku dla siebie przeznaczyć mogą sto czy tysiąc koron na rzecz nauki polskiej, jest wiele bogatych instytucyj, zwłaszcza finansowych, które również znaczniejszymi datkami przyczynić się mogą do tego celu. Tych zaś, którzy na cel ten ofiarować mogą datki drobniejsze, jest bardzo wielu; zbiorowa ich ofiarność może przynieść także kwotę bardzo okazałą. I przyjąć trzeba, że pośród nich wszystkich, mniej czy więcej zasobnych, znajdzie się duża ilość takich, którzy, uznając doniosłość sprawy, dary te złożą z przekonania i najchętniej. Obok daru warszawskiego postawmy dar dla Towarzystwa lwowskiego. Takie współzawodnictwo, i taka ambicya zrównania się z innymi, to najzdrowszy objaw życia społecznego. Skoro już nie dostaje królewskich ofiar jednostek, niechaj je choć częściowo wyrówna zbiorowa ofiarność ogółu. Częściowo — bo o zupełnem wyrównaniu — trudno z pewnością myśleć w naszych stosunkach. Ale i to, co w skromniejszych rozmiarach dałoby się u nas przeprowadzić, złożyć się może na godny dar jubileuszowy; godny celu, o który chodzi — nauki, i Towarzystwa, które mu dołąd najrzetelniej a wydatnie służyło*.

Odezwa ta znalazła żywszy oddźwięk w naszym społeczeństwie, zwłaszcza od czasu, kiedy sam Wydział ujął w swe ręce kierownictwo akcyi w sprawie zbierania składek, i rozesłał do licznych osób na przestrzeni całego kraju, ok. 1100 list składkowych. Przeważnie za pośrednictwem ustanowionych w ten sposób delegatów, w części zaś przez nadesłanie bezpośrednich składek, napłynęły do 31 grudnia 1911 r. następujące składki na dar jubileuszowy:¹⁾

Po 500 k.: Rada miasta Lwowa.

Po 300 k.: Bank zaliczkowy. Lwów, »pragnąc uczcić jubileusz 10-letniej, niestrudzonej, ofiarnej, zawsze świadomej celu pracy około pogłębienia i rozszerzenia nauki polskiej ...radzibyśmy, aby ten skromny dar był zachętą dla innych instytucyj finansowych w naszym kraju do wydatniejszego poparcia wzniosłych celów tak zasłużonego około polskiej nauki Towarzystwa*.

Po 185 k.: dr. W. Skórczewski, Krynica.

Po 120 k.: R. Czaykowski, Kamionka Wołoska.

Po 104³³ k.: Henryk Sienkiewicz, Warszawa. »należenie do grona tych obywateli, którzy popierają naukę, poczytuję sobie za obowiązek*.

Po 100 k.: dr. E. Adam, H. Kondratowicz, Warszawa, Fl. Rakowski, Kaczkówka, dr. E. Reiter, Towarzystwo dla handlu, przemysłu i rolnictwa, Lwów (5 datków).

Po 75 k.: Słuchacze Akademii rolniczej, Dublany.

¹⁾ Gdzie nie podano miejscowości, pochodzi datek ze Lwowa.

Po 70 k.: Członkowie Akad. Kółka chemików i pracowni chemii organ. tudzież słuch. II. r. farmacyi z okazji nominacyi prof. Opolskiego.

Po 50 50 k.: adw. A. Suligowski, Warszawa.

Po 50 k.: Bank Przemysłowy, Lwów, I. Bendetson, Warszawa, adw. St. Dziwulski, Warszawa, adw. A. Lednicki, Moskwa, P. P. (5 datków).

Po 40 k.: Rada Powiatowa, Drohobycz, A. Stopczyk, Łódź (2 datki).

Po 28 02 k.: dr. K. Czerwiński, nieprzyjęte koszty procesowe.

Po 25 k.: A. Pfitzner, skład materiałów chem. z okazji nom. prof. Opolskiego.

Po 20 k.: OO. Bernardynów Konwent, Lwów, prof. dr. E. Bernacki, adw. dr. P. Dąbrowski, M. Gońkowa (Opolska), dr. A. Jaworski, prof. dr. A. Jurasz, Koło TSL. im. Wyspiańskiego jako część dochodu z wystawy orientalnej, prof. dr. K. Kostanecki, Kraków, dr. St. Krasowski, Stanisławów, rad. L. Kruszyńscy. Przemysł, dyr. dr. S. Kwiatkowski, dyr. dr. J. Milewski, dr. R. Negrusz, prez. St. Niezabitowski, dr. H. Polaczkówna, Rada m. Rzeszowa, A. Reiss, Przemysł, prof. dr. E. Romer, dyr. M. Rossknecht, Okocim, prof. K. Skibiński, dyr. E. Stroynowski, prof. L. Syroczyński, P. Szadkowsy (23 datków).

Po 15 k.: N. N., Radziechów.

Po 12 65 k.: prof. dr. Sz. Askenazy.

Po 10 06 k.: B. Kozłowski.

Po 10 k.: dr. E. Barwiński, prof. dr. G. Blatt, dyr. F. Bostel, adw. dr. W. Dziedzic, prof. dr. T. Godlewski, adw. dr. Wł. Godlewski, adw. dr. Gorecki, prof. dr. Br. Gubrynowicz, M. Handelsman, Paryż, dr. Fr. Jasiński, adw. dr. Kamiński, Kasa Oszcz. m. Sokala, adw. dr. A. Łoziński, K. Makuszyński, dr. Mochnacki, St. Mokrzycki, K. Neuhoff, Brzeżany, K. Neyman, adw. dr. Nussbrecher, adw. dr. M. Paneth, dyr. R. Palmstein, prof. dr. St. Pawlik, Dublany, dyr. A. Pawłowski, dr. St. Pilat, adw. dr. A. Ploeder, Reinländer, dr. B. S. z Ortmann, dyr. dr. St. Schneider, prof. dr. Wł. Semkowicz, prof. dr. T. Smoluchowski, adw. dr. Sokal, adw. dr. Wł. Sołowij, adw. dr. A. Till, Sz. Töpfer, adw. dr. Wł. Tucki, T. W., Warszawa, F. West, Brody, Weydlichowa, J. Wojtych, z okazji 15-letniego istnienia firmy (39 datków).

Po 8 k.: J. M., rektor dr. L. Finkel, Z. Rodakowski (2 datki).

Po 7 60 k.: Uczniowie kl. VIII. gimn., Chyrów.

Po 7 k.: rad. M. Zawadzki, Kossów.

Po 5 k.: R. Baraniecki, Kossów, dr. L. Bernacki, rad. Sz. Cieński, T. Czapelski, dr. Br. Czarnik, P. Dąbkowska, prof. dr. P. Dąbkowski, dr. St. Dobiecki, Z. Dworska, Kossów, dr. K. Dziewoński, Iwanowo-Woźniesieńsk, M. Dziewoński, adw. dr. Dziędzielwicz, dr. Ehrlich, Przemysł, dr. L. Feuerstein, dr. Futyma, Założce, dr. L. Gottwald, Grono naucz. gimn. Franc. Józ. III., Lwów, dr. B. Herzig, Przemysł, M. Huber, J. Jaegerman, B. J. K., prof.

dr. H. Kadyi, Kasa Oszcz. m. Krosna, dr. K. Kling, Z. Kolasiński, Tarnobrzeg, dyr. X. Krysa T. J., Chyrów, Sz. Łódzia, dr. Z. Martynowicz, Maur., Kraków, M. Melchertowa, J. Micewska, Jarosław, dr. Miksiewicz, X. dr. W. Miś, dr. T. Olszański, Tłumacz, adw. dr. Br. Ostaszewski, adw. dr. S. Paneth, M. Pawlikowa, Dublany, M. Pawlikowski, dr. St. Pawłowski, St. Podolecki, Tarnów, dr. A. Prochaska, S. A., prof. dr. W. Sierpiński, dyr. A. Sochor, pref. X. Stafiej T. J., Chyrów, B. S., Warszawa, dr. A. Stögbauer, Strzemiński, prof. dr. St. Tołłoczko, K. Tołłoczkowa, dr. Wróblewski, A. Zagórski, D. Zbrożek (53 datków).

Po 4 k.: A. Bartkowski, A. Bieniecki, E. Bugiel, Paryż, dr. Wł. Bugiel, Paryż, rad. J. Drak., N. N. zamiast oświecenia grobu, A. Noël, Sosolówka, dr. Pokorny, dr. W. Ślącza, Sanok (9 datków).

Po 3 k.: dr. Białobrzewski, Kijów, A. Bryliński, Poznań, F. Czaykowski, prof. Halbanowa, E. Kanarek, Tarnobrzeg, dyr. dr. W. Kętrzyński, St. Komornicki, adw. dr. A. Menkes, E. Misky, Z. Misky, dr. P. B., dr. R. Quest, dr. J. Rawicz, Przemyśl, Więckowska, Radziechów, dyr. dr. K. Wojciechowski, J. Zaleski (16 datków).

Po 2-20 k.: Bobowski.

Po 2 k.: Ambroziewiczowa, Ansiniowicz, Stanisławów, Axelrad, Tarnopol, dr. Babiacyk, st. rad. K. Balzer, dr. L. Bałaban, Wł. Bełza, dr. L. Bloch, Tremhowla, Both, adw. dr. Buber, St. Cieplik, dr. Chołodecki, M. Christoff, A. Dąbrowski, Z. Br. Dęgowski, A. Emmel, Kraków, M. Finklówna, dr. Fischer, adw. dr. Frenkel, W. Friedmanowa, Kraków, K. Gąsiorowski, prof. Br. Gebert, W. Geyer, Gołab, J. Gońka, dr. M. Gorączko, Oświęcim, Grabiński, adw. dr. Grek, K. Gutkowski, Nowy Sącz, B. Habdank, dr. Z. Hahn, L. Herlinger, Założce, A. Janiszowski, prof. dr. B. Janowski, K. Jasiński, dr. J. K., R. Kanarek, Tarnobrzeg, Z. Kędzierski, F. Kłodnicki, dr. Kobyłański, Z. Kolasiński, Tarnobrzeg, ks. prof. R. Koppens, Chyrów, dr. E. Korczyński, Biecz, St. Kosmiński, T. Krassowski, Garwolin, dyr. J. Krawczyk, Rzeszów, prof. dr. Br. Kruczkiewicz, dr. Kruszyński, adw. dr. K. Krygowski, adw. dr. A. Landes, M. Łomnicki, Łysakowski, Założce, Malicki, Założce, dyr. M. Małaczyński, dr. J. G. Manugiewicz, dr. B. Mańkowski, Sz. Maresz, Tarnopol, dr. J. Moskwa, Dąbrowa, Munia, Założce, ks. Myrdzio, N. N., Radziechów, K. Nigrin, Kossów, dr. A. Ohanowicz, prof. dr. St. Opolski, Z. Oraczewska, Żerosławice, dr. Ostafiński, Stanisławów, dyr. Hip. Parasiewicz, Tarnów, Fr. Pautsch, Pin., Stanisławów, prof. Tad. Pini, Połozynowicz, C. Przetoeka, K. Rapaport, Tarnopol, E. Reiss, Z. Roczkowski, J. Romażkan, Tłumacz, dr. M. Schrenzel, Br. Sędzimir, J. Sikorski, zam. telegramu w dzień ślubu pp. C., dr. Fr. Smolka, St. Sochaniewicz, L. T. Somer, Tarnopol, J. Staszkievicz, A. Sym, dr. E. Szalay, Przemyśl, J. Szubert, Założce, Szulakiewicz, Szumski, Fr. Ślącza, Sambor, A. Świetlik, Al. Tańczuk, Taube, dr. M. Treter, dr. K. Turnau, T. Urbański, W. Ustyanowska, W. Walewski, Tłumacz, E. Weiss, Założce, Wewiórski, Więckowski, Radziechów, adw. dr.

B. Wittlin, prof. dr. Wł. Witwicki, R. Włodek, K. Wojciechowski, X. X. X., Kraków, I. Zakrzewski, Wł. Zarański, Zofia Franciszka (108 datków).

Po 1:55 k.: dr. Wł. Szajna, Drohobycz.

Po 1:26 k.: E. Dąbkowska, Warszawa, A. Dąbkowski, Warszawa (2 datki).

Po 1 k.: Z. Andruszewski, Kossów, Baczyński, Założce, dr. M. Balaban, dr. Bandrowski, St. Baron, J. Bielawa, Borkowski, hr. P. Borkowski, dr. M. Borowski, Z. Bukowiecka, Kraków, L. Bykowski, H. C., Kraków, L. C., Stanisławów, Wł. Ch., Kraków, rad. J. Chołodecki, St. Cichowicz, X. dr. J. Ciemniowski, Cw., Czekałowski, D. Czekałowski, Wł. i J. Czeppe, Tarnobrzeg, W. Ćwik, S. Daniec, J. Dannenberg, Tarnów, Dawidowski, Założce, Br. Dąbkowska, Leszczyny, Dec, adw. dr. St. Deryng, adw. dr. Diamand, Drexlerowa, Dudryk, A. E., J. Falkowski, H. Feil, Kossów, dr. J. Franzos, Tarnopol, Fritz, M. Frydel, C. Galasiewicz, W. Gaudiowa, Gośławski, Stanisławów, K. Gracka, dr. J. Grochmalicki, A. Grzywacz, Tarnobrzeg, H. Gurski, Dublany, K. Hahn, T. Hahn, K. Hahnowa, J. Hahnówna, J. Halbseich, Kamionka Str., Hamerski, A. Hinzowa, Drozdowice, Wł. Hofmokr, S. Homme, A. Horak, F. Hoszowski, J., Kraków, J. J., Kraków, K. J., Stanisławów, W. J., Kraków, K. Jamroz, Kossów, M. Janelli, dr. K. Janota, Rymanów, dr. Jarosz, Radziechów, Jägerman, dr. J. Jordan, W. Jurkiewicz, Stanisławów, K. A., Stanisławów, A. K., W. K., Kaczanowski, Kalita, M. Kalityński, Kamionka Str., Kamieńska, Kamieński, Kienzler, S. Kittner, Tarnopol, J. Kocyman, Tarnów, Korbel, I. Kornicki, X. A. Koszyła, Kralter, R. Krassowski, Garwolin, Krechowicki, Krug, M. Kruszyński, Ku. D., A. Kurpiel, J. Kusz, Tarnów, Kuźniewicz, A. L., Stanisławów, H. L., Stanisławów, dr. Landesberg, Założce, Lenkiewicz, A. Lewandowski, Kossów, S. Lewartowska, Tarnów, J. Liczbiński, Lidl, Linhardt, K. Lityński, Stanisławów, Z. Łoś, G. M., I. M., W. Mach, J. Majkowski, Oświęcim, Makowik, J. Maleczyńska, Fr. Markes, Kossów, J. Markowski, K. Maszkowski, Kossów, M. Matzekówna, Mejbaum, Męcina Krzesz, L. Mleczo, Oświęcim, dr. St. Mossoczy, Chyrów, T. Michalczewski, dr. N. Michalciewicz, St. Minkiewicz, Dublany, dr. St. Misiewicz, M. Miszke, Kossów, Müller, N. N., N. N., N. N., Leżajsk, N. N., Radziechów, N. N., Radziechów, N. N., Stanisławów, Nartowski, dr. J. Nowak, prof. dr. J. Nusbaum, dr. W. Olszewski, A. Onyszkiewicz, M. Opacki, Kraków, ks. Oprzędkiewicz, Orłowski, dr. Orski, M. Patryn, Pawłowski, Peplowski, M. Piątkiewicz, Stanisławów, E. Pintner, Kossów, J. Pliszewski, H. Płazińska, Tarnów, J. Podlewska, M. Podlewska, D. Pub., Radziechów, St. Rachwał, Reindl, dr. W. Rogala, A. Rogóyski, Tarnów, Wł. Rudnicki, Oświęcim, Rybiański, Kraków, S. A., Kraków, Bron. S., Kraków, S. Samolewicz, Tarnopol, A. Sawczyński, Scholan, Założce, Seidler, Stanisławów, Seidler-Wiślański, prof. dr. Wł. Sieradzki, Z. Skałcki, Kossów, Wł. Skarbiński, St. Smoleń, E. Snopek, S. Sokołowski, H. Stoczkiewicz, Stołowski, Założce, dr. Wł. Szafer, dyr. St. Szarga, Kamionka Str.,

Szawłowska, St. Szepietowska, dr. I. Schipper, Wł. Szlesinger, X. Szpunarowicz, Tarnobrzeg, P. Szumowski, Tarnów, Al. Tabeau, Tarnów, dr. M. Treter, P. Trojnar, Topolski, Założce, Wł. Towarnicki, A. Turowicz, Leżajsk, Tymianiecki, Tarnopol. Uczniowie kl. VI. gimn., Chyrów, Uhrmacher, Założce, K. W., Br. Wajdowski, Walz, Fr. Warzel, Kamionka Str., Wasungowa, dr. R. Weigl, Wilczyńska, Wojtowicz, Radziechów, Sz. Woroch, Kossów, St. Wójcik, Wł. Wrabec, X. X., Kraków, P. X., Kraków, X. X. X., Kraków, X. J., X. Y. X., Kraków, Zabielska, M. Zaniewska, Fryszlak, W. Zaniewska, Fryszlak, Zaremba, J. Zawadzka, Kossów, J. Zintel, Dublany, Żmudziński, E. Żychiewicz (208 datków).

Drobniejszymi datkami (poniżej 1 kor.) wpłacono 47·35 kor.

Prócz tego deklarowali do wpłacenia r. 1912: B. Kozłowski 349·94 kor., Św. Reprezentacya m. Krakowa: 200 kor.

Razem tedy do końca r. 1911 deklarowano 4582·72 kor., wpłacono 4032·78 kor.

Wszystkim łaskawym Ofiarodawcom Wydział składa najgorętsze podziękowanie za życzliwe poparcie celów Towarzystwa. Niemniej gorące wyrazy wdzięczności raczą przyjąć Wszyscy, którzy w gronie przyjaciół, znajomych i kolegów zawodowych podjęli się zbierania składek na powyższy cel, a mianowicie JWPP.: dr. Abraham Władysław, Balzer Karol, Borzemski Gabryel w Radziechowie, dr. Bylina Józef w Stryju, dr. Chwistek w Krakowie, Cieplik Stanisław, Czeppe Władysław w Tarnobrzegu, dr. Czerwiński Karol, dr. Dąbkowski Przemysław, dr. Finkel Ludwik, dr. Gorączko Marcelli w Oświęcimiu, dr. Gubrynowicz Bronisław, dr. Hahn Wiktor, Herlinger Leopold w Założcach, Jezienicki Michał w Stanisławowie, dr. Jurasz Antoni, dr. Kleiner Juliusz, ks. dr. Koppens Romuald w Chyrowie, Krassowski Stanisław w Stanisławowie, Krawczyk Jan w Rzeszowie, dr. Longchamps Roman, rej. Matkowski Stanisław w Stryju, dr. Michalewicz Norbert, Nizielski Adam, Olszański Tadeusz w Tłumaczu, Opolska Marya, Pawlik Stefan w Dublanach, dr. Pazdro Zbigniew, Pelczarski Tadeusz w Stanisławowie, dr. Ploder August, Podolecki Stanisław w Tarnowie, dr. Polackówna Helena, dr. Próchnicki Zdzisław, dr. Rachwał Stanisław, Redakcyje »Dziennika Polskiego«, »Gazety Lwowskiej«, »Słowa Polskiego«, dr. Romer Eugeniusz, dr. Schneider Stanisław, dr. Semkowicz Władysław, Sędzimir Bronisław, Skibiński Karol, dr. Smolka Franciszek, dr. Smoluchowski Maryan, Somer Leon Tadeusz w Tarnopolu. dr. Stögbauer Adam, Szadkowska Helena, dr. Szalay Eugeniusz w Przemyśle, Szarga Stanisław w Kamionce Strumiłowej. dr. Tołłoczko Stanisław, Turowicz August w Leżajsku, Zawadzki Mieczysław w Kossowie, Zbrożek-Jasieńczyk Dominik.

Osobną najżywszą wdzięczność winniśmy Sz. Redakcyom »Dziennika Polskiego«, »Gazety Lwowskiej« i »Słowa Polskiego« za stałe ogłaszanie nadsyłanych przez nas peryodycznie list składkowych.

Z zebranych składek uchwalił Wydział stworzyć stały, nie-naruszalny fundusz daru jubileuszowego, którego odsetki

przeznaczane będą corocznie na zasilenie ogólnego funduszu obrotowego Towarzystwa. Po strąceniu z wykazanej poprzednio ogólnej sumy składek 4032·78 K., kwoty 237·26 K., potrzebowanej na wydatki administracyjne i druki, pozostała na ten cel kwota 3795·52 K., z której za cenę 3706·24 K. zakupiono listy zastawne gal. Towarzystwa kredytowego wartości nominalnej 4000 K., tak że pozostała reszta w gotówce 89·28 K. Tak więc uwzględnivszy zysk na różnicy kursu przy zakupie papierów wartościowych, zamknięto rachunek funduszu jubileuszowego zar. 1911 cyfrą 4089·27 K. jako nowego, stałego źródła dochodów Towarzystwa.

Należy przyjąć, że źródło to w bliskim czasie znacznie się zwiększy. Zarówno ze względu na niektóre niezrealizowane dotąd deklaracje, jako też przede wszystkim z tego powodu, że przeważna część osób, którym rozesłano listy składkowe, dotąd ich nie zwróciła, postanowił Wydział kontynuować w dalszym ciągu zbieranie składek na dar jubileuszowy. Żeby ogólną wiadomością uprzedzić szczegóły, o których dokładniej mówić będziemy mogli dopiero w Sprawozdaniu przyszlórocznem zaznaczamy już tutaj, że w pierwszej połowie stycznia 1912 r. napłynęły dalsze składki na powyższy cel w ilości ok. 1000 K., pomiędzy nimi suma przeszło 700 K., złożona zamiast życzeń ślubnych dla pp. prof. St. Opolskich i suma przeszło 100 K., złożona przez członków Organizacji narodowej VI. okręgu Lwowa z powodu nominacji dra Z. Pazdry profesorem Politechniki. Przytaczamy te szczegóły jako wskazówki, jak przy zdarzonych okazjach snadno zebrać się dadzą znaczniejsze kwoty na zasilenie funduszu naszego Towarzystwa. Wyrażamy też nadzieję, że, nawet niezależnie od takich okazji, Wszyscy, życzliwi naszej instytucji, uznający jej użyteczność i potrzebę, pospieszą, w miarę możliwości, z dawkami na cel powyższy, że mianowicie także Osoby, uproszone do zbierania składek, które dotąd w bardzo tylko nieznacznej ilości zwróciły przesłane im listy składkowe, zajmą się tą sprawą wydatniej, i w znaczniejszej mierze nadsyłać będą zebrane dary. Za wszelką życzliwość Zbierających i Składkujących wyrażamy z góry najżywszą wdzięczność z naszej strony.

II.

Ruch członków. Stan funduszu Towarzystwa. Kronika za rok 1911.

Ruch członków i znaczne ich zwiększenie się w roku jubileuszowym. Delegaci Towarzystwa i apel o dalsze podejmowanie delegatur. Fundacye celom uczczenia pamięci zmarłych członków rodziny. Wzrost funduszu zakładowego i bibliotecznego. Nowe fundusze stałe: daru jubileuszowego i im. ś. p. Olgi Stonawskiej, ten ostatni utworzony przez hojną ofiarę p. Ludwika Stonawskiego. Ogólny wzrost i stan funduszu stałych z końcem roku. Obrót kasowy Towarzystwa i stan funduszu obrotowego. Subwencye instytucji. Dalki osób prywatnych na ogólne cele Towarzystwa i na fundusz bibliotek prowincjonalnych. Udział nasz w jubileuszach prof. A. Małeckiego, ks. bisk. Likowskiego, p. Al. Kraushara i prof. J. Nusbauma. Członkowie zmarli.

Przechodzimy do omówienia szczegółów, dotyczących działalności naszej i rozwoju Towarzystwa w r. 1911.

W roku tym ruch członków w porównaniu z rokiem poprzednim (1910) przedstawia się w następujący sposób: Członków czynnych założycieli (z jednorazową wkładką 200 kor.) liczyliśmy z końcem roku 1910: 177; w roku 1911 ubył 1 (w myśl § 15 c. statutu), przybyło nowych 8, jest ich zatem obecnie 184. Członków wspierających dożywotnich (z jednorazową wkładką 50 kor.) było przy końcu roku 1910: 98; w r. 1911 ubyło 3 (przez śmierć), przybyło 5, jest ich tedy razem 100. Członków czynnych zwyczajnych (z roczną wkładką 8 kor.) liczyliśmy pod koniec roku 1910: 363; w r. 1911 ubyło ich 29, przybyło nowych 69, jest ich zatem obecnie 403. Członków wspierających zwyczajnych (z roczną wkładką 2 kor.) wykazaliśmy pod koniec roku 1910: 342; w roku 1911 ubyło ich 56, przybyło nowych 175, ogółem liczymy ich zatem teraz 461. Z ogólnej liczby członków 980 wykazanych przy końcu r. 1910, ubyło tedy 89, przybyło nowych 257; łączna ilość członków z końcem roku sprawozdawczego wynosi tedy 1148.

Mamy tedy do zaznaczenia zjawisko, od szeregu lat niezapisane w naszych sprawozdaniach, pod każdym względem pocieszające: pokaźne zwiększenie ilości członków Towarzystwa. Zwiększył się ich zastęp nie tylko na ogół, ale i we wszystkich czterech grupach członkowskich, w każdej z osobna. Ubytek członków dawniejszych był tym razem w każdej z nich stosunkowo mniejszy, przybytek nowych o wiele wydatniejszy. Na ogół zwiększyła się ilość naszych członków o przeszło półtora setki w porównaniu z rokiem bezpośrednio poprzednim, i stanęła na wyżynie, zbliżonej bardzo do cyfr najpomyślniejszych pod tym względem lat 1903 i 1905. Nie omylimy się zapewne, przyjmując tu w wysokim stopniu oddziaływanie jubileuszu Towarzystwa. Jubileusz zwiększył zainteresowanie się naszą instytucją, spotęgował ofiarność społeczeństwa na jej cele, niejednego może z dawniejszych członków zachęcił do wytrwania, wielu innym przypomniał użyteczność i potrzebę Towarzystwa, powodując wpisanie się w poczet jego uczestników. Jedni udzielili mu poparcia, składając datki na fundusz jubileuszowy, inni wnosząc odpowiednie wkładki członkowskie: a było też wielu takich, którzy w obu tych kierunkach równocześnie poparli naszą instytucję.

Niewątpliwie sporą zasługę w utrzymaniu dawnych i zjednaniu nowych członków mają delegaci Towarzystwa, w szeregu których obok dawniejszych, wypróbowanej dla nas życzliwości, w roku ubiegłym stanęło kilku nowych, najwydatniej czynnych. Jako delegaci czynni byli mianowicie w tym czasie JWPP.: Aleksandrowiczówna Aniela we Lwowie, dr. Barbacki Władysław w Nowym Sączu, Beck Józef w Limanowej, dr. Czerwiński Karol we Lwowie, Dyakowski Bogdan w Zakopanem, prof. Gawlik Mieczysław w Horodence, Giżycki Jan Marek w Krakowie, dyr. Heck Waleryan w Trembowli, Homme Jan w Stanisławowie, adw. Kijeński Van der Noot w Warszawie, Kolasiński Zygmunt w Tarnobrzegu, radcz. Kruszyńska Henryka w Przemyśle, star. Kudelska

Marya w Rudkach, Leopold Józef w Rzepiszewie, Marcinkowski Kazimierz w Śmile, Miodoński Józef w Wadowicach, Morwitz Zygmunt we Lwowie, Nartowski Wacław w Brzozowie, Nizielski Adam we Lwowie, Osmołowski Jerzy w Bobryku, st. rad. Pamuła Franciszek we Lwowie, prof. Penkała Franciszek w Tarnowie, star. Podwińska Antonina w Mościskach, Sawaszkiewicz Adam w Skolem, dyr. Schirmerowa Wilhelmina w Brodach, Scholz Rajmund w Brzeżanach, Somer Leon Tadeusz w Tarnopolu, Uleniecki Aleksander we Lwowie, Wanczura Alojzy w Demni, Wende E. w Warszawie. Za życzliwą pomoc i zawsze skuteczne, nieraz bardzo wydatne, poparcie naszych celów składamy Im wszystkim podziękowanie najszczerze. Zarazem przypominamy, że delegatury podjąć się może każdy członek naszego Towarzystwa w sposób określony bliżej w instrukcyi dla delegatów, wydrukowanej przy końcu niniejszego sprawozdania i zwracamy się z ponowną usilną prośbą do wszystkich, którym cele nasze leżą na sercu, ażeby raczyli podjąć się funkcyj delegatów do jednania członków; nadmieniamy przytem, że wszelkich wyjaśnień, jakieby się okazały potrzebne, udzielamy z największą gotowością.

Co do zjednanych członków podkreślamy tu jeszcze z osobna dwie rzeczy uwagi godne. Najpierw oto w roku ubiegłym w poczet naszych członków czynnych założycieli (z jednor. wkładką 200 kor.) wpisane zostały dwie fundacye celem uczczenia pamięci zmarłych członków rodziny osób wpisujących. Wzór, stworzony przed kilku laty przez najżyczliwszego przyjaciela naszej instytucyi, redaktora Stanisława Bełzę z Warszawy, który jako członków założycieli wpisał trzy fundacye, pamięci Swoich Najbliższych poświęcone, nie pozostał bez wpływu i oddziaływania. Może i na przyszłość fundacye te, obecnie już w liczbie pięciu, staną się zachętą dla Innych uczczenia w ten sam sposób po wieczne czasy pamięci Swoich, połączonego z pięknym celem poparcia zadań nauki polskiej.

Drugie zjawisko, zasługujące na uwagę, tkwi znowuż w tem, że ilość członków, jacy w roku ubiegłym przystąpili do Towarzystwa z jednorazowemi znaczniejszemi wkładkami (po 200 i 50 kor.) jest stosunkowo znaczna. Ze źródła tego wpłynęło razem 1600 kor., t. j. więcej aniżeli w któremkolwiek z czterech lat poprzednich, a prawie cztery razy więcej, niż w roku bezpośrednio poprzednim. Ze zaś owe wkładki w myśl statutu przeznaczone są na zasilenie funduszu zakładowego, więc uzyskaliśmy w ten sposób pokaźny wzrost tegoż funduszu. Doliczając do powyższej sumy kwotę 1034·72 kor. jako 10% dotacyę funduszu obrotowego za rok 1910, jako też kwotę 146·88 kor. jako zysk na różnicy kursu przy zakupnie papierów wartościowych, możemy tedy stwierdzić, że na ogół nasz fundusz zakładowy powiększył się w r. 1911 o 2781·60 kor., tak że obecnie doszedł do wysokości 53214·82 kor.

Stosunkowo pomyślny wynik przedstawia także rachunek funduszu bibliotek prowincjonalnych. Zwiększył się on o 1000 kor. tytułem dotacyi funduszu obrotowego Towarzystwa za rok 1910, o 212·50 kor. (po strąceniu depozytowego i prowizyi za realizacją kuponów) z odsetek od zakupionych dawniej papierów, o 333·35 kor. zebranych z datków dobrowolnych, wreszcie o 73·44 kor. zysku na różnicy kursu przy zakupie nowych papierów wartościowych. Razem fundusz biblioteczny urósł w roku ubiegłym o 1619·29 kor. i doszedł obecnie do wysokości 7907·83 kor.

Oprócz tych dwu funduszy stałych, istniejących już zdawna, powstały w r. 1911 dwa nowe wydatniejsze fundusze stałe. Jednym z nich jest fundusz daru jubileuszowego, który według podanego poprzednio obliczenia (str. 22) doszedł z końcem roku do wysokości 4089·28 kor. i w dalszym ciągu zwiększać się będzie; drugim jest fundusz im. ś. p. Olgi Stonawskiej.

Aktem cesyi z d. 5 maja 1911 r., zeznanym u notaryusza Zawadzkiego we Lwowie a następnie przyjętym do wiadomości przez powołane władze sądowe, JW Pan Ludwik Stonawski, właściciel dóbr, zamieszkały we Lwowie, ustąpił naszemu Towarzystwu wszelkie prawa spadkowe, przypadłe nań w ustawowym porządku dziedziczenia po zmarłej bezdzietnie d. 28 marca tegoż roku małżonce swojej Oldze, z zastrzeżeniem, ażeby suma uzyskana z realizacji tego przelewu użyta została na utworzenie osobnego, od reszty naszego majątku wydzielonego funduszu imienia Zmarłej Spadkodawczyni, jako wieczyste trwała nienaruszalna jednostka majątkowa, której coroczne dochody obracane być mają na ogólne cele Towarzystwa. Majątek pozostały po ś. p. Oldze Stonawskiej, obejmował prócz pewnych ruchomości, prawo własności połowy dwupiętrowej kamienicy przy ulicy 29 Listopada nr. 23 we Lwowie. Ponieważ p. Ludwikowi Stonawskiemu przypadła z ustawy $\frac{1}{4}$ część spadku po Zmarłej Małżonce, przeto przekazane nam prawo objęło $\frac{1}{8}$ część rzeczonej kamienicy i $\frac{1}{4}$ pozostałych ruchomości. Pierwszy z tych przedmiotów spadkowych udało się nam, w porozumieniu z innymi współdziedzicami i współwłaścicielami, zrealizować dość pomyślnie w początku października, przez uzyskanie, po strąceniu znacznych ciężarów hipotecznych i innych długów spadkowych, kwoty 4000 kor.; drugi spieniężyliśmy pod koniec roku za cenę 47·32 kor. Z ogólnego wpływu 4047·32 kor. wydaliśmy 389·97 kor., na pokrycie stosunkowej części należitości prawnych (spadkowej, szpitalnej, szkolnej, notaryalnej) i 4·05 kor. na koszty administracyjne; pozostała tedy reszta 3653·30 kor., zwiększona zyskiem na różnicy kursu przy zakupie papierów wartościowych o 220·32 kor., tak że stan niniejszego funduszu przy końcu r. 1911 wyraża się cyfrą 3873·62 kor. Czy w tej samej wysokości utrzyma się nadal, nie można przesądzać; wisi bowiem jeszcze niezafatwiony ostatecznie spór sądowy, wytoczony przez osobę prywatną masie spadkowej

ś. p. Olgi Stonawskiej, który, gdyby wypadł niepomyslnie dla nas, pociągnąłby za sobą zmniejszenie się funduszu o kilkaset koron.

Przytoczywszy faktyczny przebieg powstania tej fundacji, spełniamy najmilszy obowiązek, wyrażając Czcigodnemu Ofiarodawcy, JWP. Ludwikowi Stonawskiemu najżywszą, głęboką wdzięczność za Jego wielką dla nas życzliwość i hojny dar, udzielony na cele Towarzystwa, za Jego czyn, nacechowany wysokiem poczuciem obywatelskiem i szczerą troską o dobro nauki polskiej. Za dar ten obowiązani jesteśmy do tem większej wdzięczności, że jest pierwszą w obrębie majątku naszego fundacja prywatną osobnego, wydatnego źródła stałego dochodu na cele naukowe, przełamującą dawniejszy pod tym względem zastój i obojętność, może pobudką i zachętą do dalszych podobnych fundacji prywatnych. Najżywsze podziękowanie wyrażamy też JWP. Rejentowi Julianowi Kurowskiemu we Lwowie, który, uproszony przez p. Stonawskiego o udzielenie mu rady, na jaki cel publiczny należałoby ofiarować przypadły mu spadek, wskazał właśnie na Towarzystwo nasze, jako zasługujące na poparcie i przez to przyczynił się pośrednio do rozstrzygnięcia sprawy na naszą korzyść; a także i w toku dalszej akcji o zrealizowanie przelanych na nas praw nie szczędził nam na każdym kroku życzliwych rad i wydatnego poparcia. Również serdecznie dziękujemy JWP. Michałowi Kowalcukowi, profesorowi politechniki, który na prośbę naszą, nie żałując znacznego trudu i nakładu czasu, udzielił nam bezinteresownie wyczerpującego, *lege artis* spisanego oszacowania kamienicy spadkowej, i w ten sposób umożliwił ściśle określenie naszych roszczeń przy jej pozbyciu. Żywą wdzięczność wyrażamy Kancelaryjom adw. drów Grzesika i Kolischera oraz adw. dr. T. Sołowija, przede wszystkim zaś pracującemu w nich obu po kolei kand. advokatury JWP. dr. Karolowi Czerwińskiemu, który w licznych wypadkach, znowuż z niemałym nakładem czasu i pracy, udzielał nam, zawsze bezinteresownie porady prawnej przy realizacji przelewu. a zarazem podjął się zastępstwa prawnego naszego Towarzystwa w wytoczonym masie spadkowej wyżej wspomnianym procesie; wreszcie w innej jeszcze pomniejszej sprawie zastąpił również Towarzystwo nasze przed sądem, a uzyskawszy wyrok pomyślny, przelał przyznane sobie na przeciwniku koszty procesowe na fundusz daru jubileuszowego (str. 18).

Dla wyczerpania rzeczy dodamy, iż w toku są ponadto dwie inne sprawy, dotyczące przekazania nam znaczniejszych sum: jeden zapis testamentowy, tudzież sprawa warunkowego przyznania nam pewnego wydatniejszego dochodu rocznego. Obie nie dojrzały do tyła. żeby już na tem miejscu podać bliższe o nich szczegóły.

Wracając do samych tylko wartości rzeczywiście już zrealizowanych i do majątku naszego wcielonych, możemy stwierdzić ogólnie, że w czterech istniejących obecnie (koniec r. 1911) funduszach, nasze kapitały stałe zwiększyły

się w ciągu roku o 12363·79 kor., a ogólna wysokość tych funduszków wynosi obecnie 69085·55 kor.

Zaznaczone tu znaczne zwiększenie się funduszków stałych spowodowało, że ogólny rachunek naszego obrotu kasowego w dochodach za rok ubiegły doszedł do nieosiągniętej nigdy przedtem wysokości 21710·55 kor., przewyższającej mniej więcej w dwójnasób wysokość takichże dochodów w latach poprzednich, nawet najpomysłniejszych (w r. 1910 pozycja odnośna wynosiła 11121·54 kor.). Po strąceniu wszelako kwot, wydzielonych do funduszków stałych, pozostała w funduszu obrotowym jedynie tylko kwota 10912·89 kor., wyższa od bezpośrednio poprzedniej (10347·20 w r. 1910) tylko o 565·69 kor. W porównaniu z rokiem 1910 zwiększyły się wprawdzie obecnie rozmaite pozycje dochodów funduszu obrotowego: tak wkładki członków czynnych zwyczajnych o 368 kor. (2864:3232), wkładki członków wspierających zwyczajnych o 124 kor. (753:877)— obie zwyczajki w ścisłym związku z zwiększoną ilością członków — dochód ze sprzedaży wydawnictw o 273·76 kor. (896·26:1170·02), odsetki o 216·92 kor. (1962·37:2178·29), datki dobrowolne zwyczajne o 46·55 kor. (151·57:197·12), ale na odwrót zmniejszył się dochód z subwencji o 370 kor. (3570:3200), odpadły też niektóre szczególne, pomniejsze źródła dochodu, jakie mieliśmy w r. 1910. I jeśli mimo to ogólna wyżka pół tysiąca z górą koron jest przecież zjawiskiem pocieszającym, świadczącym o statecznym rozwoju naszego Towarzystwa, to jednak nie można przemilczeć, że jest stosunkowo nieznaczna i że pozostaje w tyle poza rosnącymi zadaniami, jakie Towarzystwo ma do spełnienia. Stąd wypadło, że jak w r. 1910, tak też i 1911, mimo że poszczególne pozycje wydatków utrzymały się mniej więcej na tej samej linii, co i poprzednio, zalegamy w drukarni z długiem ok. 5000 kor. za wytłoczone tamże wydawnictwa nasze, że przepisana dotacją funduszków zakładowego i bibliotecznego uiścić mogliśmy tylko za rok 1910, nie zaś także za 1911, przenosząc ją na rachunek roku 1912, że wreszcie mimo zastosowaną w różnych kierunkach oszczędność, zamknęliśmy bilans funduszu obrotowego niedoborem 585·71 kor., przekazany do pokrycia na rachunek roku 1912.

Z tem żywszą wdzięcznością wymieniamy tu wszystkie Instytucje i Osoby, które o potrzebach naszego funduszu obrotowego pamiętały i subwencjami lub datkami do powiększenia jego się przyczyniły. W roku sprawozdawczym udzieliły nam subwencji: Wys. Sejm krajowy 1500 kor., Wys. Ministerstwo Oświaty w Wiedniu 1200 kor., Św. Reprezentacja m. Lwowa 500 kor. (niezależnie od drugich 500 kor., złożonych na dar jubileuszowy, por. str. 17). Wyrażając wszystkim tym Instytucjom najgorętsze podziękowanie za wydatne ich poparcie, uważamy sobie również za miły obowiązek podziękować wszystkim Tym, których życzliwej interwencji uzyskanie tych subwencji zawdzięczamy, a mianowicie Ich Excellencyom JWPP. Ministrowi dr. Stanisławowi Głą-

bińskiemu, referentowi wydatków na cele Towarzystw naukowych w Sejmie krajowym, dr. Ludwikowi Ćwiklińskiemu, kierownikowi sekcji Ministerstwa Oświaty w Wiedniu i prof. dr. Gustawowi Roszkowskiemu, tudzież dr. Zdzisławowi Próchnickiemu, członkom Rady m. Lwowa.

Wyrazy wdzięczności najwyższej winniśmy też Wszystkim Innym, od których otrzymaliśmy datki dobrowolne na cele Towarzystwa. Wymieniamy tu najpierw nazwiska JWPP. Juliana Papary i dra Józefa Dobrowolskiego, którzy, podobnie jak przez szereg lat poprzednich, przesłali nam także obecnie zwykłe swoje datki coroczne, pierwszy 60 kor., drugi 17 kor. Ponadto udzielili nam (w koronach) JWPP.: Bendetson Ignacy 2, Biesiadecki Stanisław 2, Dylewski Jan 2, Jackowski Aleksander 1·40, Kijeński Stanisław 17·38, Leopold Józef 17·92, Makłowicz Józef 1, Musil Czesław 2, Opolski Ferdynand 2, Osmołowski Jerzy 6 16, Pelczarski Tadeusz 1, Piotrowski Edmund 12, Piotrowski Józef 1, Podlewska Felicya 2, Ramert Wiktor 1, Rzewuski Lesław 2, Stecki Jan 11·06, Teodorowicz Józef 2, Wende E. 5·05, Woroniecki Adam 24, Zieliński Jacek 2; drobniejszymi datkami (poniżej korony) złożono 3·15 (razem 197·12 kor.).

W grupie osobnych datków na zasilenie funduszu bibliotecznego wymieniamy znowuż hojną ofiarę 100 kor. najżyczliwszego naszego przyjaciela, red. Stanisława Bełzy z Warszawy, złożoną w 23 rocznicę zgonu Jego Ojca, prof. Józefa Bełzy. Ponadto uiścili na ten cel (w koronach) następujący JWPP.: Abraham Władysław 5, Antoniewicz Jan 5, Balzer Oswald 5, Balzerowa Leokadya 2, Bauch Edward 2, Bądryński Stanisław 2, Beck Adolf 2, Bienkowski Piotr 2, Blatt Gustaw 2, Chlamtacz Marcei 2, Ciechanowska Elżbieta 1, Dąbkowski Przemysław 5, Dembiński Bronisław 5, Fijałek Jan 4, Finkel Ludwik 5, Franke Maryan 2, Frydel Marcin 3·50, Gerstman Adam 2, Gluziński Antoni 5, Grabski Stanisław 2, Grochmalicki Jan 1, Gubrynowicz Bronisław 2, Hahn Wiktor 2, Halban Henryk 5, Hammer Natan 5, Herman Maksymilian 2, Hirschler Jan 2, Janowicz Aleksander 2, Jaszowski Błażej 5, Jurasz Antoni 5, Kadyi Henryk 5, Kallenbach Józef 2, Kolański Zygmunt 2, Kościński Franciszek 2, Kowalski Edmund 2, Kruczkiewicz Bronisław 2, Kryński Antoni 2, Kwietniewski Kazimierz 2, Leopold Józef 1, Łukasiewicz Jan 1, Łyskowski Ignacy 2, Machek Emanuel 10, Makarewicz Juliusz 5, Małaczyński Adam 3, Małaczyński Aleksander 3, Mars Antoni 5, Michalski Stanisław 2, Nusbaum Józef 2, Opolski Stanisław 2, Panek Kazimierz 2, Paygert Jan 2, Prus Jan 2, Raciborski Maryan 5, Radziszewski Bronisław 2, Rencki Roman 5, Romer Eugeniusz 2, Rostek Józef 3·75, Rozwadowski Jan 5, Semenowicz Irena 1, Semkowicz Aleksander 2, Siemiradzki Józef 2, Sierpiński Wacław 1, Służewski Michał 2, Smoluchowski Maryan 5, Stefko Kamil 2, Szulistański Adam 2, Szymonowicz Władysław 2, Ślósarz Jan 2, Świda Wiktor 2·20, Tarnawska Marya 1, Tenner Juliusz 2, Till Ernest 2, Tolłoczko Stanisław 1, Twardowski Kazimierz 5, Wartenberg Mściław 1.

Wiczkowski Józef 2, Witwicki Władysław 2, Wojciechowski Konstanty 1, Wysocki Stanisław 2, Zakrzewski Ignacy 2, Zakrzewski Stanisław 1, Ziembicki Grzegorz 2, Zuber Rudolf 5, Żukowski Jan 2, drobniejszymi datkami 0-90 (razem 333 K. 35 h.).

Wszystkim łaskawym Ofiarodawcom, czy to na ogólne cele Towarzystwa, czy na zasilenie funduszu bibliotecznego składamy najszczerze podziękowanie za ich pamięć i skuteczne poparcie. Zarazem zwracamy się z usilną ponowną prośbą do P. T. członków, ażeby przy przesyłaniu wkładek opatrzyli nasze fundusze, czy to ogólny, obrotowy, czy biblioteczny, czy jubileuszowy, dodatkowymi datkami, chociażby drobnymi, i przez to przyczynili się do poparcia naszych zadań¹⁾.

Przechodząc do innych spraw i czynności naszych w roku ubiegłym, zapisujemy na pierwszym miejscu hołd, złożony imieniem Wydziału i Towarzystwa Czcigodnemu naszemu Prezesowi, rektorowi Antoniemu Małeckiemu w dziewięćdziesiątą rocznicę jego urodzin. Uważaliśmy sobie zawsze za zaszczyt i najlepszą wróżbę dla naszej instytucji, że od samego jej zawiązania stanął w niej na czele jeden z najlepszych, najwybitniej zasłużonych synów tej ziemi. Zespoleni z Nim wspólną, wieloletnią pracą w tem Towarzystwie, odczuliśmy tem żywiej potrzebę wyrażenia Mu naszych uczuć w tej radosnej chwili. W dniu rocznicy, 16 lipca, osobna deputacja, złożona z wiceprezesa i sekretarza Towarzystwa, udała się do Dostojnego Jubilata, ażeby mu złożyć wyrazy głębokiej czci i hołdu, a zarazem życzyć dalszych, długich lat pełnego zdrowia.

Z okazji 50-tej rocznicy kapłaństwa i naukowej działalności, jaką d. 20 września obchodził ks. biskup Likowski, prezes Towarzystwa przyjaciół nauk w Poznaniu, przesłaliśmy Dostojnemu Jubilatowi następujące pismo: »Najprzewielebniejszy Księżu Biskupie! Dozwoliła Ci Opatrzność święcić, niezwykle na metę ludzkiego wieku, pięćdziesięcioletni jubileusz kapłaństwa i łącząc się z nim takąż samą rocznicę rozpoczęcia pracy w dziedzinie badań naukowych. W twardej i żmudnej, odpowiedzialności pełnej służbie kościołowi i prawdzie, a z nią i przez nią naszej szkolanej sprawie pospolitej, wytrwałeś, Najprzewielebniejszy Księżu Biskupie, bez wytchnienia, skarbiąc sobie w obu kierunkach coraz większe zasługi. Na wydatne i wybitne owoce tej pracy, społeczeństwo nasze patrzy z wdzięcznością i dumą i odczuwa potrzebę dać im pełny wyraz przy zbliżającym się jubileuszu. Nasze Towarzystwo — łącząc się z Wszystkimi — przesyła Ci w tej uroczystej chwili wyrazy najgłębszej czci i hołdu oraz życzenia, ażeby Opatrzność w długie jeszcze lata zachowała Cię w krzepkiem zdrowiu na pożytek i chwałę naszego narodu«.

¹⁾ Na rzecz funduszu jubileuszowego lub bibliotecznego zapisywane będą tylko te dary, które członkowie wyraźnie na ten cel przeznaczają; inne wpływają do ogólnej kasy Towarzystwa.

Najzasłużeńszemu badaczowi przeszłości naszej, panu Aleksandrowi Krausharowi w Warszawie, przesłaliśmy w dniu obchodzonego przezeń w kwietniu jubileuszu następujące pismo: »Czcigodny Panie! Z uczuciem dumy i zadowolenia spoglądać możesz w dniu jubileuszu na liczne, najcenniejsze owoce Twojej niestrudzonej pracy, jaką przez szereg lat dziesiątek oddałeś w służbę nauki polskiej. Z żywym uznaniem i wdzięcznością oddają jej dziś hołd wszyscy, którym sprawy tej nauki leżą na sercu. To też i Towarzystwo nasze spieszy w tej chwili, ażeby dołączyć doń także od siebie wyrazy najgłębszej czci dla Twojej osoby, a zarazem przesłać Ci życzenia krzepkich w najdłuższe czasy sił, któreby Ci umożliwiły dalszą służbę dla ukochanej przez Ciebie idei«.

Wreszcie panu profesorowi Józefowi Nusbaumowi, na uroczystość, urządzoną d. 29 czerwca w Uniwersytecie lwowskim ku uczczeniu trzydziestolecia jego pracy naukowej, przesłaliśmy następujące pismo: »Czcigodny Panie! Obchodząc w dniu dzisiejszym jubileusz najwydatniejszej, w skutki owocnej pracy naukowej, odbierasz, Czcigodny Panie, zewsząd wyrazy pełnego, najlepiej zasłużonego uznania. Do tych objawów czci dla Twych zasług przyłącza się także nasze Towarzystwo, śląc Ci zarazem życzenia długich jeszcze lat czerstwej siły i najlepszego powodzenia w dalszej służbie naszej nauki«.

Zaproszeni do uczestnictwa w XI Zjeździe Lekarzy i Przyrodników polskich, odbytym w Krakowie w dniach 18—22 lipca, wzięliśmy w nim udział przez Delegata, czł. Wydz. prof. dra Maryana Smoluchowskiego. Nadto przesłaliśmy pisma lub telegramy gratulacyjne: Towarzystwu Naukowemu w Warszawie z powodu uroczystości, połączonej z hojną fundacją hr. Józefa Potockiego w kwietniu, Zjazdowi Miłośników ojczystych zabytków sztuki i historii, odbytemu w Krakowie d. 3 i 4 lipca, Macierzy szkolnej ks. Cieszyńskiego na 25 Walne Zgromadzenie d. 16 lipca, Towarzystwu lekarskiemu krakowskiemu na uroczystość pięćdziesiątej rocznicy założenia »Przeglądu lekarskiego«, odbytą 17 lipca, VII. kraj. Zjazdowi Ligi Pomocy Przemysłowej na uroczystość poświęcenia nowego gmachu we Lwowie w dniach 8—10 września, wreszcie Towarzystwu Szkoły Ludowej na Walny Zjazd, odbyty w Nowym Sączu w dniach 30 września i 1 października.

Z powodu zgonu (25 marca) prof. Maryana Sokołowskiego w Krakowie, przesłaliśmy na ręce rodziny telegram kondolencyjny. Na wiadomość o zejściu (18 grudnia) rad. Bronisława Łozińskiego wystosowaliśmy do pozostałej wdowy pismo, wyrażające głęboki żal z powodu tej bolesnej straty.

W osobie Bronisława Łozińskiego społeczeństwo polskie utraciło jednego z najwybitniejszych pisarzy i najwydatniej zasłużonych pracowników około jego dobra i postępu, Towarzystwo nasze długoletniego członka i najżyczliwszego przyjaciela. Ponadto zapisujemy z głębokim żalem liczne inne straty, jakie spowodowała śmierć w gronie naszych członków: ks. Feliksa

Zabłockiego, infulata kapituły katedr. łac. we Lwowie, dra Adama Szuliśkowskiego i ks. Jana Żukowskiego, profesorów Uniwersytetu lwowskiego, dr. Kazimierza Gorskiego, profesora gimnazjum w Przemysłu, rad. dra Wiktora Opolskiego we Lwowie, adwokatów dra Pawła Dąbrowskiego we Lwowie i dra Stanisława Nurkowskiego w Cieszanowie, dra Juliana Czerkawskiego, właśc. dóbr w Dzieżulowie, Koźmy Udryckiego, właśc. dóbr w Stanisławówce, Aleksandra Feista, przemysłowca w Warszawie, Adolfa Liliena, właśc. domu bankowego we Lwowie, Karola Winiarza, właściciela drukarni we Lwowie, Piotra Zbrożka, sekretarza Rady powiatowej w Rudkach. O każdym z nich powiedzieć można, że według najlepszej woli służył sprawie naszej publicznej, nieraz bardzo wydatnie, nie mówiąc o szczególnych zaletach charakteru i serca, jakie zwłaszcza niektórych cechowały, jednajac im najżyyczliwszą przyjaźń całego otoczenia. Cześć ich pamięci!

III.

Wydawnictwa Towarzystwa i działalność w kierunku popierania celów naukowych.

Subwencya dla dra L. Bernackiego na kopiowanie tekstów najdawniejszych zabytków piśmiennictwa dramatycznego polskiego. Wydawnictwa Towarzystwa: J. T. Trembeckiego *Wirydarz poetycki* tom II. w wydaniu prof. Al. Brücknera; prof. Prz. Dąbkowskiego *Pravo prywatne polskie* tom II.; dra A. Ohanowicza *Ciężary publiczne duchowieństwa w Polsce*; ukończony pierwszy tom *Bulletin de la Société polonaise pour l'avancement des sciences*. Komunikat o napisie pamiątkowym z r. 1648 na cegle kościoła nowomiejskiego. Stosunki z innemi instytucjami naukowemi.

W roku sprawozdawczym zwrócił się do nas przedewszystkiem dr. Ludwik Bernacki o udzielenie zasiłku na skopiowanie materyałów rękopiśmiennych do przygotowywanego przezeń wydawnictwa najdawniejszych zabytków piśmiennictwa dramatycznego polskiego. Życzeniu temu uczyniliśmy zadość, przyznając na ten cel zasiłek w wysokości 150 K.; według otrzymanych informacji skopiowanie zostało już przeprowadzone.

Ponadto ogłosiliśmy w tym czasie następujące publikacje:

1. Trembeckiego Jakuba Teodora *Wirydarz poetycki*, z rękopisu radcy dra Ludwika Mizerskiego wydał Al. Brückner, tom II. str. XLII i 401. (Zabytki piśmiennictwa polskiego t. 5); wydawnictwo, ogłoszone na podstawie referatu czł. wydz. prof. W. Hahna. Drugi tom *Wirydarza* (o pierwszym por. Sprawozdanie zeszłoroczne str. 8) zawiera wstęp, koniec rękopisu i dodatki; wstęp dostał się tutaj z tomu pierwszego, czem uniknięto zbytniej tego tomu obszerności. We wstępie zdano sprawę z rękopisu, który służył za podstawę wydania i z trybu wydania samego. Ponieważ od lat dwudziestu kilku *Wirydarz* nie schodził niemal z porządku dziennego co do literatury poetyckiej XVII wieku, ponieważ ogłaszał z niego ustępy Plebański, a korzystali z rękopisu samego Brückner w *Zarysie dziejów literatury pol-*

skiej i Grabowski w *Literaturze Kalwinów i Aryanów polskich*, przeto dzisiejsze jego wydanie całkowite nie może już wywołać wielkiej niespodzianki, służy tylko nauce, która na polu poezji XVII w. bez tego przewodnika nie zdoła się obyc. Znaczenie *Wirydarza* polega bowiem na tem, że nie zawiera on, jak to w innych rękopisach poetyckich XVII w. regułą bywa, wierszów zrzuconych bezładnie na kupę, tekstów przeważnie lichych, lecz że zebrał go z największą starannością i pilnością poeta niezgorszy, utrzymujący stosunki z autorami społecznymi, a dobrze poinformowany co do dawniejszych. W niesłychanie obfitej, a równocześnie niesłychanie zagmatwanej, spuściznie poetyckiej tego wieku, staje się *Wirydarz* Trembeckiego niby nicią Aryadny. Za jego przewodnictwem dopiero udało się poznać ciekawe fizygnomie literackie takich Naborowskiego i Karmanowskiego, najlepszych gnomików wieku, przedtem zupełnie nieznanych; liryka, jak Szlichtyng, nie istniejącego dawniej dla literatury; wiersze Samuela Przypkowskiego; samego Trembeckiego; Wacława Potockiego najwcześniejsze, łamiące się jeszcze z trudem formy i młodością wyśłowienia, zanim się ciągnęła pracą, zubożeniem ducha, pogłębieniem uczucia autor nie wzniósł na wyżyny, odpowiednie jego talentowi; obfity bardzo zbiór wierszy Zygmunta Morsztyna, ciekawych zwłaszcza dla szczegółów dawnego życia wojskowego. Znalazł się tu też zbiór wierszy przeważnie anonimowych, treści głównie religijnej. W dodatkach uwzględnił wydawca inne teksty albo rękopisy XVII w., podał n. p. odmienną redakcyę *Szkoły Kupidynowej* Szlichtynga, wykazał źródła utworów Andrzeja Morsztyna łacińskie i t. p. Wydanie *Wirydarza* nie jest jednak zupełne. Jak każdy zbiór wierszy XVII w., zawiera i *Wirydarz* wiele rzeczy bardzo nieprzyzwoitych, autorowie ówczesni hołdowali aż nadto zasadzie, że poeta sam winien być stateczny, wiersze jego zato mogą do woli swywozić; szczególnie liryka erotyczna Andrzeja Morsztyna grzeszy pod tym względem, a ponętna jej forma możliwe zgrzeszenie tylko powiększyć by mogła. Przyłączyło się zarazem wyraźne życzenie właściciela rękopisu, aby rzeczy sprośnych nie drukowano. Musiał więc wydawca zastosować się do tego. Ułatwił mu rzecz Trembecki sam, który w późniejszych latach, już za czasów saskich, starannie wszelkie sprośności przekreślał, albo całe karty z rękopisu wydierał. Prawda, wiersze przekreślone możnaby dziś znowu wszystkie odczytać a luki z innych rękopisów wypełnić, lecz wydawca wobec warunków wydania zaniechał tego i zaznaczył tylko, co wszystko powypuszczał, idąc śladem Trembeckiego samego, zachowując bez dalszych skrupułów wszystko, co tenże jako zachowania godne uznał. Odbiega zaś wydanie i pod innym względem od oryginału; pisownię jego zmodernizowano zupełnie, dano inne przecinkowanie i t. d.; na kilku próbach wykazał wydawca, jak z dawną pisownią postępował. Wydaniem *Wirydarza* powiększono znakomicie zakres źródeł, jakim dotąd dla poznania poezji XVII w. rozporządzano; przybyło nam kilka nowych dawniej nieznanych postaci literackich o rysach wybitnych a cieka-

wych, przeważnie różnowierczych, i kilkadziesiąt utworów, które w procesie rehabilitacyjnym jak najnieszlusniej zniesławionego XVII w. rozstrzygającą niemal odegrają rolę.

2. Dra Przemysława Dąbkowskiego *Prawo prywatne polskie*, tom II. stron X i 731, praca ogłoszona na podstawie referatu czł. wydz. prof. O. Balzera (o tomie I por. Sprawozd. z r. 1910 str. 7). Tom drugi obejmuje trzy księgi dalsze, t. j. prawo spadkowe, rzeczowe i obowiązkowe. W ten sposób w obu tomach została przedstawiona całość prawa prywatnego polskiego. Księgę trzecią, która zawiera prawo spadkowe, rozpoczyna autor podaniem ogólnych zasad tegoż prawa, które przedstawia w dwóch działach, jako spadkobranie zwyczajne i nadzwyczajne. W dziale pierwszym mówi o spadkobranii ustawowem, w szczególności o puściznach, dziedziczeniu kobiet, porządku dziedziczenia, otwarciu, objęciu, zrzeczeniu się, pozbyciu, wyłączeniu od spadku. W dalszych rozdziałach podane są przepisy o działach spadkowych, dziedziczeniu rzeczy ruchomych, kadukach i opłatach spadkowych, w końcu o porządku dziedziczenia wedle ugody krzyszporskiej. Spadkobranie testamentowe omawia wyczerpująco historię, pojęcie, osoby, przedmiot, treść, formę, otwarcie, wykonanie, nieważność, odwołanie testamentu, dalej sądownictwo w sprawach testamentowych i odkazy. Ustępem o spadkobranii umownem zamyka się dział pierwszy spadkobrania zwyczajnego. Jako rodzaje spadkobrania nadzwyczajnego przedstawia autor spadkobranie poddanych, duchownych i po duchownych, dóbr lennych, ordynackich, dziedzicznych królewskich i bartnych. Księga czwarta, poświęcona prawu rzeczowemu, rozpoczyna się rozdziałem o posiadaniu i rozpada się na dwa działy, o własności i o prawach na rzeczy cudzej. Dział pierwszy mówi o pojęciu, treści, przedmiocie, rodzajach własności (jednostkowej i wspólnej), nabyciu (obszerny rozdział o nabyciu pierwotnem i pochodnem), utracie, uprawnieniach z własnością związanych (prawo do płodów górniczych, polowania, rybołówstwa, użytk barci) i prawach przymusowych (prawo wyszynku, mlewa, przewozu). W dziale drugim mieszczą się rozdziały o lennie, emfiteuzie, prawie powierzchni, obszerny rozdział o wolnościach (pojęcie, powstanie, rodzaje, zgaśnięcie), o użytkowaniu, ciężarach rzeczowych, mianowicie czynszach. Dział ten i księgę zamyka wyczerpujące przedstawienie prawa zastawu (pojęcie, przedmiot, rodzaje, mianowicie zastaw z dzierżeniem i bez dzierżenia, powstanie prawa zastawu, prawa i obowiązki zastawnika, zgaśnięcie i zmiana prawa zastawu). Księga piąta obejmuje prawo obowiązkowe i rozpada się również na dwa działy, z których pierwszy poświęcony jest wyłożeniu zasad pospolitych (ogólnych), drugi nauce szczególnej tegoż prawa. W dziale pierwszym jest mowa o podmiotach (zobowiązanie ręką pospólną i podzielną), przedmiocie (wynagrodzenie szkody), sposobach powstania (o umowie i oświadczeniu woli), sposobach utwierdzenia umów (zadatek, rękojmię, przybicie, list, przekleństwo, przysięga, litkup, świadkowie, zapis sądowy, zapis prywatny, umowa słowna), sposobach umocowania

umów (między innymi o załodze, łajaniu, kłatwie), o ugodzie i pośrednictwie, o zgaśnięciu zobowiązań, zwłaszcza o zapłacie, tudzież o ich zmianie, dalej o lepszości prawa czyli konkursie, o pozbyciu, zastępie, prawie bliższości, zwłaszcza prawie bliższości rodowej i prawie pierwokupu. Nauka szczególna ma za przedmiot poszczególne umowy, mianowicie zamianę, sprzedaż-kupno, najem (najem usług, dzieła, zastępstwo, wygodzenie, pożyczka, dzierżawa). pokład, darowiznę, spółkę, umowy losowe. W dodatku omówione są postanowienia księgi praw Andrzeja Zamojskiego z r. 1776, projektów do kodeksu Stanisława Augusta z r. 1791 i innych, dalej uzupełnienia i sprostowania, tudzież rejestr rzeczy do całego dzieła.

3. Dra Alfreda Ohanowicza *Ciężary publiczne duchowieństwa w Polsce w drugiej połowie XV i z początkiem XVI w. 1447—1530*, str. 80. (Studia nad historią prawa polskiego t. III. zesz. 3), praca ogłoszona na podstawie referatu czł. wyd. prof. O. Balzera. Przedstawiwszy w pierwszym rozdziale sprawę obowiązku wysyłania zbrojnych na wyprawę, od którego dobra kościelne były wolne, i podatków pośrednich, co do których duchowni używają równych ze szlachtą przywilejów, zajmuje się autor szczegółowo podatkami bezpośrednimi. Rozróżnia wśród nich dwie grupy, wspólne świeckim i duchownym podatki: gruntowy, czynszowy i osobiste; i wyłącznie przez kler ponoszony podatek od dziesięcin i ogólnodochodowy. Podstawą wymiaru tego ostatniego była t. z. taksa, t. j. oszacowanie, zwykle bardzo niskie, ogółu dochodów beneficjata, przedsiębrane pierwotnie wyłącznie dla celów kościelnych. Podatek ten był najbardziej typowym i najczęstszym u kleru polskiego, wszystkie inne występują tylko wyjątkowo. Oprócz podatków świadczyło duchowieństwo pewne opłaty na rzecz króla, jak n. p. stacyjne, koronacyjne i t. p. Podatki bezpośrednie nakładał zazwyczaj nie sejm lecz synod prowincjonalny. Ponieważ w obrębie diecezyi kapituły zdobyły sobie bardzo wpływowe stanowisko, dlatego też i na synodzie występują obok biskupów delegaci kapituł z głosem rozstrzygającym. Posiadało także duchowieństwo odrębną organizację skarbową, która się zajmowała zbieraniem podatków bezpośrednich. Na czele jej stał biskup, organami wykonawczymi byli poborcy, zwyczajnie dwaj na całą diecezyę, z których jednego mianował biskup, drugiego zaś wybierała kapituła. To odrębne stanowisko kleru w ponoszeniu ciężarów publicznych, wpływające w części z stanowego ustroju ówczesnego państwa, w części oparte na ogólnej, przez cały kościół uznanej zasadzie immunitetu, było często przedmiotem zaczepek ze strony świeckich. Z początkiem XVI w. udaje się sejmowi częściowo przełamać system czysto kościelnych podatków od taksy, przez częste nakładanie podatków od intrat, które płaciła także szlachta, a nawet nałożyć kilkakroć podatek bez zasięgnięcia przyzwolenia synodu. Ten wyłom w przywilejach kościoła jest oznaką rosnącej przewagi stanu szlacheckiego i przejścia od średniowiecznego typu państwa stanowego do ustroju rzeczypospolitej szlacheckiej.

Nadmieniamy jeszcze, że w ubiegłym roku wydaliśmy 10-ty (za rok 1910) zeszyt naszego *Bulletin de la Société polonaise pour l'avancement des sciences*. Zeszytem tym zakończyliśmy pierwszy tom niniejszej publikacji, przedstawiającej obecnie, w kształcie pokaźnego woluminu, rodzaj ogólnego sprawozdania z naszej działalności naukowej w pierwszym dziesięcioleciu istnienia Towarzystwa, przeznaczonego dla zagranicy, w szeregu obszernych, w językach zachodnich (francuskim lub niemieckim) spisanych streszczeń z wszystkich bez wyjątku publikacyj, jakie w ciągu owego dziesięciolecia ogłosiliśmy. Najbliższy, 11-ty zeszyt *Bulletin'u* rozpocznie drugi tom tego wydawnictwa.

Dla wyczerpania szczegółów, dotyczących naszej działalności w sprawach naukowych w roku ubiegłym, dodajemy jeszcze, iż co do odkrytej w kościele nowomiejskim przez JWP. Al. Prażłowskiego cegły z napisem pamiątkowym z r. 1648, zapośredniczyliśmy porozumienie między odkrywcą a konserwatorem drem. Al. Czołowskim, który zapowiedział umieszczenie osobnego komunikatu o tym zabytku w publikacjach Grona Konserwatorów Galicyi Wschodniej.

Wydawnictwa nasze przesyłaliśmy w roku ubiegłym następującym Instytucyom: Bibliotece Uniwersyteckiej w Berkeley (Kalifornia), Bibliotece publicznej w Charkowie, hr. Tarnowskich w Dzikowie, hr. Działyńskich w Kórniku, Akademii umiejętności, XX. Czartoryskich i Jagiellońskiej oraz Uniwersytetowi ludowemu im. A. Mickiewicza w Krakowie, Bibliotece publicznej w Lublinie, hr. Baworowskich, hr. Dzieduszyckich (Poturzyckiej), im. Ossolińskich, Pawlikowskich i Uniwersyteckiej we Lwowie, Bibliotece publicznej w Łodzi, Akademii Umiejętności w Monachium, Stacyi naukowej polskiej w Paryżu, Bibliotece seminaryum słowiańskiego przy Uniwersytecie w Petersburgu, Raczyńskich i Towarzystwa przyjaciół nauk w Poznaniu, Redakcyi Českého časopisu historického w Pradze. Uniwersytetowi ludowemu im. A. Mickiewicza w Przemyśle, Muzeum narodowemu polskiemu w Rapperswilu, Bibliotece im. Szajnochy w Samborze, XX. Sanguszków w Sławucie, hr. Branickich w Suchoj, Towarzystwa naukowego w Toruniu, Towarzystwu Società Piemontese d'archeologia e belle arti w Turynie, Bibliotece Uniwersyteckiej i Redakcyi »Le Monde Oriental« w Upsali, hr. Krasieńskich, hr. Zamoyskich, Bibliotece publicznej i Bibliotece Uniwersyteckiej w Warszawie, Bibliotece seminaryum teologicznego w Widnawie, hr. Branickich w Wilanowie Towarzystwu Przyjaciół nauk w Wilnie i Towarzystwu przyrodniczemu w Zurychu. Prócz tego, częściowo wydawnictwami naszemi, częściowo innemi publikacyami, jakie nam złożono w znaczniejszej liczbie, zasililiśmy w tym roku kilka innych księgozbiorów, a mianowicie: biblioteki Kół Towarzystwa Szkoły Ludowej w Brodach, Chodorowie, Dunajowie, Glinianach, Jaworowie, Kołomyi, akademickiego we Lwowie, Stanisławczyku, Stołpinie, Suchowoli, Toporowie, biblioteki gimnazjum realnego i seminaryum nauczycielskiego

męskiego Towarzystwa Szkoły Ludowej w Białej, redakcyę »Mazura« w Olsztynku w Prusiech wschodnich.

IV.

Sprawa zakładania Bibliotek publicznych w ważniejszych miastach prowincjonalnych.

Gromadzenie zbiorów bibliotecznych. Czasopisma udzielane bezpłatnie w roku 1911. Dary w książkach i innych przedmiotach bibliotecznych. Obecny stan naszych zbiorów.

Myśl nasza gromadzenia zbiorów celem zakładania bibliotek publicznych w ważniejszych miastach prowincjonalnych doznawała i w tym roku życzliwego i wydatnego poparcia w szerokich warstwach społeczeństwa ze strony instytucyj publicznych, redakcyj, jednostek prywatnych, które nam przysyłały liczne, nieraz znaczne i bardzo cenne dary w książkach i innych przedmiotach bibliotecznych.

W r. 1911 otrzymywaliśmy bezpłatnie następujące dzienniki i czasopisma: z Berkeley: Publications of the Berkeley University California; z Bolonii: Memorie della R. Accademia della Scienze dell' istituto di Bologna, classe di scienze morali, Rendiconto delle sessioni della R. Accademia delle scienze dell' istituto di Bologna, classe di scienze morali; z Bytomia: Dzwonek, Katolik, Śmieszek; z Chicago: Gazeta polska chicagowska; z Cieszyńska: Gwiazdka cieszyńska, Miesięcznik pedagogiczny; z Kołomyi: Gazeta kołomyjska; z Krakowa: Głos narodu, Krytyka, Misyje katolickie, Museion, Nowa Reforma, Ojczyzna, Okólnik rybacki, Poradnik językowy, Postęp okulistyki (10 egz.), Przegląd lekarski (2 egz.), Przewodnik bibliograficzny, Przewodnik oświatowy, Przyjaciół ludu, Rocznik lekarski, Świat słowiański (4 egz.), Wiadomości numizmatyczno-archeologiczne; ze Lwowa: Bartnik postępowy, Bojkot, Czasopismo galicyjskiego Towarzystwa aptekarskiego, Czasopismo techniczne, Dziennik polski, Gazeta kościelna, Gazeta ludowa, Gazeta lwowska, Gazeta niedzielna, Hodowca drobiu, Jedność, Kurjer lwowski, Lwów w cyfrach (2 egz.), Miesięcznik fotograficzny (2 egz.), Miesięcznik katechetyczny i wychowawczy, Nafta, Nauka wiary, Na ziemi naszej, Odrodzenie, Ognisko, Oszczędność, Pamiętnik literacki, Przegląd higieniczny, Przegląd prawa i administracji, Przegląd weterynarski, Przewodnik gimnastyczny, Przewodnik Kółek rolniczych (6 egz.), Przewodnik naukowy i literacki, Przewodnik pożarniczy, Rodzina i szkoła, Rolnik, Ruch filozoficzny, Skaut, Sylwan, Szkoła, Taternik, Wiadomości, organ tow. urzęd. skarb., Wiedza i praca, Wychowanie i oświata, Zarzewie; z Lyonu: Bulletin historique du Diocèse de Lyon; z Łodzi: Rozwój; z Monachium: Abhandlungen der kgl. bayer. Akademie der Wissenschaften, histor-philosoph. Klasse; z Poznania: Opiekun dzieł, Przewodnik katolicki, Słowo Boże (2 egz.), Straż św. Józefa, Ziemianin; z Sam-

bora: Gazeta samborska; z Tarnopola: Głos polski; z Uppsali: Bulletin of the geological institution of the University, Etymologisk Svensk Ordbock, Skrifter utgifna of kungl. Humanistiska Vetenskap Samfundet; z Warszawy: Biblioteka warszawska, Gazeta lekarska, Gazeta sądowa warszawska, Ogród, Pamiętnik Tow. lekarskiego warszawskiego, Przegląd biblioteczny, Przegląd felczerski, Przegląd filozoficzny, Sprawozdania z posiedzeń Tow. naukowego warszawskiego, Ziarno; z Wilna: Rocznik Tow. przyjaciół nauk; z Zurychu: Vierteljahrschrift der Naturforschenden Gesellschaft; razem 90 czasopism, niektóre w kilku egzemplarzach.

Nadto udzielili nam bezpłatnie w darze JWPP. oraz instytucje:

W książkach JWPP.: Akademicki komitet bojkotowy 6, dr. Balzer Oswald 77, Baranowski Ignacy Tadeusz 1, K. Bayerische Akademie der Wissenschaften w Monachium 11, Bełza Stanisław 56, dr. Bernacki Ludwik 40, Biblioteka Poturzycka 14, Biblioteka uniwersytecka w Erlangen 1; Biblioteka uniwersytecka we Lwowie 36, Biblioteka uniwersytecka w Uppsali 24, Bołsunowski Karol, Kijów 97, Chołodecki-Białynia Józef 2, Cornetz V. Alger 1, Czytelnia Akademicka 1, Dąbkowska Bronisława 22, dr. Dąbkowski Przemysław 91, Dębicki P. Żmigrodzki 6, Drukarnia WP. Łozińskiego 13, Dyrekcja gimnazjum, Stanisławów 2, inż. Dzieślewski W. 25, Grużewski Władysław 2, dr. Hahn Wiktor 18, prof. Alfred Halban 8, Izba handlowa Kraków 1, Kolasinski Zygmunt, Tarnobrzeg 10, Komitet im. Br. Radziszewskiego 1, Komitet obchodowy 100 rocznicy ur. Jul. Słowackiego 2, przez Krakowską Kasę Oszczędności 135, Liga pomocy przemysłowej 1, X. J. Łukaszkiewicz 1, dr. Michalewicz Norbert 26, Museo de la Plata (Lehmann Nitsche) 1, Muzeum Narodowe Kraków 1, Muzeum narodowe w Rapperswilu 1, Muzeum szkolne 1, N. N. 9, Nizielski 9, Oddział krak. Uniwersytetu ludowego im. A. Mickiewicza 1, Paszkudzki-Zadora Mieczysław 70, dr. Piasecki Eugeniusz 1, Piekarski Kazimierz 15, Pierzchała Ludwik 5, dyr. Piotrowski E., Wiedeń 14, dr. Polackówna Helena 1, Polskie Tow. pedagogiczne 2, dr. Prochaska Antoni 60, Rada szkolna okręgowa miasta Lwowa 1, Redakcja »Głosu polskiego« 1, Redakcja »Kuryera lwowskiego« 2, Redakcja »Kwartalnika historycznego« 2, Redakcja »Ojczyzny« 1, Redakcja »Przeglądu filozoficznego« w Warszawie 1, Redakcja »Przyjaciela ludu« 1, Redakcja »Rozwoju«, Łódź 1, Redakcja »Szkoły« 2, Redakcja »Ziarna« w Warszawie 20, Redakcja »Ziemiańska« w Poznaniu 2, dr. Semkowicz Władysław 8, prof. Skibiński 5, Sochaniewicz St. 10, Szadkowska Helena 1, Szadkowski 9, X. Szymański, Wilno 1, X. dr. Szymański Antoni w Włocławku 1, Teka konserwatorska 1, Towarzystwo historyczne 76, Towarzystwo »Młodzież Polska« w Stanisławowie 1, Towarzystwo naukowe Warszawskie 4, Towarzystwo przyrodników polskich im. Kopernika 16, Towarzystwo Szkoły Ludowej 1, University of California Berkeley 3, Uniwersytet w Uppsali 11, Vetenskaps Societen i Uppsala 1, Związek naukowo-literacki im. Jul. Słowackiego w Stanisławowie 1.

W mapach: dr. Dąbkowski Przemysław 1, N. N. 1, Pierchała Ludwik 2.

Ogółem wykazują dotąd nasze inwentarze: w książkach: 23.106 numerów, 31.070 tomów; w atlasach i mapach: 126 numerów; w nutach: 32 numerów; w rękopisach: 24 numerów; w rycinach i sztychach: 87 numerów; w medalach i monetach: 243 numerów; w przedmiotach muzealnych: 5 numerów.

W powyższych zestawieniach nie są jeszcze uwzględnione dary, które otrzymaliśmy w ostatnich miesiącach roku sprawozdawczego i skutkiem tego nie mogły być jeszcze skatalogowane, pomiędzy nimi niektóre zarówno ze względu na ilość, jako też i wartość bardzo cenne, że tu wymienimy tylko dary następujących instytucji i JWPP.: dra Barwińskiego Eugeniusza, Bibliotek Poturzyckiej i Uniwersyteckiej we Lwowie, dra Dąbkowskiego Przemysława, Gruzewskiego Władysława, dra Orzechowskiego Kazimierza, Towarzystwa historycznego we Lwowie, nadto trzy duże skrzynie darów, zebrane za łaskawem pośrednictwem dyrektora Kasy Oszczędności m. Krakowa, JWP. Zygmunta Kowalskiego.

Wszystkim Tym łaskawym Ofiarodawcom, za ich życzliwe i tyle skuteczne poparcie naszych usiłowań, wyrażamy podziękowanie najszczerze, dołączając jeszcze osobne wyrazy wdzięczności dla firmy WP. Kauczyńskiego i Oberskiego we Lwowie, która podobnie jak dawniej, tak i w roku 1911 udzielała nam bezpłatnie skrzyń na pomieszczenie naszych zbiorów. Równocześnie zwracamy się z ponowną prośbą do wszystkich naszych członków, ażeby o pomnażaniu tych zbiorów statecznie pamiętali, nadsyłając nam bądź to własne, dla siebie zbędne, książki i inne przedmioty biblioteczne, bądź też popierając tę myśl w gronie swoich znajomych.

1. Rachunek

Przychód.

Poz.	Przedmiot	K	h
1	Wkładki członków:		
	a) czynnych założycieli	1350	—
	b) wspierających dożywnych	250	—
	c) czynnych zwyczajnych:		
	α) za rok 1910 i poprzednie	192— »	
	β) za rok 1911	2988— »	
	γ) za rok 1912	52— »	
	d) wspierających zwyczajnych:		
	α) za rok 1910 i poprzednie	15— K	
	β) za rok 1911	850— »	
	γ) za rok 1912	12— »	
2	Składki na dar jubileuszowy Towarzystwa	4032	78
3	Realizacja spadku po ś. p. Oldze Stonawskiej .	4047	32
4	Odsetki:		
	a) od efektów funduszu zakładowego	1975-58 K	
	b) od efektów funduszu bibliotecznego	218-50 »	
	c) od funduszu im. ś. p. Olgi Stonawskiej	34-88 »	
	d) od tymczas. lokowanych kapitałów	167-83 »	
5	Subwencje:		
	a) Sejmu krajowego	1500— K	
	b) Ministerstwa Oświaty	1200— »	
	c) Rady miasta Lwowa	500— »	
6	Datki i nadatki:		
	a) zwyczajne	197-12 K	
	b) na fundusz biblioteczny	333-35 »	
7	Ze sprzedaży wydawnictw Towarzystwa:		
	a) własnej	98-60 K	
	b) księgarskiej	1071-42 »	
8	Sprzedaż defektów	38	46
9	Niedobór	585	71
	Razem	21710	55

obrotu kasowego.

Rozchód.

Poz.	Przedmiot	K	h
1	Dotacja funduszu zakładowego:		
	a) wkładki członków czynnych założycieli	1350— K	
	b) wkładki członków wspierających dożywnych	250— »	
	c) 10% od funduszu obrotowego za r. 1910	1034-72 »	
2	Dotacja funduszu bibliotecznego:		
	a) datki na fundusz biblioteczny	333-35 K	
	b) odsetki od funduszu bibliotecznego	218-50 »	
	c) dotacja fund. bibl. za r. 1910	1000— »	
3	Fundusz daru jubileuszowego Towarzystwa	4032	78
4	Fundusz im. ś. p. Olgi Stonawskiej	4047	32
5	Druk, papier i broszurowanie wydawnictw Towarzystwa	5535	32
6	Klisze do wydawnictw	299	07
7	Kopowanie rękopisów	180	—
8	Honoraria autorów	1710	53
9	Zarząd zbiorów bibliecznych:		
	a) pomoc kancelaryjna	165— K	
	b) administracja	44-66 »	
	c) czynsz za magazyn	216— »	
10	Sprawozdanie za r. 1910 i druki administracyjne	278	50
11	Wydatki administracyjne:		
	a) bieżące	688-80 K	
	b) honorarium za kicrownictwo administracji	300— »	
12	Depozytowe, eskont, prowizya za realizację kuponów	26	—
	Razem	21710	55

2. Rachunek funduszków

Poz.	Przychód	Gotówka		Efekty	
		K	h	K	h
I. Fundusz					
1	Stan z końcem roku 1910	233	22	50200	—
2	Wkładki członków czynnych założycieli	1350	—		
3	Wkładki członków wspierających dożywników	250	—		
4	10% od funduszu obrotowego za r. 1910	1034	72		
5	Zakupno listu zastawnego			2000	—
	Razem	2867	94	52200	—

II. Fundusz daru

1	Składki na dar jubileuszowy	4032	78		
2	Zakupno listów zastawnych			4000	—
	Razem	4032	78	4000	—

III. Fundusz im. ś. p.

1	Realizacja praw spadkowych po ś. p. Oldze Stonawskiej	4047	32		
2	Odsetki za IV kwartał r. 1911	34	88		
3	Zakupno listów zastawnych			3000	—
	Razem	4082	20	3000	—

IV. Fundusz bibliotek

1	Stan z końcem roku 1910	288	54	6000	—
2	Datki na fundusz biblioteczny	333	35		
3	Odsetki od funduszu bibliotecznego	218	50		
4	Dotacja funduszu bibliot. za r. 1910	1000	—		
5	Zakupno listu zastawnego			1000	—
	Razem	1840	39	7000	—

stałych Towarzystwa.

Poz.	R o z c h ó d	Gotówka		Efekty	
		K	h	K	h
zakładowy.					
1	Zakupno listu zastawnego	1853	12		
2	Stan z końcem roku 1911	1014	82	52200	—

jubileuszowego.

1	Zakupno listów zastawnych	3706	24		
2	Druki i wydatki administracyjne	237	26		
3	Stan z końcem roku 1911	89	28	4000	—
	Razem	4032	78	4000	—

Olgi Stonawskiej.

1	Zakupno listów zastawnych	2779	68		
2	Należność prawna od przyznania spadku	389	97		
3	Odsetki za IV kwartał 1911 przeniesione do funduszu ogólnego	34	88		
4	Wydatki administracyjne	4	05		
5	Stan z końcem roku 1911	873	62	3000	—
	Razem	4082	20	3000	—

provincialnych.

1	Zakupno listu zastawnego	926	56		
2	Depozytowe i prowizya za realizację kuponów	6	—		
3	Stan z końcem roku 1911	907	83	7000	—
	Razem	1840	39	7000	—

Komisya rewizyjna sprawdziła.

Lwów. dnia 12. stycznia 1911.

Rolny.

Ross.

Żmudziński.

III. Skład Wydziału Towarzystwa

w r. 1911.

Prezes:

Antoni Małecki.

Wiceprezes:

Oswald Balzer.

Skarbnik:

Władysław Abraham.

Sekretarz:

Przemysław Dąbkowski.

Członkowie Wydziału:

Ludwik Finkel.

Wiktor Hahn.

Emanuel Machek.

Stefan Niementowski.

Karol Skibiński.

Maryan Smoluchowski.

Kazimierz Twardowski.

Rudolf Zuber.

Komisja skonstruująca:

Wilhelm Rolny.

Juliusz Ross.

Franciszek Żmudziński.

IV. Instytucje i osoby,

które poparły cele Towarzystwa znacznymi datkami
(od 200 kor. w górę).

Sejm krajowy król. Galicyi udzielił w r. 1902 i 1904 subwencyj w kwocie po 500 kor., w r. 1905—1907 w kwocie po 1000 kor., w r. 1908—1911 subwencyj w kwocie po 1500 kor., razem 10.000 kor.

Ministerstwo Wyznań i Oświaty w Wiedniu udzieliło w latach 1903—1905 i 1907—1911 subwencyj w kwocie po 1200 kor., razem 9600 kor.

Reprezentacya miasta Lwowa udzieliła w r. 1904—1911 subwencyj w kwocie po 500 kor., nadto w r. 1911 osobno jeszcze na dar jubileuszowy 500 kor., razem 4500 kor.

Stonawski Ludwik we Lwowie ustąpił w roku 1911 przypadłą na siebie czwartą część spadku po zmarłej małżonce Oldze, który to przelew po zrealizowaniu, strąceniu należności prawnych oraz umieszczeniu w papierach wartościowych dał czysty wpływ 3873 kor. 62 hal. jako fundusz stały im. ś. p. Olgi Stonawskiej.

Towarzystwo kredytowe ziemskie we Lwowie udzieliło w roku 1907 i 1910 subwencyj w kwocie po 200 kor., razem 400 kor.

Pani S. E. w rocznicę zgonu swego Małżonka złożyła w r. 1904 kwotę 400 kor.

Bank zaliczkowy we Lwowie złożył w r. 1911 300 kor. na dar jubileuszowy (por. też czł. czyn. załóż.)

Konopacki Leopold we Lwowie, przekazał w r. 1908 zapis, zrealizowany po strąceniu należności prawnych w kwocie 268 kor.

Papara Julian we Lwowie, złożył w r. 1907 tytułem datku 20 kor., w latach 1908—1911 po 60 kor., razem 260 kor. (por. też czł. czyn. załóż.)

Bełza Stanisław w Warszawie złożył na cele Towarzystwa w latach 1910 i 1911 po 100 kor., razem 200 kor. (por. też czł. czyn. załóż.).

V. Poczet członków Towarzystwa

w r. 1911.

1. Członkowie czynni założyciele.

(184 członków z wkładką 200 K.).

Abraham Władysław, dr., prof. uniwersytecki, radca Dworu, Lwów.
 Adam Ernest, dr., poseł na Sejm, dyr. Banku związkowego, Lwów.
 Anczyz Wacław, właściciel drukarni, Kraków.
 Antoniewicz Bołoz Jan, dr., prof. uniwersytecki, Lwów.
 B. P., Warszawa.
 J. E. Badeni Stanisław, hr., dr., marszałek krajowy, Lwów.
 Balzer Oswald, dr., prof. uniwersytecki, Lwów.
 Bank parcelacyjny, Lwów.
 Bank zaliczkowy, Lwów.
 Baranowski Bolesław, radca szkolny, Lwów.
 Baranowski Ignacy, dr., Warszawa.
 Bełtowski Juliusz, prof. szkoły przemysłowej, Lwów.
 Bełza Stanisław, adw. przys., Warszawa.
 Biblioteka Kórnicka, Kórnik.
 Biblioteka Poturzycka, Lwów.
 Biesiadecki Franciszek, właśc. dóbr, Firlejów.
 J. E. X. Bilczewski Józef, dr., arcybiskup obrz. łac., Lwów.
 Birkenmajer Ludwik, dr., prof. kraj. szkoły rolniczej, Czernichów.
 Blauth Jan, dr., doc. politechniki, Lwów.
 Bloch Jan, Warszawa. (†1901).
 Bodaszewski Łukasz, prof. politechniki, Lwów. (†1908).
 Borkowski Jerzy, hr., Kasperowce. (†1908).
 Bratkowski Leon, właśc. real., Lwów.
 Bucewicz Nestor, dr., Warszawa. (†1906).
 Bykowski Jaxa Juliusz, prof. politechniki, Lwów.
 Bylina Józef, dr., adw. kraj., Stryj.
 Cielecki Zarembo Artur, poseł na Sejm, Hadynkowce.
 Czosnowski-Colonna Izydor, hr., Rzym.
 Czytelnia polska, Leoben.
 Dąbkowski Przemysław, dr., prof. Uniwersytecki, Lwów.
 Dąbrowski Paweł, dr., adw. kraj., Lwów. (†1911).
 Dembiński Bronisław, dr., prof. uniwersytecki, Lwów.
 Dorożewski Napoleon, st. radca skarbu, Grac.
 Drukarnia Związkowa pierwsza, Lwów.
 Dziedziński Ludwik, inspektor szkolny, Lwów (†1904).
 Dzieślewski Roman, prof. politechniki, Lwów.
 Dziwiński Placyd, dr., prof. politechniki, radca nadw., Lwów.
 Fabiani Cels, adw. przys., Warszawa.
 Feist Aleksander, przemysłowiec, Warszawa. (†1911).
 Fiedler Tadeusz, profesor politechniki, Lwów.

- X. Fijałek Jan, dr., prof. uniw., Lwów.
 Finkel Ludwik, dr., rektor uniw., Lwów.
 Frommel Juliusz, dyrektor Akademii rolniczej, Dublany. (†1908).
 Fundacya pamiątkowa im. ś. p. profesora Józefa Bełży, Warszawa.
 Fundacya pamiątkowa im. ś. p. Bogumiły Bełża, Warszawa.
 Fundacya pamiątkowa im. ś. p. Jadwigi, Maryli, Zygmunta i Haliny Bełżów, Warszawa.
 Fundacya pamiątkowa im. ś. p. inż. B. Dąbkowskiego, Lwów.
 Fundacya pamiątkowa im. ś. p. rodzeństwa dra Józefa i Eugenii z Suchych Kownat Kownackich, Kraków.
 Fundacya stypendyjna im. ś. p. dra Jana Towarnickiego, Lwów.
 Gajewski Alfons Ludwik, majster bednarski, Warszawa.
 Gebethner i Wolff, księgarnia, Warszawa.
 J. E. Głąbiński Stanisław, dr., b. minister kolei, Lwów.
 Gostkowski Roman, br., dr., prof. politechniki, Lwów.
 Górski Ludwik, b. prezes Tow. kredyt. ziemsk., Warszawa. (†1908).
 Grabowski Lucyan, dr., prof. politech., Lwów.
 Grono profesorów gimnazjum IV., Lwów.
 Gubrynowicz i Schmidt (ob. Gubr. i Syn), księgarnia, Lwów.
 Halban Alfred, dr., prof. uniw., Lwów.
 X. Hausman Jan, inżynier, Lwów (†1904).
 Heldenburg Józef, b. wiceprez. sądu obwod., Lwów.
 Horodyski Leon, właśc. dóbr, Tłusteńskie.
 X. Jaszowski Błażej, dr., rektor uniw., Lwów.
 Jung Seweryn, przemysłowiec, Warszawa.
 Kadyi Henryk, dr., prof. uniw., radca nadw., Lwów.
 Kasa Oszczędności, Tarnopol.
 Kasyno Narodowe, Lwów.
 Kępiński Stanisław, dr., prof. politechniki, Lwów. (†1908).
 Kijeńska Zofia z hr. Van der Noot, Warszawa (†1905).
 Kijeński Van der Noot Stanisław, adw. przys., Warszawa.
 Kleniewski Jan, właśc. dóbr, Kluczkowice.
 Kon Józef Leon, adw. przys., Warszawa.
 Korzeniowski Józef, dr., kustosz bibl. Jagiell., Kraków.
 Kosiński Ignacy, notaryusz, Ulanów.
 Kováts Edgar, prof. politechniki, Lwów.
 Kozłowiecki Adam, właśc. dóbr, Majdan.
 Krasieński Adam, hr., dr., ordynat, Warszawa. (†1909).
 Krassowski Maryan, adw. przys., Warszawa.
 Krechowiecki Adam, prezes Tow. dziennikarzy, Lwów.
 Kronenberg Leopold, br., Warszawa.
 Krygowski Zdzisław, doc. politechniki, Lwów.
 Kryński Adam Antoni, prof. uniw., Lwów.
 Krzen Edmund, dyrektor stacyi ceramicznej, Lwów.
 Kucharski Piotr, dr., Lwów.
 Łaska Wacław, dr., prof. politechniki, Lwów.
 X. Lenkiewicz Zygmunt, dr., prałat, Lwów.
 Leopold Józef, właśc. dóbr, Rzepiszew.
 Lilien Adolf, właśc. domu bankowego, Lwów. (zm. 1911).

Löwenstein Natan, dr., adw. kraj., Lwów.
 Łazarski Mieczysław, dr., prof. politechniki, Lwów.
 Łodziński Bolesław, Lwów.
 Łoziński Władysław, dr., członek Izby panów, Lwów.
 Łukasiewicz Włodzimierz, dr., prof. uniw., Lwów.
 Machek Emanuel, dr., prof. uniw., Lwów.
 Makarewicz Juliusz, dr., prof. uniw., Lwów.
 Małecki Antoni, dr., b. prof. i rektor uniw., Lwów.
 Mars Antoni, dr., prof. uniw., Lwów.
 Méyet Leopold, adw. przys., Warszawa.
 Mikułowski-Pomorski Józef, b. dyrektor Akademii rolniczej, Warszawa.
 Moriconi Ludwika, Warszawa.
 Muzeum przemysłowe miejskie, Lwów.
 Nientowski Stefan, dr., prof. politechniki, Lwów.
 Nikorowicz Antym, dyr. galic. Kasy Oszczędności, Lwów. (†1907).
 Nitsch Kazimierz, dr., prof. uniw., Kraków.
 Ochenkowski Władysław, dr., prof. uniw., Lwów. (†1908).
 Olearski Kazimierz, dr., prof. politechniki, Lwów.
 Orłowicz Michał, notaryusz, Pruchnik.
 Orzechowicz Bolesław, właśc. dóbr, Kalników.
 Osмоłowski Jerzy, właśc. dóbr, Bobryk.
 Osuchowski Antoni, adw. przys., Warszawa.
 Pająk Józef, dr., adw. kraj., Lwów.
 Papara Julian, Lwów.
 Pawlewski Bronisław, prof. politechniki, Lwów.
 Pawlikowski Jan Gwalbert, dr., prof. Akademii rolniczej, Dublany.
 J. E. Piętaś Leonard, dr., b. minister, Wiedeń (†1909).
 Pilat Tadeusz, dr., zast. marszałka kraj., Lwów.
 J. E. Piniński Leon, hr., dr., b. namiestnik Galicyi, Lwów.
 Połoniecki Bernard, właśc. Księgarni Polskiej, Lwów.
 J. E. Potocki Andrzej, hr., dr., namiestnik Galicyi, Lwów. (†1908).
 Potocki Bronisław, dr., adw. kraj., Sambor.
 Pragłowska Jadwiga, Komarowice.
 Pragłowski Aleksander, właśc. dóbr, Komarowice.
 Prawnicy warszawscy.
 Rada powiatowa, Borszczów.
 Rappaport Arnold, Wiedeń (zm. 1907).
 Rembieliński Antoni, adw. przys., Warszawa.
 Rembowski Aleksander, dr., Warszawa (†1906).
 Reprezentacya król. m. Krakowa.
 Reprezentacya król. stoł. m. Lwowa.
 Rolny Wilhelm, dr., skryptor bibl. uniw., Lwów.
 Rusiecki Ursyn Stanisław, właśc. dóbr, Trojanka.
 Rychter Józef, b. prof. politechniki, Lwów.
 Rygier Michał, właśc. dóbr, Gorajowice.
 Sanguszko Roman, ks., Sławuta.
 Sapięha Adam, ks., Lwów (†1903).
 Skibniewski Wacław, inżynier, Wołkowce Niżne.
 Smoluchowski Maryan, dr., prof. uniw., Lwów.

- Sozański Feliks, właśc. dóbr, Kornalowice.
 Sozański Stanisław, poseł do Rady państwa, Grabowiec.
 Spasowicz Włodzimierz, adw. przys., Warszawa (†1906).
 J. E. Stadnicki Stanisław, hr., poseł na Sejm kraj., Krysowice.
 Steczkowski Jan Kanty, dr., dyrektor Związku kredytowego, Lwów.
 Sternbach Leon, dr., prof. uniw., Kraków.
 Stroynowski Edward, dr., dyrektor Kasy Oszczędności, Lwów.
 Suchorzewski Józef, właśc. dóbr, b. poseł do Dumy, Golina.
 Świda Floryan, właśc. dóbr, Hlewin.
 Świdorski Leopold, adw. przys., Warszawa.
 Syniewski Wiktor, prof. politechniki, Lwów.
 Szawłowski Tadeusz, radca namiestnictwa, Lwów.
 Szpilman Józef, dr., b. rektor akademii weteryn., Lwów.
 Tałowski Teodor, prof. politechniki, Lwów. (†1910).
 Tarnowski Zdzisław, hr., poseł na Sejm kraj., Dzików.
 J. E. Tchorznicki-Mniszek Aleks., em. prezyd. sądu kraj. wyższ.,
 Lwów.
 Tenner Bernard, dr. adw. kraj., Lwów.
 Towarzystwo Bratniej Pomocy słuchaczy akad. roln., Dublany.
 Towarzystwo gospodarskie galicyjskie, Lwów.
 Towarzystwo kredytowe ziemskie galicyjskie, Lwów.
 Towarzystwo nauczycieli szkół wyższych, Lwów.
 Towarzystwo politechniczne, Lwów.
 Towarzystwo prawnicze, Lwów.
 Towarzystwo przyrodników polskich im. Kopernika, Lwów.
 Trepte Konstanty, właśc. księgarni, Warszawa.
 Twardowski Kazimierz, dr., prof. uniw., Lwów.
 Wawelberg Hipolit, właśc. domu bankowego, Warszawa (zm. 1901).
 Wellisch Leopold, Warszawa.
 Wende E. i Sp., księgarnia, Warszawa.
 Wieniawski Antoni, właśc. dóbr, Chlewnia.
 Wierzejski Antoni, dr., prof. uniw., Kraków.
 Wiesiołowski Adolf, poseł na Sejm bukowiński, Lwów.
 Wiśniewski Leonard, poseł na Sejm krajowy, Lwów.
 Witkowski Stanisław, dr., prof. uniw., Lwów.
 Wojtowicz Władysław, Odessa.
 Wolff Emanuel, dr., b. dyrektor gimnazjum, Kraków.
 Wolski Wacław, inżynier, Kraków.
 Woroniecki Adam, ks., Lublin.
 X. Zabłocki Feliks, dr., infułat, Lwów. (†1911).
 X. Zajchowski Józef, dr., kanonik, Lwów.
 Zakład narodowy im. Ossolińskich, Lwów.
 Zakrzewski Ignacy, dr., prof. uniw., Lwów.
 J. E. Zaleski Wacław, minister skarbu, Wiedeń.
 Zamoyska Jadwiga z Działyńskich, hr., Zakopane.
 Zamoyski Maurycy, hr., ordynat, Warszawa.
 Ziemięcki Zygmunt, Stepanki.
 Zjednoczenie Towarzystw młodzieży polskiej za granicą, Zurych.
 Zuber Rudolf, dr., prof. uniw., Lwów.

2. Członkowie czynni zwyczajni.

(403 członków z wkładką roczną 8 K).

Aleksandrowicz Stanisław, Lwów.	Bujak Franciszek, dr., Kraków.
Aleksandrowiczówna Aniela, Lwów.	Buzek Józef, dr., Lwów.
Allerhand Maurycy, dr., Lwów.	Bykowski-Jaxa Ludwik, dr., Lwów.
Altenberg Herman, Lwów.	Celichowski Zygmunt, dr., Kórnik.
Anc Dominik, Warszawa.	Charkiewicz Edward, Lwów.
Ancówna Bogumiła, Lwów.	Chlamtacz Marcei, dr., Lwów.
Anczyc Stanisław, dr., Lwów.	Cieńska Tadeuszowa, Lwów.
Badecki Józef, Buczacz.	Cymbrykiewicz Józef, Buczacz.
Bal Stanisław, Tuligłowy.	Czaplicki Henryk, Lwów
Balzerowa Leokadya, Lwów.	Czarnik Bronisław, dr., Lwów.
Barącz Stanisław, Lwów.	Czarnowski Stefan, dr., Warszawa.
Bartynowski Stanisław, Rzeszów.	Czaykowski Henryk, Bóbrka.
Barwiński Eugeniusz, dr., Lwów.	Czaykowski Włodz., Pietniczany.
Bauch Edward, dr., Lwów.	Czernecki Józef, Lwów.
Bądryński Stanisław, dr., Lwów.	Czernicki J. i Olszewski M., Lwów.
Beck Adolf, dr., Lwów.	Czerwiński Karol, dr., Lwów.
Beck Józef, Limanowa.	Czołowski Aleksander, dr., Lwów.
Bedlicki Michał, Warszawa.	Czytelnia Akademicka, Lwów.
Bednarski Adam, dr., Lwów.	Dadlez Ludwik, Sądowa Wisznia.
Bełza Władysław, Lwów.	Dembowski Ignacy, dr., Lwów.
Bendetson Ignacy, Warszawa.	Denizot Alfred, dr., Lwów.
Berchard Karol, dr., Trembowla.	Deskur Jan, dr., Lwów.
Berger Adolf, dr., Lwów.	Dębicki Ignacy, Żmigród.
Bernacki Ludwik, dr., Lwów.	Dobrowolski Józef, dr., Dolina.
Biblioteka hr. Branickich, Sucha.	Doliński Aleksander, dr., Lwów.
Biblioteka Tow. Bratniej Pomocy	Donimirska Helena, Łysomice.
słuchacz. politechniki, Lwów.	Drexler Ignacy, Lwów.
Biechoński Wojciech, Lwów.	Drogoszewski, Warszawa.
Bieńkowski Piotr, dr., Kraków.	Drużbacka Anna, Latawa.
Biesiadzki Wojciech, Lwów.	Dubieński Aleksander, Lwów.
Bilik Mikołaj, dr., Lwów.	Dworzaczek Ignacy, Warszawa.
Birkenmajer Juliusz, dr., Lwów.	Dylewski Jan, dr., Lwów.
Biskupski Bolesław, Kraków.	Dyrekcya c. k. II. gimnazjum, Lwów.
Biskupski Wincenty, Warszawa.	Dziwoński Maryan, Lwów.
Blatt Gustaw, dr., Lwów.	Ehrbar Antoni, Lwów.
Blum Adolf, Sądowa Wisznia.	Engel Karol, dr, Lwów.
Bohosiewicz Teodor, dr., Lwów.	Epler Karol, Lwów.
Borzemski Antoni, Lwów.	Ernst Marcin, dr., Lwów.
Bostel Ferdynand, Lwów.	Felauer Marya, dr., Lwów.
Bratnia Pomoc słuch. Polit., Lwów.	Filasiewicz Stanisław, Lwów.
X. Bryja Antoni, Szczyrzyc.	Franke Jan Nepomucen, Lwów.
Brycezyński Mieczysław, Zagwózdź.	Franke Maryan, dr., Lwów.
Bryła Stanisław, Lwów.	Frydel Marcin, Lwów.
Brzostowicz Kasper, Krosno.	X. Gabryl Franciszek, dr., Kraków.
Bugiel Elżbieta, Paryż.	Gałusza Antoni, Lwów.
Bugiel Włodzimierz, dr., Paryż.	Garlicki Tomasz, dr., Złoczów.

- Georgeon Józef, Lwów.
 German Ludomił, dr., Lwów.
 X. Gerstman Adam, dr., Lwów.
 X. Głab Jan, Lwów.
 Godlewski Tadeusz, dr., Lwów.
 Godlewski Włodzimierz, dr., Lwów.
 Grabowski Włodzimierz, Warszawa.
 Grabski Stanisław, dr., Lwów.
 Grochmalicki Jan, dr., Lwów.
 Grodzicki Wojciech, Kraków.
 X. Gromnicki Tadeusz, dr., Kraków.
 Grono naucz. gim. polsk., Cieszyn.
 Gruzewski Bolesław, dr., Lwów.
 Gruzewski Eugeniusz, Lwów.
 Gryziecki Feliks, dr., Lwów.
 Grzesik Stanisław, dr., Lwów.
 Gubrynowicz Bronisław, dr., Lwów.
 Hahn Wiktor, dr., Lwów.
 Hebdzyński Jan, Warszawa.
 Herman Maksymilian, dr., Lwów.
 Hild Jan, Lwów.
 Hirschler Jan, dr., Lwów.
 Homme Jan, Stanisławów.
 Horodyński Zbigniew, Zbuidniów.
 Huber Maksymilian, dr., Lwów.
 Hupental Karol, Lwów.
 Hupka Stanisław, Kraków.
 Ihnatowicz Jan, Lwów.
 Jakubowski Kazimierz, Lwów.
 Janelli Maryan, dr., Lwów.
 Janicki Ryszard, Berezowica Wielka.
 Jankowski Józef, Lwów.
 Janowicz Aleksander, dr., Lwów.
 Jasiewicz Szczesny, Rzeszów.
 Jaworski Franciszek, Lwów.
 Jezienicki Michał, dr., Stanisławów.
 Jezuitów OO. Zakład, Chyrów.
 Jurasz Antoni, dr., Lwów.
 Kallenbach Józef, dr., Lwów.
 Karpiński Adam, Dublany.
 Karpiński Wincenty, dr., Lwów.
 Kasa oszczędności, Rudki.
 Kasparkówna Ignacya, Lwów.
 Kasprzycki Piotr, Lwów.
 Kędzierski Antoni, Warszawa.
 Kędzierski Zygmunt, Lwów.
 Kędzior Andrzej, Lwów.
 Kętrzyński Wojciech, dr., Lwów.
 Kinel Ignacy, Lwów.
 Klein Jerzy, Lwów.
 Kolasiński Zygmunt, Tarnobrzeg.
 Kolischer Leon, dr., Lwów.
 Koło naucz. szkół wyż., Tarnów.
 Koło T. S. L., Skole.
 Konie Henryk, Warszawa.
 Korsak Edmund, Stoszany.
 Kosiński Adam, dr., Lwów.
 Kościszewski Zygmunt, Bileze Złote.
 Kościński Franciszek, dr., Lwów.
 Koszowicz Jan, Przemyśl.
 Kostanecki Antoni, dr. Lwów.
 Kostański Wład., Demnia Wyżna.
 Kowalski Edmund, dr., Lwów.
 Kownacki Józef, dr., Kraków.
 Kółko Pań z Szadkowskiego.
 Köhler Stanisław, Lwów.
 Krawczyk Jan, Rzeszów.
 Krogulski Roman, dr., Rzeszów.
 Kruczkiewicz Bronisław, dr., Lwów.
 Krzemiński Stanisław, Warszawa.
 Kuczera Paweł, dr., Lwów.
 Kuczyński Maryan, Lwów.
 Kulczycki Zygmunt, dr., Lwów.
 Kurowski Julian, Lwów.
 Kwietniewski Kazim., dr., Lwów.
 X. Kwolek Jan, Dobromil.
 Lam Henryk, Lwów.
 Lasek Walenty, Stanisławów.
 Leciejewski Jan, dr., Lwów.
 Leszczyński Stan., Warszawa.
 Lettner Gustaw, Lwów.
 Lewicka Zofia, Lwów.
 Lewicki Stanisław, Lwów.
 Litwinowicz Orest, dr., Lwów.
 Loga Adam, dr., Poznań.
 Longchamps Roman, dr., Lwów.
 X. Lubaczewski T., Martynów Nowy.
 X. Lubomęski Zenon, Lwów.
 Łańcucki Ignacy, Przemyśl.
 Łapiński Wacław, dr., Warszawa.
 Łoboś Józef, Lwów.
 Łoziński August, dr., Lwów.
 Łoziński Bronisław, dr., Lwów. (†).
 Łoziński Walery, dr., Lwów.
 Łucka Antonina, Stanisławów.
 Łukasiewicz Jan, dr., Lwów.
 Łypacewicz Wacław W., Warszawa.
 Łyskowski-Koschembar I., dr., Lwów.

- Mac Garvey W. H., Wiedeń.
 Macharski Franciszek, Kraków.
 Machczyńska Antonina, Lwów.
 Magistrat miasta Rudki.
 Magistrat miasta Rzeszowa.
 Magistrat miasta Trembowli.
 Majewski Zygmunt, Lwów.
 Markowski Józef, dr., Lwów.
 Mars Jan, Sądowa Wisznia.
 Mars Zygmunt, Limanowa.
 Matakiewicz Maksymil., dr., Lwów.
 Matuszewicz Emeryk, Lwów.
 Maurizio Adam, dr., Lwów.
 Mazanowski Aleksander, Lwów.
 Merunowicz Teofil, dr., Lwów.
 Michalewicz Norbert, dr., Lwów.
 Michalski Stanisław, Warszawa.
 Miksiewicz Tad., dr., Sąd. Wisznia.
 Milewski Józef, dr., Lwów.
 Miłaszewski Jan, Lwów.
 Miziewicz Stanisław, dr., Lwów.
 Modelski Teofil Emil, dr., Lwów.
 Moskwa Roman, Mielec.
 Moszyński Tadeusz, dr., Lwów.
 Mrozowski Jan, Warszawa.
 Mulak Maciej, Załóżce.
 Mussil Czesław, dr., Lwów.
 Nagórski Wacław, Lwów.
 X. Narajewski Stan., dr., Lwów.
 Natanson Władysław, dr., Kraków.
 Negrusz Roman, dr., Lwów.
 Niedźwiecki Julian, dr., Lwów.
 Niewiadomski-Turek Fr., dr., Lwów.
 Nizielski Adam, Lwów.
 Noël Adam, Sosolówka.
 Nogaj Józef, Lwów.
 Nowak Jan, dr., Lwów.
 Nowicki Witold, dr., Lwów.
 Nusbaum Józef, dr., Lwów.
 Obmiński Tadeusz, dr., Lwów.
 Ohanowicz Alfred, dr., Lwów.
 Olszewski Jan, Lwów.
 Opolska Marya, Lwów.
 Opolski Ferdynand, Przemyśl.
 Opolski Stanisław, dr., Lwów.
 Opolski Wiktor, dr., Lwów. (†).
 Osmołowska Leontyna, Bobryk.
 Osuchowski Henryk, Brzozów.
 Oxiński Tomasz, Lwów.
 Panek Kazimierz, dr., Lwów.
 Parasiewicz Hipolit, Tarnów.
 Paszkowski Miecz., dr., Stanisławów.
 Pawłowski Antoni, Lwów.
 Pawłowski Bronisław, dr., Lwów.
 Pawłowski Stanisław, dr., Lwów.
 Paygert Jan, dr., Lwów.
 Pazdro Zbigniew, dr., Lwów.
 Pazdrowski Antoni, Kraków.
 X. Pechnik Aleksander, dr., Lwów.
 Penkała Franciszek, Tarnów.
 Petelenz Karol, dr., Lwów.
 Pilecki Antoni, Warszawa.
 Piotrowski Edmund, Wiedeń.
 Piwarski A. i Spka, Kraków.
 Ploder August, dr., Lwów.
 Podezaski Jan, Sieniawa.
 Podgórski Edward, Kołomyja.
 Podlewska Felicja, Lwów.
 Podlewski Leon Edward, Czernielów
 Mazowiecki.
 Podwińska Antonina, Mościska.
 Polaczek Adam, dr., Lwów.
 Polaczkówna Helena, dr., Lwów.
 Polaczkówna Marya, dr., Przemyśl.
 Popielski Leon, dr., Lwów.
 Poratyński-Piepes Jan, dr., Lwów.
 Porębowicz Edward, dr., Lwów.
 Potworowski Henryk, Stanisławów.
 Probst Jan, Demnia Wyżna.
 Próchnicki Franciszek, Lwów. (†).
 Próchnicki Zdzisław, dr., Lwów.
 Prus Jan, dr., Lwów.
 Przanowski Jan, Warszawa.
 Przetocki Ludwik, Borszczów.
 Puławski Arkadyusz, dr., Warszawa.
 Puza Marcelli, dr., Sądowa Wisznia.
 Rachwał Stanisław, Lwów.
 Raczynski Jan, dr., Lwów.
 Rada powiatowa, Biała.
 Rada powiatowa, Bochnia.
 Rada powiatowa, Brzeżany.
 Rada powiatowa, Dąbrowa.
 Rada powiatowa, Dobromil.
 Rada powiatowa, Husiatyn.
 Rada powiatowa, Limanowa.
 Rada powiatowa, Mościska.
 Rada powiatowa, Pilzno.
 Rada powiatowa, Rzeszów.

Rada powiatowa, Tarnobrzeg.
 Rada powiatowa, Wadowice.
 Radziwiński Luba Zygmunt, Lwów.
 Radziszewski Bron., dr., Lwów.
 Rehman Antoni, dr., Lwów.
 Reiter Eugeniusz, dr., Lwów.
 Rodakowski Zygmunt, Lwów.
 Rogalewicz Kazimierz, Mińsk.
 Romer Eugeniusz, dr., Lwów.
 Rolle Józef, Sądowa Wisznia.
 Ross Juliusz, Lwów.
 Rostek Józef, dr., Raciborz.
 Rotter Bolesław, Suchodoły.
 Rozwadowski Jan, dr., Lwów.
 Rozwadowski Wincenty, Kozłów.
 Różycki Rudolf, dr., Wiedeń.
 Russocka Stefania, hr., Mościska.
 Rutkowski Jan, dr., Paryż.
 Ryłski Tomasz, Lwów.
 Sadłowski Władysław, Lwów.
 Sapieha Władysław, ks., Krasieczyn.
 Sawczyński Henryk, dr., Lwów.
 Schiller Antoni, Żółkiew.
 Schneider Stanisław, Lwów.
 Schnell Oskar, Firlejówka.
 Schnitzel Klemens, Tarnów.
 Szware Jan, dr., Żmigród.
 Semkowicz Aleksander, dr., Lwów.
 Semkowicz Władysław, dr., Lwów.
 Siemiradzki Józef, dr., Lwów.
 X. Sieniatycki Maciej, dr., Lwów.
 Sierpiński Wacław, dr., Lwów.
 Skibiński Karol, Lwów.
 Służewski Michał, Lwów.
 Smarzewski Tadeusz, Lwów.
 Sochaniewicz Stefan, Lwów.
 Sokolnicki Henryk, Warszawa.
 »Sokół«, tow. gum., Rzeszów.
 Sokulski Justyn, Stanisławów.
 Solecki Leonard, Lwów.
 Sołowij Adam, dr., Lwów.
 Sosnowski Józef, Lwów.
 Starzecki Teodor, Lwów.
 Stebelski Piotr, dr., Lwów.
 Stecki Bolesław, Środolce.
 Stecki Jan, Łańcuchów.
 Stefczyk Franciszek, dr., Lwów.
 Stefko Kamil, dr., Lwów.
 Stopczyk August, Łódź.

Stöglbauer Adam, dr., Lwów.
 Straszewski Jan, Tarnów.
 Strzałkowska Zofia, Lwów.
 Strzelecka Marya, Lwów.
 Strzembosz Stanisław, Tarnopol.
 Sykała Władysław, Przemyśl.
 Szadkowska Helena, Lwów.
 Szadkowski Piotr, dr., Lwów.
 Szczepański Aleksander, dr., Lwów.
 Szuliśławski Adam, dr., Lwów. (†).
 Szumowski Władysław, dr., Lwów.
 X. Szymański Ant., dr., Włocławek.
 Szymonowicz Wład., dr., Lwów.
 Ślęczka Wojciech, dr., Sanok.
 Śliwiński Ferdynand, Lwów.
 X. Ślósarz Jan, dr., Lwów.
 Śmiałowski Józef, Stojanice.
 Świątkiewicz Michał, dr., Lwów.
 Świerżowicz Michał, Lwów.
 Świeżawski Stanisław, Lwów.
 Tarnawska Marya, Lwów.
 Tenner Juliusz, Lwów.
 Teodorowicz Adam, Lwów.
 X. Arcyb. Teodorowicz Józ., Lwów.
 Till Ernest, dr., Lwów.
 Tołkoczko Stanisław, dr., Lwów.
 Tomaszewski Franc., dr., Lwów.
 Towarnicki Władysław, Lwów.
 Towarzystwo zalicz. pow., Głogów.
 Trojanowski Eugeniusz, Łódź.
 Trzcieniecki Kazimierz, dr., Lwów.
 Turnan Karol, dr., Lwów.
 Tykociner Zygmunt, Warszawa.
 Uniwersytet ludowy im. Adama
 Mickiewicza, Przemyśl.
 Uranowicz Edmund, Brzeżany.
 X. Wais Kazimierz, dr., Lwów.
 Wanczura Alojzy, Demnia Wyżna.
 Wartenberg Mściśław, dr., Lwów.
 X. Weredyński Piotr, Lwów.
 Weryński N., Tarnów.
 Węclewska Felicja, Lwów.
 Wicherkiewicz Bolesław, dr., Kraków.
 Wiczkowski Józef, dr., Lwów.
 Wierzbowski Jan, dr., Stanisławów.
 Wiśniowski Tadeusz, dr, Lwów.
 Witwicki Władysław, dr., Lwów.
 Wojakowski M., Stasiowa Wola.
 Wojciechowski Konst., dr., Lwów.

Wojtych Jan, Lwów.
 Wysocki Franciszek, Buczacz.
 X. Wysocki Stanisław, dr., Lwów.
 »Wzajemna pomoc«, Maków.
 Zagajewski Karol, dr., Lwów.
 Zajączkowska Marya, Lwów.
 Zajączkowski Stanisław, Rzeszów.
 Zakrzewski Stanisław, dr., Lwów.
 Zawiszyna Marya, Kraków.
 Zbyszewski Leon, dr., Lwów.

Ziembicki Grzegorz, dr., Lwów.
 Ziemiński Adam, Żmigrod.
 Zipper Albert, dr., Lwów.
 Zipper Leon, Lwów.
 Złotnicki F. M., Lwów.
 Zubczewski Julian, Lwów.
 Zych Franciszek, Buczacz.
 Żmudziński Franciszek, Lwów.
 X. Żukowski Jan, dr., Lwów. (†).
 Żywicki Władysław, Warszawa.

3. Członkowie wspierający dożywotni.

(100 członków z jednorazową wkładką 50 K).

Archiwum krajowe aktów grodzkich i ziemskich, Lwów.
 Bank Hipoteczny galicyjski, Lwów.
 Bank Przemysłowy, Lwów.
 Bełza Janina, Warszawa.
 Bełza Witold, Warszawa.
 Bogucki Jan, prof. szkoły przemysłowej, Lwów.
 Bromirski Pobóg Kazimierz, właśc. dóbr, Trościaniec.
 X. Bulwicz, Chabarowski.
 Buzekowa Józefowa, żona prof. uniw., Lwów.
 Chankowski Józef, Nowomińsk.
 Chełmicki Ludwik, Dziewanowo.
 Cholewiński Władysław, dr., Rypin.
 Chrzanowski Bronisław, Tucząpy.
 Cyga Leszek, dr., adw. kraj., Bursztyn.
 Daszkiewicz Korybut Bohdan, Warszawa.
 Dickstein Samuel, redaktor »Prac matem. fizyczn.«, Warszawa.
 Dobrzycki Henryk, dr., Warszawa.
 Dobrzyński Franciszek, naczelnik urzędu miar i wag, Lwów.
 Frisch Adolf, dr., Trembowla.
 Gabryszewski Antoni, dr., doc. uniw., Lwów.
 Gepner Bolesław Ryszard, Warszawa.
 Gluźniński Antoni, dr., prof. uniw., Lwów.
 Grabska Kornelia, Zakopane.
 Grono nauczycielskie gimnazjum św. Jacka, Kraków.
 Halban Henryk, dr., prof. uniw., Lwów.
 Heinrich Aleksander, dr., Warszawa.
 Horoch Ludwik, br., Kołki.
 Horowitz Samuel, właśc. dóbr, Lwów.
 Jabłoński Eugeniusz, Bobrujsk.
 Jarzębowski, Łódź.
 Kalinowski Józef, hr., radca sądu kraj., Lwów.
 Kasa Oszczędności m. Krakowa.
 Kasa Zaliczkowa, Nowy Sącz.
 Kochański Dominik, Lublin.

Komorowiczowa z Sobańskich Zofia, Lwów.
 Korzon Tadeusz, profesor, Warszawa.
 Kossak Tadeusz, właśc. dóbr, Kośmin.
 Kraushar Aleksander, adw. przys., Warszawa.
 Kucharzewski Feliks, Warszawa.
 Lange Tadeusz b. dyrektor fundacji Skarbkowskiej, Lwów.
 Laskowski Kazimierz, radca dworu, poseł na sejm, Bażanówka.
 Lipkowski Jan, właśc. dóbr, Seredynka.
 Lilpop bracia, Warszawa.
 Madeyski Poray Artur, notaryusz, Skole.
 Miączyński Józef, właśc. dóbr, Jaśniszcze.
 Moraczewski Stanisław, Lwów.
 Niedziałkowska Wiktorya, przeł. zakładu wychowaw. żeńsk., Lwów.
 Nowodworski Franciszek, adw. przys., b. poseł do Dumy państw.,
 Warszawa.
 Nowicki Zygmunt, sędzia pokoju, Nikołajewsk n/Amurem.
 Oddział Towarzystwa gospodarskiego galic. Bełzko-Sokalski.
 Oddział Towarzystwa gospodarskiego galic. Rohatyński.
 Ossowski Kazimierz, inżynier, przys. obrońca patentowy, Berlin.
 Palmirski Władysław, dr., Warszawa.
 Pawlik Stefan, dr., prof. Akademii roln., Dublany.
 Pawłowski Tytus, nadinżynier namiestnictwa, Lwów.
 Piltz Erazm, b. redaktor »Kraju«, Petersburg.
 Piotrowicz, inżynier, Władywostok.
 Podhorski Augustyn, właśc. dóbr, Lipki.
 Prochaska Antoni, dr., adjunkt archiwum krajowego, Lwów.
 Przedpełski Waleryan, adw. przys., Warszawa.
 Przyborowski Adam, Warszawa.
 Przyłuski Stanisław, wiceprezydent sądu kraj. wyższ., Lwów.
 Raciborski Maryan, dr., prof. Akademii rolniczej, Dublany.
 Rada powiatowa, Buczacz.
 Rada powiatowa, Czortków.
 Rada powiatowa, Drohobycz.
 Rada powiatowa, Rudki.
 Rada powiatowa, Tarnopol.
 Rada powiatowa, Złoczów.
 Redakcyja Wielkiej Encyklopedyi ilustrowanej powsz., Warszawa.
 Rencki Roman, dr., prof. uniw., Lwów.
 Reprezentacyja m. Nowego Sącza.
 Reprezentacyja m. Tarnowa.
 Rothert Aleksander, prof. politechniki, Lwów.
 Seminarjum uniwers. prawa polskiego z r. 1902/3, Lwów.
 Sienicki Władysław, rejent, Ostrów.
 Skarbkowa Felicja, hr., Bieńkowa Wisznia.
 Skrzyński Antoni, właśc. dóbr, Żurawno.
 Sołowij Tadeusz, dr., adw. kraj., Lwów.
 Stowarzyszenie nauczycielek, Lwów.
 Suligowski Adolf, adw. przys., Warszawa.
 Szczepkowski Stefan, Warszawa.

Szkoła im. św. Scholastyki, Kraków.
 Tchórznicki Kazimierz, Lwów.
 Teodorowicz Józef, Russów.
 Towarzystwo Biblioteki słuchaczy prawa Uniw. Jag., Kraków.
 Towarzystwo Biblioteki słuchaczy prawa, Lwów.
 Towarzystwo naftowe galicyjskie, Lwów.
 Towarzystwo przemysłu cukrowniczego, Przeworsk.
 Towarzystwo rafinerii spirytusu, Lwów.
 Towarzystwo wzajemnej pomocy urzęd. i służb magistratu, Lwów.
 Towarzystwo zaliczkowe, Krzeszowice.
 Trejdosiewicz Zygmunt, Lwów.
 Widt Seweryn, prof. politech., Lwów.
 Wierzbowski Gabriel, Warszawa.
 Wróblewski Władysław, dr., Warszawa.
 Wydział profesorów prawa Uniw. Jag., Kraków.
 Z. M.
 Zarząd dóbr Trojanka.
 Zieliński Edward, dr., Warszawa.

4. Członkowie wspierający zwyczajni.

(461 członków z wkładką roczną 2 K).

Ambroziewicz Bogusław, dr., Lwów.	Bielecki Stanisław, Lwów.
Ancowa Józefa, Lwów.	Bieniecki Aleksander, Lwów.
Angerman Stanisław, dr., Przemyśl.	Biesiadecki Stanisław, dr., Kraków.
Argasiński Karol, dr., Lwów.	Bielikowski Aleksander, Lwów.
Argasiński Tadeusz, Lwów.	Biliński Włodzimierz, Brody.
Argasiński Włodzimierz, Lwów.	Błaha Franciszek, Przemyśl.
Bachowska Felicya, Lwów.	Błaha Karol, Przemyśl.
Bachowski Stanisław, Lwów.	Blaustein Józef, dr., Trembowla.
Bachowski Władysław, dr., Lwów.	Bloch Leon, dr., Trembowla.
Balko Roman, Trembowla.	Boberski Zygmunt, Lwów.
Barański Władysław, dr., Kraków.	Bogdanowicz-Rosko F., Ostrowiec.
Barbacka Helena, Nowy Sącz.	Bojarska Michalina, Przemyśl.
Barbacki Wład, dr., Nowy Sącz.	Bojarski Władysław, Przemyśl.
Bardziński Karol, Łanięta.	Bojko Jakób, Gremboszów.
Bartmański Kazimierz, Spas.	Brandowski Alfred, dr., Lwów.
Barwiński Bohdan, dr., Lwów.	Braun Alojzy, Kołomyja.
Basiński Stanisław, Czortków.	Braun Czesław, Tłuste.
Battaglia Roger, bar., dr., Lwów.	Braun Karol, Dąbrowa.
Beckowa Bronisława, Limanowa.	Brudziana Antoni, Nowy Sącz.
Bednarski Stanisław, Kraków.	Brudnicki, bar., Dubaniewice.
Beneszek Stanisław, Lwów.	X. Budny Teofil, Lutynia Niemiecka.
Bębniewicz Maryan, Tarnopol.	Bukowski Włodzimierz, Lwów.
Bialikiewicz Józef, Lwów.	Buzdygan Mikołaj, dr., Kraków.
X. Białogłowski Alfred, Mościska.	Byk Eleazar, dr., Lwów.

Celewicz Franciszek, Nowy Sącz.
 Cetnarski Lubin, dr., Lwów.
 X. Chęciński Jan, Lwów.
 Chęciński Józef, Lwów.
 Chirowski Michał, Przemyśl.
 Chołodecki-Białynia Józef, Lwów.
 Chyliński Kajetan, Przemyśl.
 Ciechanowska Elżbieta, Kraków.
 Cielecka Emilia, Rzepiszew.
 Cielecki Janusz, Rzepiszew.
 Ciompa Paweł, Lwów.
 Czapczyński Witołd, Lwów.
 Czarnowski Kazimierz, Prusinowice.
 Czaykowski Wład., dr., Przemyśl.
 Czemeryńska Marya, Lwów.
 Czauderna Medard, Przemyśl.
 Czeraszkiewicz Jan, Zgierz.
 Czernecki Stefan, dr., Lwów.
 Czerny Karol, dr., Lwów.
 Dalbor Bolesław, Lwów.
 Daniec Wincenty, dr., Rzeszów.
 Daniluk Paweł, Sambor.
 Dobrowolski Nieczuja Tadeusz, Lwów.
 Dobrucka Izabella, Lwów.
 Dobrucki Stanisław, Lwów.
 Dobrzański Julian, Kraków.
 Dogilewski Michał, Lwów.
 Doliński Franciszek, dr., Przemyśl.
 Domański Feliks, Ubinie.
 X. Domin Paweł, Brzozów.
 Dromerschläger Kalman, Komarno.
 Drzewicki Józef, dr., Lwów.
 Drzewiecki Piotr, Warszawa.
 Dubieńska Cecylia, Lwów.
 Dyakowska Antonina, Kraków.
 Dyakowski Bogdan, Kraków.
 Dzieliński Karol, Lwów.
 Dzierżyński Józef, Lwów.
 Dzikowski Maryan, Lwów.
 Eitelberg Brunon, Tarnopol.
 Ekielska Rozalia, Lwów.
 Ekielski Józef, dr., Lwów.
 Feliks Wojciech, Brzozów.
 Firich Karol, Stanisławów.
 Franzos Julian, dr., Tarnopol.
 Fried Fryderyk, dr., Przemyśl.
 Friedberg Józef, dr., Brody.
 X. Gałuszka Alojzy, Łazy.
 Garlicki Apolinary, Przemyśl.

Gawlik Tomasz, dr., Drohobycz.
 X. Gazurek Jakób, Dąbrowa.
 Gąsiorowski Ludwik, dr., Oświęcim.
 Gebert Bronisław, Lwów.
 Gebertowa - Dubieńska Gizela, dr.,
 Lwów.
 Gerstman-Szaprowski S., dr., Halicz.
 Giżycka Modesta, Kraków.
 Giżycki Jan Marek, Kraków.
 Glogier Konrad, Czołhańszczyzna.
 Głaczyński Maryan, Lwów.
 Głowiński Wincenty, dr., Rudki.
 Goldman Maurycy, dr., Brzozów.
 Gołębski Kazimierz, Maryanów.
 Gołkowski Józef, Sambor.
 Gorączko Marceli, dr., Oświęcim.
 Gostomski Mieczysław, Mościska.
 Górski Adam, Trembowla.
 Grabowski Adam, Przemyśl.
 Grajny Jan, Mościska.
 Grodyński Józef, Niepołomice.
 Grużewski Mieczysław, Lwów.
 Grużewski Władysław, Lwów.
 X. Grygiel Józef, Mościska.
 Gutkowski Karol, Nowy Sącz.
 X. Gwoździński Tomasz, Czechowice.
 Haładej Jan, Mielec.
 Hankiewicz Stefan, Potok Żłoty.
 Heck Waleryan, Trembowla.
 Hendrychowski Bol., Stanisławów.
 Hendrychowski Stan., Stanisławów.
 Hobler Tytus, dr., Rudki.
 Homme Ludwik, Stanisławów.
 Horoch Eustachy, bar., Lwów.
 Hoszowski Adam, dr., Lwów.
 Hoyer Henryk, dr., Kraków.
 Jabłoński Ignacy, Mościska.
 Jakubowska Marya, Rzepiszew.
 Jampolski Włodzimierz, Lwów.
 Janota Kazimierz, dr., Rymanów.
 Janowski Benon, dr., Lwów.
 Jaremko Jan, Trembowla.
 Jaroszyński Stanisław, Lwów.
 Jaruntowski Stefan, Lwów.
 Jarzębowski Juliusz, Łódź.
 Jarzymowski Jerzy, Chłopczyce.
 Jarzymowski Wojciech, dr., Ostrów.
 Jarzyna Jan, Lwów.
 Jasiński August, Nowy Sącz.

- Jaworski Adam, Przemyśl.
 Jaworski Kazimierz, Lwów.
 Karaman Józef, Lwów.
 Karbowiak Antoni, Kraków.
 Karpiński Stan., dr., Trembowla.
 Kasa zaliczkowa, Rudki.
 Kasztelewicz Józef, dr., Bursztyn.
 Katz Zygmunt, Trembowla.
 X. Kawecki Stanisław, Iwanówka.
 Kisielewicz Konstanty, Limanowa.
 Kittner Izidor, Tarnopol.
 Klimowicz Jan, Lwów.
 Klotzek Franciszek, Brody.
 Kłodziński Kazimierz, dr., Rzeszów.
 Kocowski Teofil, Lwów.
 Kocyan Ludwik, Maków.
 Kolasińska Henryka, Tarnobrzeg.
 Kolasiński Bolesław, Tarnobrzeg.
 Kolasiński Jan, Tarnobrzeg.
 Koło Tow. Naucz. szkół wyższych,
 Brzozów.
 Konopacki Władysław, Lwów.
 Konopka Leonida, Lwów.
 Kopczyński Franciszek, Trembowla.
 Koprowski Julian, Łódź.
 X. Koprowski Stanisław, Pawłów.
 Korbel Andrzej, Lwów.
 Korczyński Edward, dr., Biecz.
 Kornakiewicz Jan, dr., Nowy Sącz.
 X. Korzeniowski Stan., Trembowla.
 Kostecki Marcin, Stanisławów.
 X. Kosztyła Andrzej, Lwów.
 Kowalski Paweł, Brzeżany.
 Kowicki Jan, Lwów.
 Kozak Józef, Lwów.
 Kreisel Bronisław, dr., Śniatyn.
 Krogulski Seweryn, Lwów.
 Krokowska Józefa, Lwów.
 Krukowski Stan., Zduńska Wola.
 Kruszyńska Helena, Przemyśl.
 Kruszyńska Henryka, Przemyśl.
 Kruszyński Janusz, Przemyśl.
 Kruszyński Leon, Przemyśl.
 Krzczunowicz Władysław, Lwów.
 Krzyszkowska Halina, Drohobycz.
 Krzysztoń Władysław, Zbaraż.
 X. Kubaś Wawrz., Nowosiółka.
 Kudelska Marya, Rudki.
 Kudelski Bolesław, Rudki.
 Kukawski Leopold, Lwów.
 Kulas Franciszek, Tarnobrzeg.
 Kulczycki Łukasz, Nisko.
 Kuliczkowski Bożydar, Stanisławów.
 Kunstman Józef, Lwów.
 Kuntze Edward, dr., Kraków.
 Kutrzeba Wiktor. dr., Jordanów.
 Kühnel Artur, Sambor.
 Kwiatkowski Józef, Stanisławów.
 Landau Teodora, Brody.
 Lang Konrad, Tarnopol.
 Langie Stanisław, Lwów.
 Lanikiewicz Józef, Przemyśl.
 Lazarus Maurycy, Lwów.
 Legerlutz Henryk, Skole.
 Leopold Józef, Kwiatkowice.
 Leopold Karol, Tarnówka.
 Leopold Stanisława, Rzepiszew.
 Leser Zygmunt. dr., Lwów.
 Lewandowski Antoni, Przemyśl.
 Lewicki Bolesław, Lwów.
 Lipiński Ignacy, dr., Szadek.
 Lipowski Konstanty, dr., Kraków.
 Litarowicz Józef, Mościska.
 Łapiński Józef, Lwów.
 Łomnicki Maryan, Lwów.
 Łukasiewicz Klemens, Lwów.
 Łukomski Stanisław, Łódź.
 Łuszipiński Włodzimierz, Przemyśl.
 X. Machalica Augustyn, Skoczów.
 Madeyski Andrzej, Tarnów.
 Majewski Konrad, Lwów.
 Makarczyk Władysław, Przatów.
 X. Makłowicz Józef, Kołomyja.
 Maksyś Mikołaj, Gorlice.
 Malec Jan, dr., Andrychów.
 Maleczyńska Józefa, Lwów.
 Malsburg Henryk, dr., Brzeżany.
 X. Małaczyński Adam, Firlejów.
 Małaczyński Aleksander, dr., Lwów.
 Mantel Rudolf, dr., Tarnopol.
 Maresz Szcześny, Tarnopol.
 Markowski Kazimierz, Przemyśl.
 Martynowicz Zenon, dr., Lwów.
 X. Marzoll Józef, Ostrawa Polska.
 Mateczyńska Kazimiera, Kołomyja.
 Maternicka Zofia, Łódź.
 Maternicki Henryk, Łódź.
 Matzekówna Marya, Lwów.

- Mazur Józef, Buczacz.
 Mączka Tomasz, dr., Kraków.
 Maixner Michał, Brody.
 Metanowski Adolf, Komarno.
 Mianowski Adolf, Przemyśl.
 Mielczarek Irena Jad., Tarnobrzeg.
 Mikulecki Antoni, Lwów.
 Miłaszewski Andrzej, Lwów.
 Miłaszewski Erazm, Kraków.
 Miodoński Józef, Wadowice.
 Misiaczek Bolesław, Tarnobrzeg.
 Misky Eugeniusz, Lwów.
 Misky Zofia, Lwów.
 Modyczko Kazimierz, Trembowla.
 Morwitz Karol, Stanisławów.
 Morwitz Zygmunt, Lwów.
 Moskwa Józef, dr., Dąbrowa.
 Mrozowicka Irena, Lwów.
 Mrozowicka Zofia, Lwów.
 Münz Władysław, Mościska.
 Murzynowski Feliks, Stolec.
 Mystkowski Stanisław, Kalisz.
 N. N., Lwów.
 Nadwodzka Adela, Lwów.
 Narajewski Włodzimierz, Lwów.
 Nartowski Wacław, Brzozów.
 Nemec Aleksander, Lwów.
 Nencki Adam, Boczki.
 Neuhoff Stefan, Tarnopol.
 Niemczynowski Stanisław, Lwów.
 Niemyska Seweryna, Wola Łobudzka.
 Niziołek Paweł, dr., Brzozów.
 Nowak Stanisław, Przemyśl.
 Nowakowski Tadeusz, Lwów.
 Nowosielecki Bronisław, Sanok.
 Nowosielecki Klemens, Przemyśl.
 Nowosielecki Wacław, Sanok.
 Oddział rachunkowy I. kraj. Dy-
 rekeyi Skarbu, Lwów.
 Olszewski Józef, Lwów.
 Orosz Stanisław, Trembowla.
 Osberger Stanisław, Lwów.
 Ostafiński Maryan, dr., Stanisławów.
 Pabijan Andrzej, Rudki.
 Pająk Stanisław, Brzozów.
 Paklerska Krystyna, Lwów.
 Pamuła Franciszek, Lwów.
 Panenko Eustachy, Przemyśl.
 X. Paślawski M., Kamieniec Podolski.
 Paszkowski Jarosław, Trembowla.
 Pawulska Stanisława, Lwów.
 Pelczarska Ludmiła, Stanisławów.
 Pelczarski Jan, Lwów.
 Pelczarski Józef, Lwów.
 Pelczarski Tadeusz, Stanisławów.
 Peplowski Kazimierz, Lwów.
 Peters, dr., Przemyśl.
 Petryk Ignacy, Mościska.
 Petz Leopold, Brody.
 Piechota Jan, Tarnobrzeg.
 Pikówna Róża, Limanowa.
 Piotrowski Józef, Lwów.
 Pliszewski E., Lwów.
 X. Płoszek Rudolf, Ustron.
 Podgórski Zygmunt, Biała.
 Podlewska Józefa, Lwów.
 Podlewska Marya, Lwów.
 Postępski Władysław, Wiedeń.
 Prokopowicz Roman, Lwów.
 Prokopowicz Władysław, Lwów.
 Przygodzka Franciszka, Kraków.
 X. Puchała Walenty, Trembowla.
 Pytlak Józef, Tarnopol.
 Quest Rudolf, dr., Lwów.
 Rachlewiczowa Marya, Lwów.
 Rada powiatowa, Lisko.
 Ramert Wiktor, dr., Kołomyja.
 Rapaport Karol, Tarnopol.
 Rappe Emil, Przemyśl.
 X. Ratowski F., Wiśnicz Stary.
 Reichenberg Miecz., Niepołomice.
 Reiner Juliusz, Lwów.
 Reissowa Klaudya, Przemyśl.
 Reissówna Janina, Przemyśl.
 Remi Zenon, Nowy Sącz.
 X. Robak Józef, Mościska.
 Rojecki Włodzimierz, Komarno.
 Romaszkan A., Lwów.
 Romocka Jadwiga, Dziechtarzew.
 Rudnicki Zygmunt, Trembowla.
 Rutkowska Bronisława, Warszawa.
 Rutkowski Stanisław, Warszawa.
 Ruzamski Stanisław, Tarnobrzeg.
 Rużycki Julian, dr., Lwów.
 Rybarski Stanisław, dr., Lwów.
 Rzewuski Lesław, Kraków.
 Salanga Jan, Trembowla.
 X. Sarna Władysław, Przemyśl.

- Schächter Wilhelm, Tarnopol.
 Schirmer Edward, Brody.
 Schirmerowa Wilhelmina, Brody.
 Scholz Anna, Brzeżany.
 Scholz Feliksa, Brzeżany.
 Scholz Józef, Brzeżany.
 Scholz Rajmund, Kałusz.
 Semenowicz Irena, Lwów.
 Serafińska Stanisława, Koryanówka.
 Sieiński Stanisław, Lwów.
 Siwadłowska Wanda, Brzeżany.
 Skałkowski Adam, dr., Paryż.
 Skałkowski Mieczysław, dr., Lwów.
 Skarzyński Adam, Przemyśl.
 Skorny Jan, Lwów.
 Skórzewski Stanisław, Kłoniszew.
 Skrzyńska Marya, Lwów.
 Smalawska Irena, Rudki.
 Smalawski Ludwik, Rudki.
 Smoleń Władysław, Przemyśl.
 Sobiński Stanisław, Tarnobrzeg.
 Sobolewski Edmund, Wiedeń.
 Socha Jan, dr., Lwów.
 Sołtys Tadeusz, Lwów.
 Somer Leon Tadeusz, Tarnopol.
 Sommer Edward, Winniki.
 Sosabowski Eugeniusz, Stanisławów.
 Sosnowski Paweł, Warszawa.
 Soszyna Helena, Lwów.
 Sotschek Kazimierz, Lwów.
 Sowiński Emil, Brody.
 Sozański Michał, Lwów.
 Stabrawa Władysław, Lwów.
 Stadnicki Wilhelm, Lwów.
 Stanecki Zdzisław, dr., Lwów.
 Stefanów Maryan, Stanisławów.
 Strzelbicki Mieczysław, Nowy Sącz.
 Surówka Karol, Rudki.
 Surówkowa Emilia, Rudki.
 Szafrńska Marya, Lwów.
 Szalay Eugeniusz, dr., Przemyśl.
 Szancer Julian, Przemyśl.
 Szatkowska Helena, Lwów.
 Szczepan Franciszek, Trembowla.
 Szenk Mieczysław, dr., Lwów.
 Szołowicz Józef, Lwów.
 Szpor Lucyan, dr., Lwów.
 Szpunar Stanisław, Sanok.
 Szulistański Aleksander, Buczacz.
 Szumowska Marya, Lwów.
 Szurlej Mareyan, Lwów.
 Szwedzicka Stefania, Lwów.
 Szwedzicki Justyn, Lwów.
 Szymusik Franciszek, Lwów.
 Ślebodziński Wład., Tarnobrzeg.
 X. Śledziowski Ignacy, Brzeżany.
 Śliwiński Ignacy, Sucha Dolna.
 Śnieżek Ludwik, dr., Rudki.
 Święciecki Stanisław, Przemyśl.
 Świtalski Klemens, Lwów.
 Świtalski Roman, Brody.
 Tarnawski Leonard, dr., Przemyśl.
 Tarnowski Antoni, Kliczków.
 Thullie Adam, Rzepniów.
 Tkacz Stanisław, Lwów.
 Toczyłowski Andrzej, Arcachon.
 Torosiewicz Klemens, Putiatyńce.
 Torosiewiczowa Anna, Putiatyńce.
 Tralka Jan, Stryj.
 Tretiak Józef, dr., Kraków.
 Troczyński Aleksy, Lwów.
 Trokolewski Stanisław, Lwów.
 Trzeiński Emil, Lwów.
 Tucki Włodzimierz, dr., Lwów.
 Turski Stanisław, Lwów.
 Ujejska Marya, Zacisze.
 Ujejski Roman, Pawłów.
 Uleniecka Wanda, Lwów.
 Uleniecka Zofia, Lwów.
 Uleniecki Aleksander, Lwów.
 Umańska Rozalia, Lwów.
 Urbański Stanisław, Lwów.
 Wajda Jan, Jaworzno.
 Wajdowiec Kazimierz Jan, Wojnicz.
 Waluszewski Władysław, Lwów.
 Wasilkowski Władysław, Lwów.
 Waśkowski Witołd, Rudki.
 Waśniowska Paulina, Kraków.
 Waśniowski Antoni, Kraków.
 Weissberg A., Przemyśl.
 Wczelak Józef, Lwów.
 Wiesiołowski Roman, Lwów.
 Willner Herman, Trembowla.
 Willner Matys, Trembowla.
 Wiśniewski Antoni, Mościska.
 Wiśniewski Bronisław, Brody.
 Witz Zygmunt, Skole.
 Włoszczyńska Marya, Mościska.

Wołoszyński Włodzimierz, Lwów.
 Woszczuński Józef, Szadek.
 X. Wrzoł Józef, Frysztat.
 X. Wrzoł Ludwik, Wiedeń.
 Wyhowski Władysław, dr., Lwów.
 Wyspiański Stanisław, Trembowla.
 Zaborniak Tomasz, Przemyśl.
 Zaczek Stanisław, Lwów.
 Zaleski Karol, dr., Sanok.
 Załęcki Artur, dr., Lwów.
 Zarzycka Kazimiera, Rudki.
 Zarzycki Aleksander, Rudki.

Zawadzki Aleksander, dr., Czortków.
 Zborowska Jadwiga, Lwów.
 Zbrożek Bogdan, Rudki.
 Zbyszewski Stanisław, dr., Lwów.
 Zegadłowiczówna Klotylda, Lwów.
 Zieliński Jacek, Jarosław.
 Zieliński Stanisław, Łódź.
 X. Ziemba Antoni, Tarnawa Górna.
 Zimnówna Kazimiera, Lwów.
 Zygadłowiczówna Wanda, Lwów.
 Żakliński Władysław, Lwów.
 Żebracki Franciszek, Mościska.

Wyciąg ze statutów

Towarzystwa dla popierania nauki polskiej we Lwowie.

§ 2. Celem Towarzystwa jest: udzielanie pomocy materialnej badaniom naukowym polskim, podejmowanym przez osoby lub instytucje w jakiegokolwiek gałęzi wiedzy ludzkiej.

§ 6. Towarzystwo składa się z członków:

- a) czynnych;
- b) wspierających.

Członkowie czynni dzielą się na:

- a) założycieli;
- b) zwyczajnych.

Członkowie wspierający dzielą się na:

- a) dożywotnich;
- b) zwyczajnych.

§ 7. Członkiem czynnym założycielem, na stałe, staje się:

- a) kto uiszcza jednorazową wkładkę w kwocie 200 kor. (80 rub.);
- b) kto wkładkę 200 kor. uiszcza w czterech bezpośrednio po sobie następujących ratach rocznych po 50 kor. (20 rub.), po uiszczeniu ostatniej z tychże rat.

§ 9. Członkiem czynnym zwyczajnym staje się osoba, która uiszcza na cele Towarzystwa roczną wkładkę 8 kor. (3-50 rub.). Na żądanie wkładka roczna może być rozdzielona na cztery równe raty czteroleczne po 2 kor. z góry płatne.

§ 10. Każdy członek czynny Towarzystwa, zarówno założyciel jak i zwyczajny, ma prawo:

- a) zabierania głosu i głosowania na Zgromadzeniach Walnych;
- b) wyboru i wybieralności;
- c) przedkładania i popierania wniosków, zmierzających do urzeczywistnienia celów Towarzystwa w granicach statutem dozwolonych. Wnioski winny być co najmniej na miesiąc przed Walnem Zgromadzeniem zgłoszone w Wydziale Towarzystwa, który je zaopatrzy swoją opinią i na Walnem Zgromadzeniu przedłoży. Gdyby Wydział uznał, że wniosek nie może być przedmiotem uchwały Walnego Zgromadzenia z powodu przekroczenia oznaczonego statutem zakresu działania Towarzystwa, nie można nad nim obradować na odnośnym Walnem Zgromadzeniu; wszelako na żądanie piśmienne, podpisane co najmniej przez 20 członków czynnych Towarzystwa, może on być ponowiony, poczem na najbliższym Walnem Zgromadzeniu należy go poddać pod obrady;
- d) otrzymywania po niższej cenie publikacji, co do których Towarzystwo niższe takie dla swych członków uzyska (§ 44 lit. a);
- e) z nakładów własnych Towarzystwa lub z nakładów obcych, częściowo na jego własność ustąpionych (§ 44 lit. b, c), w jakimkolwiek czasie wydanych, o ile starczy zapas, bezpłatnego, według wyboru, otrzymywania publikacji za cenę księgarską 8 kor. corocznie.

§ 11. Członkiem wspierającym dożywotnim staje się osoba, która uiszcza na cele Towarzystwa jednorazową wkładkę w kwocie 50 kor. (20 rub.).

§ 12. Członkiem wspierającym zwyczajnym staje się osoba, która uiszcza na cele Towarzystwa jednorazową wkładkę roczną 2 kor. (1 rub.).

§ 13 Członkom wspierającym dożywotnim i zwyczajnym przysługuje prawo z nakładów, wymienionych w § 10 lit. e, bezpłatnego, według wyboru, otrzymywania publikacji za cenę księgarską 2 kor. corocznie.

Adres Towarzystwa: Lwów, Archiwum Bernardyńskie.

Wskazówki

co do otrzymywania premij przez członków Towarzystwa dla popierania nauki polskiej we Lwowie.

1. Przedmiotem premij, które członkowie Towarzystwa mają prawo otrzymywać, mogą być zarówno bieżące (w odpowiednim roku administracyjnym wydane), jako też jakiekolwiek dawniejsze publikacje Towarzystwa, te ostatnie o tyle, o ile starczy zapas. Wolno też członkowi odłożyć pobranie premii do przyszłych, później ukazać się mających, publikacji Towarzystwa.

2. W myśl postanowień statutu przysługuje prawo do poboru rocznej premii:

- a) członkom czynnym założycielom (wkładka jednorazowa 200 kor., 80 rub.) i członkom czynnym zwyczajnym (wkładka roczna 8 kor., 3-50 rub.) w wartości 8 kor.;
- b) członkom wspierającym dożywotnim (wkładka jednorazowa 50 kor., 20 rub.) i członkom wspierającym zwyczajnym (wkładka roczna 2 kor., 1 rub.) w wartości 2 kor.

3. O ile w pewnym roku lub w kilku latach członek nie skorzystał albo wcale, albo tylko częściowo z prawa poboru premii, wolno mu przypadać na jego korzyść nadwyżkę policzyć sobie przy pobraniu premii w latach następnych (n. p. członek czynny zwyczajny, który w pierwszym roku nie pobrał premii, a zapłacił wkładkę za rok drugi, może w drugim roku otrzymać premię za 16 kor.).

4. Członkowie czynni założyciele, tudzież wspierający dożywotni (art. 2 a, b), mogą wykonać swe prawo do poboru premij także antycypatorycznie za szereg lat następnych, aż do wysokości połowy wniesionej przez nich wkładki, t. z. pierwsi mogą tytułem premii otrzymać wydawnictwa Towarzystwa za 100 kor., a drudzy za 25 kor. odrazu. W tym wypadku premie, przypadające na ich korzyść w latach następnych, odliczają się aż do wyrównania antycypacji.

5. Członkowie czynni zwyczajni i wspierający zwyczajni mogą otrzymać publikacje, przenoszące wartość przysługującej im premii rocznej, jeżeli tytułem wkładki za rok następny lub lata następne uiszcza kwotę, potrzebną do wyrównania ceny (n. p. członek czynny zwyczajny otrzyma publikację wartości 12 kor., jeżeli na poczet wkładki za rok następny wniesie 4 kor.; też samą publikacją otrzyma członek wspierający zwyczajny, jeżeli na poczet wkładki za 5 lat następnych wniesie dodatkowo kwotę 10 kor.).

6. O pojawieniu się nowych publikacji donosi członkom Zarząd Towarzystwa przez osobne zawiadomienia lub za pośrednictwem dzienników.

7. Premij nie rozsyła zarząd z własnej inicjatywy, lecz oczekuje zamówienia ze strony członków. Premie zamówione przesyła Zarząd własnym kosztem, tak że członek żadnych dalszych wydatków z tego powodu nie ponosi.

8. Zamówienia premij należy adresować do Sekretaryatu Towarzystwa (Lwów, Archiwum Bernardyńskie). Członków, zamieszkałych w Królestwie Polskiem i w ogóle w Państwie Rosyjskiem, uprasza się zamówienia premij adresować wprost do Księgarni E. Wendego i Spółki w Warszawie, Krakowskie Przedmieście Nr. 9.

Instrukcja dla Delegatów Towarzystwa.

1. Zadaniem Delegata Towarzystwa dla popierania nauki polskiej we Lwowie jest przyczyniać się do urzeczywistnienia jego celów przez jednanie członków, ewentualnie darów, jako też pośredniczyć, w granicach niniejszą instrukcją określonych, pomiędzy Wydziałem Towarzystwa a zjednanymi członkami.

2. Delegatem Towarzystwa może zostać członek, który otrzyma piśmienne upoważnienie od Wydziału. Z upoważnieniem tem przesłze Wydział delegatowi listę składkową lub kwitaryusz do wpisywania zjednanych członków.

3. Delegat Towarzystwa upoważniony jest do przyjmowania wkładek członków, całkowitych lub ratalnych, przy równoczesnem zapisaniu imienia i nazwiska każdego członka wraz z dokładnym jego adresem w liście składkowej lub jukście kwitaryusza.

4. Pożądaną jest rzeczą, ażeby od członków, którzy uiszczają wkładki ratami, delegat ściągał kolejno wszystkie przypadające wpłaty; może on jednak po ściągnięciu częściowej raty zażądać od Wydziału, ażeby dalsze wpłaty ściągał bezpośrednio.

5. Również jest rzeczą pożądaną, ażeby od członków, zjednanych w pewnym roku, delegat ściągał wkładki także w latach następnych; wszelako i w tym wypadku, na jego żądanie Wydział zajmie się bezpośrednio ściąganiem wkładek za lata następne.

6. Pieniądze zebrane z wkładek lub darów wraz z dokładnym spisem zjednanych członków i ofiarodawców winien delegat odsyłać Wydziałowi pod koniec każdego półrocza, co najpóźniej do 15 czerwca i 15 grudnia. Pozostawia się uznaniu delegata odsyłanie zebranych pieniędzy także w częstszych odstępach czasu. Po otrzymaniu zebranej kwoty przesłze Wydział delegatowi szczegółowe pokwitowanie.

7. O ile delegat objawi chęć po temu, przysyłać mu będzie Wydział premie, przypadające członkom, za poprzedniem zawiadomieniem, które z nich i na rzecz których członków mają być udzielone. Może jednak delegat przysyłanie premij pozostawić także bezpośredniemu znoszeniu się Wydziału z członkami.

8. Koszty, połączone z wykonywaniem delegacyi, zwraca Wydział delegatowi za uprzedniem zawiadomieniem z jego strony.

9. Delegatów, którzyby podjętych funkcij spełniać nadal nie chcieli, uprasza się o zawiadomienie Wydziału o tem postanowieniu.

WYDAWNICTWA

TOWARZYSTWA DLA POPIERANIA NAUKI POLSKIEJ WE LWOWIE.

	kor.
Archiwum naukowe. Dział I, historyczno-filologiczny, tom I. (str. 559), t. II. (str. 509), t. III. (str. 553), tom IV. (str. 533) po	12
— Toż, Dział II, matematyczno-przyrodniczy, tom I. (str. 530)	16
Studia nad historią prawa polskiego, wyd. pod redakcją prof. O. Balzera, tom III.	9
Tom IV.	10
Zabytki piśmiennictwa polskiego (zob. Krasicki, Połocki, Trembecki). Sprawozdania Wydziału Towarzystwa dla popierania nauki polskiej, roczniki 1901—1911 po	$\frac{1}{2}$
Bulletin de la Société pour l'avancement des sciences I.—VIII. (1901—1908) — Toż IX. 1909, X. 1910 po	$\frac{4}{2}$
Pierwsze dziesięciolecie Towarzystwa dla popierania nauki polskiej (1901—1910) napisał dr. Przemysław Dąbkowski, Lwów 1911, (str. 52)	$\frac{1}{2}$
<hr/>	
Abraham Władysław. Powstanie organizacji kościoła łacińskiego na Rusi, tom. I. 8° więk. str. XVI. i 418. 1904.	8
Balzer Oswald. Sądownictwo ormiańskie w średniowiecznym Lwowie, 8° więk. str. 187. 1909	4
— Statut ormiański w zatwierdzeniu Zygmunta I. z r. 1519. 8° więk. str. 289. 1910	6
Bodaszewski Łukasz J. Teorya ruchu wody na zasadzie ruchu falowego. Część I, z 76 fig. w tekście i 2 tabl. 8° więk. str. 126. 1901.	4
Buzek Józef. Studya z zakresu administracji wychowania publicznego. I. Szkolnictwo ludowe. 8° więk. str. 479. 1904.	10
Chodynicki Henryk. Sejmiki ziem ruskich w wieku XV. 8° str. 119.	3
Dąbkowski Przemysław. Litkup. Studium z prawa polskiego. 8° więk. str. 68. 1906.	2
— O utwierdzeniu umów pod grozą łajania w prawie polskim średniowiecznem. 8° więk. str. 75. 1903.	2
— Prawo prywatne polskie, tom I. 8° więk. str. XXII. i 602. 1910, tom II. 8° więk. str. X. i 731. 1911	28
— Rekojmentstwo w prawie polskim średniowiecznem. 8° więk. str. 255. 1904.	6
— Wierna ręka czyli pokład. Studium z prawa polskiego. 8° więk. str. 188. 1909	4
— Załoga w prawie polskim średniowiecznem. 8° więk. str. 49. 1905.	1
Demiński Bronisław. Stanisław August i Ks. Józef Poniatowski w świetle własnej korespondencji. 8° więk. str. 259. 1904.	6
— Źródła do dziejów drugiego i trzeciego rozbioru Polski. Tom. I. Polityka Rosyi i Prus wobec Polski od początku Sejmu Czteroletniego do ogłoszenia Konstytucyi Trzeciego Maja, 1788—1791. 8° więk. str. LXXI. i 565. 1902.	12
Grochmalicki Jan. Badania nad regeneracją soczewki ocznej u ryb, z tablicą. 8° więk. str. 28. 1908	1
Hahn Wiktor. Juliusza Słowackiego Samuel Zborowski, 8° więk. str. 71. 1905.	2
— Literatura dramatyczna w Polsce XVI w. 8° więk. str. 133. 1906.	3
Hirschler Jan. Spostrzeżenia nad rozwojem zarodkowym motyli, z 9 fig. w tekście i 4 tabl. 8° więk. str. 85. 1907.	3

	kor.
Janowski Benon. O odległościach jako czynnika rozwoju kultury, z 4 fig. w tekście i 5 tabl. 8 ^o wiek str. 43. 1908	2
Krasiecki Ignacy. Satyry i listy. Wydanie krytyczne Lud. Bernackiego z 11 podobiznami, 8 ^o wiek. str. VI. i 253. 1 ^o 08	6
Łoziński Walery. Doliny rzek wschodnio-karpackich i podolskich, z 7 figurami w tekście i 5 tabl., 8 ^o wiek. str. 67. 1905.	2
Modelski Teofil Emil. Król »Gebalim« w liście Chasdaja. 8 ^o wiek. str. 122. 1910.	3
Nanke Czesław. Szlachta wołyńska wobec Konstytucyi Trzeciego Maja 8 ^o wiek. str. 93. 1907.	2
Ohanowicz Alfred. Ciężary państwowe duchowieństwa w Polsce w drugiej połowie XV i w początkach XVI wieku (1447—1530). 8 ^o wiek 1911.	2
Potocki Wacław z Potoka. Ogród Fraszek, wydanie zupełne Al. Brücknera, t. I. 8 ^o str. XXXII. i 586, t. II. 8 ^o str. XXV. i 549, 1907.	24
Sawicki Ludomir. Z fizyografii zachodnich Karpat, z 27 fig. w tekście i 2 tabl. 8 ^o wiek. str. 108 1909.	3
Szumowski Władysław. Galicya pod względem medycznym za Jędrzeja Krupińskiego, pierwszego protomeyka 1772—1783. Z portretem Krupińskiego. 8 ^o wiek. str. 368. 1907.	8
Trembecki Jakób Teodor. Wirydarz Poetycki. Z rękopisu radcy dr. Ludwika Mizerskiego. wydał Aleksander Brückner, tom I. 8 ^o wiek str. XXIII. i 512. 1910. tom. II. 8 ^o wiek. str. XLII. i 401. 1911.	21
Weigl Rudolf. Studya nad aparatem Golgi-Kopscha i trofospongiami Holmgrena w komórkach nerwowych kręgowców, z 1 tabl. 8 ^o wiek. str. 114. 1910.	3
Witwicki Władysław. Analiza psychologiczna objawów woli, z 4 figurami w tekście i 1 tabl. 8 ^o wiek. str. 127. 1904.	3

Po niższej cenie.

mogą członkowie Towarzystwa nabywać w Sekretaryacie następujące publikacye (publikacye te, z wyjątkiem opatrzonych gwiazdką, nie są przedmiotem premij):

STUDYA NAD HISTORIĄ PRAWA POLSKIEGO, wyd. pod redakcyą prof. O. Balzera:

Tom I. Semkowicz Wł., Nagana i oczyszczenie szlachectwa w Polsce wieków średnich; Szelański A., Chłopi dziedzice we wsiach na prawie polskiem w w. XIII.; Friedberg J., Pospolite ruszenie w Wielkopolsce w w. XV.; Pazdro Z., Uczniowie i towarzysze cechów krakowskich od połowy XIV. do połowy XVI. w.; Balzer O., Historia porównawcza praw słowiańskich (zam. 10 kor.)	8
Tom II. Samolewicz J., Sąd wyższy prawa niemieckiego na zamku sanockim w XV. i XVI. w.; Rundstein Sz., Ludność wieśniacza ziemi halickiej w w. XV.; Dubieński Al., Głowiszczyna w statucie litewskim trzecim; Grużewski B., Sądownictwo królewskie w pierwszej połowie rządów Zygmunta I.; Balzer O., Konstytucya Trzeciego Maja (zam. 10 kor.)	8
Balzer Oswald, O Morskie Oko. Wywód praw polskich przed Sądem polubownym w Gradcu. Lwów, 1906, str. 254 (zam. 5 kor.)	4
*Łoziński Bronisław, Galicyjski sejm stanowy 1817—1845, Lwów 1905, (zam. 5 kor)	3
Troskoński Tadeusz, dr., Andrzej Radwan Zebrzydowski część I. tomu II. (dzieje r. 1556) (zam. 3 kor.)	2